

PROGRAMMABEGROTING

2018-2021

Programmabegroting 2018-2021

Aanbiedingsbrief	3
Algemene inleiding	7
Programma 1 Leefstijl	10
Programma 2 Economie en bedrijfsomgeving	14
Programma 3 Veiligheid en handhaving	21
Programma 4 Wonen en woonomgeving	27
Programma 5 Sociaal domein	32
Programma 6 Bestuur en bedrijfsvoering	38
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	42
Paragrafen	45
Paragraaf 1 Lokale heffingen	46
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	49
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	54
Paragraaf 4 Financiering	59
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	61
Paragraaf 6 Verbonden partijen	65
Paragraaf 7 Grondbeleid	71
Financiële begroting	77
Bijlage 1 Overzicht taakvelden	89
Bijlage 2 Overzicht taakvelden naar programma	91
Bijlage 3 Overzicht reserves en voorzieningen	93
Bijlage 4 Beleidsindicatoren	95

Aan de raad,

Met genoegen bieden wij u deze begroting aan. Een begroting die past bij de ontwikkelingen waar wij als gemeente op dit moment volop mee aan de slag zijn. Dit heeft tot gevolg gehad dat het samenstellen van deze begroting, in een duidelijke gewijzigde opzet, geen eenvoudige opgave was. Het proces van de Dialoog, de speerpunten van het college, een ambtelijke organisatie die in transitie is, zijn allemaal factoren die daarop van invloed zijn. Ook landelijke en regionale ontwikkelingen vragen in ruime mate onze aandacht. Binnen dit totale krachtenveld is het naar ons oordeel gelukt om u een begroting te presenteren die recht doet aan al deze uitdagingen. Daarbij spreken wij de verwachting uit dat de begrotingen voor de komende jaren nog in transitie zullen blijven.

Groei

Dit is de laatste begroting in deze raadsperiode. Nederland groeit weer en Nijkerk doet daar volop aan mee. Een periode waarin ingespeeld moest worden op (gevroesde) krimp en de navenante gevolgen voor de financiële positie van de gemeente kan met deze begroting worden afgesloten. In deze begroting wordt op de gevolgen van deze groei voor de gemeentelijke organisatie van Nijkerk ingespeeld.

Financiën op orde

In de jaarrekening hebben wij vastgesteld dat er (weer) sprake is van een financieel gezonde vermogens- en risicopositie. Ook het jaarresultaat 2016 was opnieuw ruim positief. In de Voorjaarsnota en de analyse van de meicirculaire konden wij voorstellen doen om in te spelen op deze groei en tegelijk ook ruim positieve saldogprognoses bieden aan het volgende college voor 2019 ev. De resterende stelposten voor bezuinigingstaakstellingen worden concreet ingevuld (organisatie) of er is een duidelijk proces afgesproken om tot invulling te komen (samenleving).

Organisatie

De organisatie is in de afbouwfase van een ingrijpend verandertraject en qua structuur ingericht voor een tijdsbeeld waarin verandering regel blijft. Daarom blijft flexibiliteit belangrijk. Dit is ook van belang bij de implementatie van de Omgevingswet in de komende raadsperiode. Ook als bestuur en raad hebben we stappen gezet in de nieuwe manier van werken. Meer, en eerder dan voorheen, denkt de samenleving mee over besluiten.

In deze begroting wordt ingespeeld op de eisen die deze periode van groei stelt aan de personele formatie. Ook is de eerste inbreng uit de dialogen verwerkt zodat deze begroting een eerste proeve is van een mix van de autonome/landelijke, de regionale en de bredere lokale richtingbepaling voor Nijkerk. Het is in deze beweging zoeken naar een juiste balans bij het presenteren van ieders inbreng hierbij in deze begroting. Ook het proces van waardering en afweging is anders. Mooie uitdagingen voor ons allen.

De beweging van de Dialoog

Wij geloven dat de samenleving krachtig en creatief is. Die kracht en kennis willen wij nog beter benutten. De overheids- en burgerparticipatie die door uw raad is geïnitieerd en geadopteerd en de compacte zelfsturende organisatie maken dit mogelijk. De gemeentelijke organisatie verandert en denkt in rollen en co-creatie. We bedenken niet meer alleen wat goed is voor inwoners, verenigingen, instellingen en ondernemers maar laten ze actief deelnemer zijn. Samen aan zet! Dat de ingezette beweging ruimte nodig heeft om verder te groeien, te stabiliseren en volwassen te worden is onmiskenbaar.

Dialogen apart afgewogen

De eerste clusteroverstijgende afweging van de financiële consequenties van de dialogen is losgekoppeld van deze begroting. Qua planning bleken deze trajecten niet parallel te kunnen lopen. Kort na de vaststelling van deze begroting in het najaar zal deze eerste clusteroverstijgende afweging in een afzonderlijk proces plaatsvinden. De uitkomsten hiervan zullen in de vorm van een set van begrotingswijzigingen alsnog na vaststelling van deze begroting worden verwerkt. In dat proces zal door u kunnen worden bepaald of en op welke wijze genoemde resterende stelposten voor bezuinigingen worden ingevuld.

Samenwerking

In Nijkerk komen diverse regio's en drie provincies samen. In twee regio's wordt direct geparticipeerd; de andere regio's zijn vanuit gemeenschappelijke belangen ook geïnteresseerd. Daarnaast participeert gemeente Nijkerk in vele samenwerkingsverbanden. In de programma's vindt u deze terug. Om Nijkerkse belangen te dienen en een evenredige inbreng te leveren in de collectieve belangenbehartiging is het nodig dat zowel ambtelijk als bestuurlijk kwalitatief hoogwaardige bijdragen kunnen worden geleverd. Bewustwording hiervan en voorstellen voor een kwaliteitsuitbreiding vindt u terug in deze begroting.

Impressie per programma

In de verschillende programma's wordt de richting voor Nijkerk zoals deze door dialooggroepen en college is uitgewerkt t.b.v. de begroting weergegeven. Hieronder geven wij per programma een impressie.

Leefstijl

In centrum Nijkerk, Hoevelaken en Nijkerkerveen lopen initiatieven van lokale partijen om te komen tot een Huis van het Dorp/Stad; een ontmoetingsplaats met daarin opgenomen ruimten voor cultuur, ontspanning, creativiteit, educatie e.d. De gemeente faciliteert deze initiatieven actief. Ook door er voor te zorgen dat de activiteiten die daar plaatsvinden voor iedereen toegankelijk zijn.

Sportverenigingen onderzoeken nu of zij een grotere rol kunnen gaan spelen bij het beheer en de exploitatie van sportaccommodaties. Er is een meerjarenoverzicht voor toekomstige kapitaalslasten in verband met groot onderhoud, renovatie en nieuwbouw opgesteld en deze worden geleidelijk aan ingevoegd in de betreffende begrotingsjaren.

In 2018 is Nijkerk een mooi, modern zwembad rijker, dat voldoet aan hoge duurzaamheidseisen en waarin zowel de recreatieve zwemmer als het verenigingszwemmen volop aan zijn trekken komt.

Gezondheid krijgt o.a. via jeugdgezondheidszorg, gezond gewicht programma's, buurtsportcoaches en preventieprogramma's steeds meer aandacht. In de komende Omgevingswet is dat een essentieel aspect bij ruimtelijke afwegingen. Daar bereiden wij ons actief op voor.

Economie en bedrijfsomgeving

Voor de kernen van Nijkerk, Hoevelaken en Nijkerkerveen zijn lokaal visies ontwikkeld of in ontwikkeling voor hun nieuwe positionering. Naast het belang als 'koopplaats' neemt het belang van 'ontmoetingsplaats' toe. Vanuit de gemeente faciliteren wij deze initiatieven actief; met capaciteit en met investeringsmiddelen. Ook de initiatieven om tot meer samenwerking te komen tussen ondernemers, eigenaren, bewoners e.a., bijvoorbeeld door oprichting van een BIZ, stimuleren wij. In Hoevelaken is dat al gelukt, centrum Nijkerk bereidt dat voor.

Er worden publieke en private initiatieven genomen om bedrijven actief te stimuleren om verdere stappen te zetten bij energiebesparing, toepassing van zonne-energie en om afvalstromen te bundelen en te transformeren in groen gas voor de verwarming van woningen.

'Heel Nijkerk werkt' is een initiatief om verschillende specifieke doelgroepen extra kansen te geven op een plek op de lokale arbeidsmarkt. Onder andere jongeren, uitkeringsgerechtigden en statushouders worden voorbereid op en toegeleid naar de arbeidsmarkt door ze op verschillende manieren ondersteuning te bieden.

Onze bestaande bedrijfsterrainen kennen relatief weinig leegstand, en de nieuwe terreinen vullen zich sneller dan gedacht. Door inzet op o.a. Sterk Merk Nijkerk en de ontwikkeling van een Food Production Cluster wordt ingezet op het actieve wervingsbeleid, een kwalitatief aantrekkelijke uitstraling en op het goede ondernemersklimaat in Nijkerk.

Veiligheid en handhaving

De wens en de feitelijke toename van steeds meer, grotere en complexe evenementen die in de gemeente Nijkerk worden georganiseerd vragen meer van de gemeente op het vlak van veiligheid en openbare orde. Ook de veranderende rol van de overheid bij ondermijning is belangrijk binnen dit programma.

Vooruitlopen op de (invoering van) de Omgevingswet wordt de actualisatie van de Structuurvisie voor Nijkerk voorbereid. Belangrijk onderdeel hierin is om gezamenlijk te bepalen waar de woningbouwopgave die in de Regionale Ruimtelijke Visie Regio Amersfoort is benoemd in de komende 10-15 jaar gerealiseerd zou kunnen worden.

Wonen en woonomgeving

Voldoende en juiste locaties voor woningbouw is één (zie hierboven); de juiste woningtypologie realiseren is ook steeds belangrijker. De oudere doelgroep wordt snel groter, kleine huishoudens nemen toe in belang. In afspraken met woningcorporaties en ontwikkelaars krijgt dit meer aandacht. In regio's en bij de provincie(s) wordt gelobbyd om de aantallen woningen te mogen realiseren die wij nodig denken te hebben om te voorzien in de woningvraag in de kernen van de gemeente.

Wij zetten komend jaar grote stappen in de planontwikkeling voor de beoogde groene bufferzone tussen de gemeenten Nijkerk en Amersfoort met het Hoevelakense bos en de Laak als belangrijke dragers. Met Bad Hulckesteijn, de uitbreiding van de jachthaven, de plannen voor vernieuwing van het strand, de vernieuwing van de fietsroute over de Zeedijk, de opening van de faciliteit voor vissers langs de Arkervaart maar ook door verdere natuurlandschapsvorming in de polder Arkemheen zijn en worden ook grote stappen gezet op het gebied van natuur en recreatie in dit deel van de gemeente.

Verduurzaming van de woningvoorraad en het nog actiever stimuleren van gebruik van niet-fossiele bronnen zal in 2018 een verdere impuls krijgen met inzet van het energieloket, energiecoaches, duurzaamheidsleningen en in samenwerking met o.a. Zon op Nijkerk en woningcorporaties.

Sociaal Domein

We ondersteunen voorzieningen en initiatieven die het sociale vangnet versterken. De gebiedsteams moeten op sterkte zijn om tijdig te kunnen inspelen als andere zorg nodig is en om preventief te kunnen werken. Deze teams hebben ruimte nodig om integraal en slagvaardig te kunnen handelen. In de financiële begroting is, in vergelijking met de voorjaarsnota, meer inzicht gegeven in de budgetten en de verdeling binnen het sociaal domein.

Passend onderwijs voor onze jongeren is cruciaal. Vanuit de LEA lokale educatieve agenda bundelen wij de krachten om de Nijkerkse kinderen niet tussen wal en schip te laten vallen door slimme oplossingen te bedenken. Thuiszitters krijgen integraal aandacht waarbij we regionaal samen optrekken. Ook spannen wij ons in om de jeugd zelf te betrekken. Jeugd aan Zet is hier een voorbeeld van. Ondersteunende jeugdzorg, waarbij er verbinding is tussen deze zorg en het passend onderwijs, en actuele sportvoorzieningen maken dat onze jeugd een stevige basis kan leggen voor het leven. Ons kindpakket zorgt ervoor dat kinderen uit gezinnen met minder draagkracht toch kunnen meedoen en zich kunnen ontplooiën. Ons beleid hierin is ruimhartig, waarbij we niet voor de minimale variant kiezen.

Perspectief

Wij bieden Nijkerk met deze begroting een gezond financieel perspectief en een breed programma met initiatieven om deze periode van groei optimaal te benutten voor het investeren in onze samenleving en onze fysieke omgeving.

Financiële stand van zaken

De saldi van de begroting liggen in de lijn van de saldi zoals verwacht in de Voorjaarsnota 2017. In de volgende tabel wordt de ontwikkeling van de meerjarige saldi van de begroting 2018-2021 weergegeven.

	(bedragen x € 1.000)							
	2018		2019		2020		2021	
Saldo begroting 2017-2020 (incl. wijzigingen tot Voorjaarsnota 2017)	972	V	1.782	V	1.794	V	1.794	V
Te verklaren verschil	-1.036	N	-1.286	N	-1.181	N	-1.284	N
Saldo begroting 2018-2021	-65	N	495	V	618	V	566	V

De meerjarenbegroting is structureel ruim sluitend. Het beperkte tekort van € 65.000 in 2018 willen we dekken door een onttrekking uit de algemene reserve. In de financiële begroting kunt u de verschillenanalyse vinden.

Beheerste lokale lastendruk

Het past binnen de visie van ons college dat wij ons bij de begroting van 2018 onverminderd inspannen om te investeren in de lokale samenleving en daarbij de lastendruk zo beperkt mogelijk houden. Op www.waarstaatjegemeente.nl is te zien dat de gemeentelijke woonlasten in Nijkerk duidelijk lager liggen dan de

gemiddelden van de grootteklasse waartoe Nijkerk behoort. Doordat wij het tarief voor de OZB conform uw motie bij de Voorjaarsnota 2017 verlagen kunnen we de lastendruk voor onze inwoners laag houden.

Ongewijzigd begrotingstoezicht

De begroting die voor u ligt, is structureel sluitend. Wij verwachten geen wijziging in het huidige toezichtregime van de provincie Gelderland. Dat houdt in dat we blijven vallen onder het repressief toezicht (toezicht achteraf). Deze begroting biedt de mogelijkheid om er samen zorg voor te dragen dat onze gemeente ook in deze tijd van groei een plezierige gemeente blijft om in te wonen, te werken en te ondernemen.

5 september 2017

Burgemeester en Wethouders van Nijkerk,

De secretaris,

De burgemeester,

de heer G. van Beek

de heer mr. drs. G.D. Renkema

Toelichting en leeswijzer

Via de programmabegroting accordeert de gemeenteraad wat hij ten aanzien van de verschillende programma's gerealiseerd wenst te zien. Programma's zijn daarbij gericht op het bereiken van een bepaald maatschappelijk effect. De raad stelt daarnaast de budgetten beschikbaar door vaststelling van de financiële begroting. Het college is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de programma's en de bijbehorende doelstellingen, de paragrafen en de financiële begroting, en is verder belast met de uitvoering van de begroting samen met de inwoners, bedrijven en organisaties. Vanzelfsprekend is de invloed van 'Samen aan zet' duidelijk zichtbaar in de programma's.

De opzet van de programma's

In de programma's staan de volgende vragen centraal:

1. **Wat willen we bereiken?**

Elk programma start met één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen, de algemeen beoogde maatschappelijke effecten. De programmabegroting staat niet op zichzelf. De doelstellingen komen tot stand vanuit een combinatie van wensen vanuit de samenleving (m.n. vanuit dialooggroepen), wettelijke verplichtingen en aanvullend bestaand beleid. Voor een deel zijn doelstellingen uitgewerkt in visies en uitwerkingsdocumenten van dialooggroepen en voor een deel in beleidsnota's. Daar waar door de raad geaccordeerde voorstellen van de dialooggroepen het bestaande beleid raken, zijn deze voorstellen leidend. In overige gevallen blijft bestaand beleid van kracht. In de verschillende programma's is daarom een beleidskader vermeld, waarbij in een tabel de nota's zijn aangegeven die de hoofdzaak van het gemeentelijk beleid aangeven. De intentie is om de doelstellingen per programma zoveel mogelijk concreet en meetbaar te formuleren. Dit gebeurt in een aantal uitgewerkte doelstellingen per programma. Deze doelstellingen staan vermeld in de eerste kolom van de tabel(len) bij het onderdeel "doelstellingen en prestaties". De doelstellingen (als uitwerking van de beoogde maatschappelijke effecten) zijn de basis voor de uit te voeren activiteiten.

2. **Wat moet daarvoor gebeuren?**

De activiteiten die in het begrotingsjaar worden ondernomen om de doelstellingen te realiseren door zowel samenleving als gemeente staan vermeld in de kolom "Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?" van de tabel(len) bij het onderdeel "doelstellingen en prestaties". Daarnaast is het jaar van uitvoering aangegeven.

3. **Wat mag het kosten?**

Bij elk programma horen baten en lasten. De raad stelt het beleid vast op het niveau van de programma's en autoriseert de bijbehorende baten en lasten. Autorisatie gebeurt meer specifiek door vaststelling van de financiële begroting. Daarin zijn ook de mutaties in de reserves vermeld en een aantal niet bij de programma's vermelde investeringskredieten. Binnen de bedragen van de programma's heeft het college de vrijheid om te schuiven met de middelen. Echter, die vrijheid is beperkt omdat de door de raad gestelde doelen en prioriteiten wel bereikt moeten worden. Bij afwijkingen daarin zal de raad geïnformeerd worden. Overschrijding van het budget van een programma behoeft altijd de goedkeuring van de raad.

Beweging 'Samen aan zet'

In deze begroting is de beweging zichtbaar die is ingezet de afgelopen jaren. De beweging waarbij we als overheid een stapje terug doen. Waarbij we meer regie geven aan de samenleving om te bepalen wat er in hun leef- en werkomgeving nodig en gewenst is. Tegelijk bieden we ruimte om hieraan zelf meer uitvoering te geven. In 2016 en 2017 zijn hierin o.a. met 'Samen aan zet' en het ontwikkeltraject in de binnenstad van Nijkerk (Platform Binnenstad Nijkerk) ambitieuze stappen gezet. We zien dat deze beweging stap voor stap tot stand komt. In de samenleving en binnen de gemeente (bestuurlijk én ambtelijk) kost het tijd om dit in de volle breedte vorm te geven. Als college zijn wij ervan overtuigd dat deze beweging zich verder door zal zetten. Dit betekent dat we ook de komende jaren, die in deze begroting centraal staan, concreet moeten blijven inzetten op met name:

- vernieuwing binnen het reguliere beleid en budgetten, en zoeken naar slimme dwarsverbanden (ontschotten) om efficiënter de doelen te bereiken waar de samenleving behoefte aan heeft;

- verbreding van netwerken in de Nijkerkse samenleving om ook in de uitvoering meer 'Samen aan zet' te komen. Op die manier is maximaal gebruik te maken van kennis, kunde, creativiteit en draagkracht van zowel de samenleving als de gemeentelijke organisatie;
- flexibilisering van de gemeentelijke organisatie (initiatieven/experimenten vanuit de samenleving stimuleren, faciliteren en belemmeringen wegnemen vanuit regelgeving/systemen waar nodig);
- gebruik van alternatieve financieringsbronnen en grotere onafhankelijkheid van de gemeente.

Het volgende schema toont de ingezette beweging zoals we die mogelijk stapsgewijs uitbouwen.

* Binnen de kaders die de gemeenteraad stelt

Tot nu toe zien we dat de samenleving er vooral voor kiest met aanvullende ideeën te komen voor beleid en projecten. Beperkt komen voorstellen tot stand om bestaand beleid aan te passen. Nadrukkelijk wordt een beroep gedaan op de vakkennis van de gemeente en om bestuurlijke afweging gevraagd bij dilemma's. De rolverdeling bij uitvoering van voorstellen is nog een zoektocht. Er is zeker bereidheid bij de samenleving om uitvoering van voorstellen (mede) op te pakken, maar er wordt voor financiering, procesondersteuning en faciliteiten vaak primair naar de gemeente gekeken. We zien wel progressie; dialooggroepen die later gestart zijn komen verder in hun voorstellen en/of zijn bereid om aanvullend samen met de gemeente verder te gaan en keuzes voor te bereiden m.b.t. bestaand beleid. Het blijft belangrijk de samenleving uit te dagen de ruimte voor invloed op hun leef- en werkomgeving maximaal te benutten, maar tegelijk samen op te blijven trekken als gemeente en samenleving.

Integratie uitkomsten dialooggroepen

In deze begroting zijn de uitkomsten geïntegreerd van de dialooggroepen 'Samen aan zet' voor zover deze passen binnen de vooraf meegeven kaders en bekend zijn bij opstelling van deze begroting. Concreet betekent dit dat voor alle clusters de visies van de dialooggroepen zijn verwerkt. In doelstellingen en acties zijn de voorstellen van de dialooggroepen Leefstijl, Economie en bedrijfsomgeving en Sociaal Domein op hoofdlijnen opgenomen mits ze binnen de kaders passen. De uitkomsten van de dialooggroepen zijn in de begroting samengevoegd met bestaand beleid en wettelijke taken. Deze worden op hoofdlijnen beschreven.

Ruimte voor begrotingswijziging na eerste clusteroverstijgende afweging

Als college vinden we het van groot belang zorgvuldig en snel helderheid te geven hoe met de extra vraag naar financiële middelen vanuit de dialooggroepen om te gaan. Die vraag hangt deels ook samen met de doorgevoerde budgetkorting aangezien binnen bestaand beleid nog maar beperkt wijzigingen worden doorgevoerd. Wij onderschrijven het belang van een integrale afweging om maximaal de 'samen aan zet'-beweging te blijven stimuleren. Ook deze afweging kan alleen stapsgewijs plaatsvinden omdat niet alle voorstellen al voldoende zijn uitgewerkt en in relatie met bestaande werkzaamheden of voorstellen uit andere clusters zijn bezien. Tijd is nodig om zaken door te ontwikkelen.

Deze begroting laat bewust ruimte om een eerste clusteroverstijgende afweging voor te bereiden zodra alle clusters hun voorstellen hebben opgeleverd. In deze afweging wordt ook de nadere invulling van de budgetkorting betrokken. Desgewenst kan wat ons betreft daarvoor ook de in de Voorjaarsnota 2017 besproken onderuitputting worden gebruikt. De eerste clusteroverstijgende afweging, die naar verwachting plaatsvindt in de maanden november 2017 tot en met januari 2018, kan leiden tot een begrotingswijziging. Dit kan in eerste instantie een incidentele wijziging zijn. Als blijkt dat daadwerkelijk vernieuwing en verbetering tot stand komt is er ook ruimte om de betreffende voorstellen structureel op te nemen in het beleid en te financieren.

1.1 Inleiding en ontwikkelingen

Voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat is een blijvend, goed en divers aanbod van voorzieningen op het gebied van ontmoeting, cultuur, gezondheidsinformatie en sport van belang. Programma 1 Leefstijl richt zich met name op het stimuleren en ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving. Volgens de Wet Publieke Gezondheidszorg is de gemeente ook verantwoordelijk voor het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid van de inwoners uit de gemeente Nijkerk. Specifieke aandacht is er voor doelgroepen die een verhoogde kans hebben op een minder gezonde leefstijl. Dit betreft inwoners met een lage sociaal economische status, inwoners met chronische aandoeningen, kinderen met een verstandelijke beperking en de kwetsbare inwoners (verslaafde inwoners, inwoners met psychiatrische klachten, statushouders, maar ook inwoners die in aanraking komen met huiselijk geweld, en dergelijke).

Binnen dit taakveld is de afgelopen periode veel in gang gezet wat in de komende jaren verder moet groeien en worden ontwikkeld.

Samen sterk tegen drugs

De kerngroep Stopdrugs Nijkerk is een van de voorbeelden van de nieuwe manier van samenwerken. Verschillende disciplines werken samen met een gezamenlijk doel, Stop Drugs. Deze kerngroep heeft al een stevige basis gelegd met voorlichting op scholen, bij jeugdcentra en aan ouders thuis. Ook is er een locatie verzorgd voor de NA (narcotics anonymous). Voor 2018 wordt in samenwerking met de VO scholen verder gewerkt aan een passend preventie-aanbod. Ook de vrijetijdsbesteding en het (meer) betrekken van ouders krijgt in 2018 aandacht.

Positieve gezondheid

Sinds de transformatie van het sociaal domein en de ontwikkelingen binnen de publieke gezondheid, ligt het accent steeds meer op het versterken van de eigen kracht van individuen en het behoud van de regie op het leven. Gezondheid gaat over functioneren en participeren. De 16 gemeenten van de VGGM (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland – Midden) ontwikkelden één gezamenlijke visie waarbij deze nieuwe kijk op gezondheid is geïntegreerd. Veerkracht, het behouden van de eigen regie en welbevinden zijn hierbij belangrijke speerpunten, wat wordt aangeduid met de term 'Positieve Gezondheid'. Deze gezamenlijke visie op gezondheid vormt de basis voor de lokale gezondheidsnota 2018-2022.

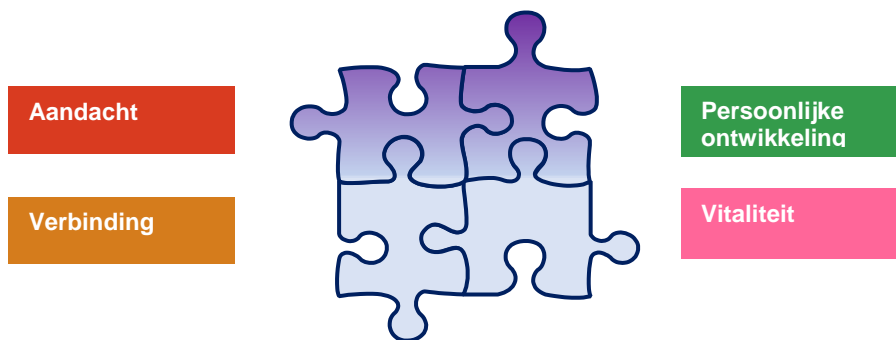
Maatschappelijk vastgoed

Medio 2017 is de aanbesteding voor de exploitatie van het zwembad en de twee binnensportaccommodaties in Hoevelaken in de markt gezet. Reden is het eindigen van het contract met SRO voor de bovenstaande accommodaties. In de aanbesteding zijn alle binnensportaccommodaties opgenomen, waarbij de contracten voor de accommodaties in Nijkerk en Nijkerkerveen per 1 januari 2019 ingaan.

Vanuit de Dialoog hebben de voetbalverenigingen aangegeven dat zij de mogelijkheid voor een gezamenlijke beheerstichting willen onderzoeken ter vervanging van het huidige contract met SRO. De voetbalverenigingen nemen hierin het voortouw. In overleg met de gemeente kunnen zij een extern bureau inschakelen bij het onderzoek en de financiële doorrekening. Ook deze beweging geeft weer meer ruimte aan de samenleving voor eigen inbreng waarbij de gemeente meer faciliterend optreedt. Parallel aan beide trajecten wordt gewerkt aan de afronding van alle huidige contracten met SRO op financieel en juridisch vlak.

Samen aan Zet

Via het traject Samen aan Zet heeft de dialooggroep haar bevindingen aan de gemeenteraad gepresenteerd en aangegeven waar de komende jaren de prioriteit moet liggen. De gemeenteraad heeft in mei 2017 een eerste besluit genomen over de uitwerking en uitvoering van voorstellen van de dialooggroep in 2017 en besloten tot herziening van de subsidieregelingen. De bevindingen van de dialooggroep zijn gebaseerd op vier resultaatgebieden, te weten: "Aandacht, Verbinding, Persoonlijke ontwikkeling en Vitaliteit". Afhankelijk van de eerste clusteroverstijgende afweging zal duidelijk worden in hoeverre in 2018 dialoogvoorstellen kunnen worden uitgewerkt, voortgezet of opgepakt. Er is nu nog onvoldoende duidelijkheid over de daadwerkelijke uit te voeren voorstellen vanuit de dialooggroep, het benodigde budget en de ambtelijke inzet.

In het kader van het nieuwe werken van de gemeente zijn de resultaatgebieden als doelstellingen overgenomen.

1.2 Doelstellingen en prestaties

Doelstelling	Verbinding Zoeken naar diverse relaties en samenwerkingsverbanden, waarbij elkaars activiteiten en initiatieven worden versterkt.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Het beheer van de gemeentelijke accommodaties is belegd bij de juiste partij.	Afspraken maken n.a.v. voorstellen vanuit Samen aan Zet over hoe en in welke mate beheer en exploitatie van lokale sportvoorzieningen en culturele activiteiten op termijn wordt bekostigd en georganiseerd.	2018-2019
	De voorstellen "Renovatie en uitbreiding sporthal Strijland", en "Accommodatie in eigen beheer, sportvelden" uit het voorstellencuster "Uitbreiding, vervanging, beheer en multifunctionele inzetbaarheid sportaccommodaties" uitwerken/-voeren.	2018 ev.
Er vitale kernen blijven met een eigen identiteit en een passend voorzieningenniveau.	Meerjarenperspectief maken voor renovatie en vervanging van sporthallen en buitensportvoorzieningen. Voorzieningencuster Nijkerkerveen realiseren.	2018-2019
	Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligersinitiatieven en verenigingen.	2018
Het diensten-/activiteitsaanbod breed bekend is.	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren en ondersteunen van lokale initiatieven ter bevordering van lokale samenwerking. - Digitaliseren van het structurele preventieaanbod, dit kan deels door deze activiteiten op te nemen in de Wegwijzer Nijkerk. 	2018-2019
Kennis en informatie op het gebied van publieke gezondheid actief wordt gedeeld tussen relaties en samenwerkingsverbanden binnen het sociaal domein.	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van netwerkbijeenkomsten ter bevordering van het delen van kennis. - Gezondheidsinformatie plaatsen op de website Wegwijzer Nijkerk. - Opstellen lokale gezondheidsnota 2018-2022 	2018 ev.

Doelstelling	Aandacht (Specifieke) groepen en individuen betrekken binnen de samenleving van Nijkerk om het meedoen te vergroten.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Inwoners zelfredzamer zijn.	<ul style="list-style-type: none"> - voldoende aandacht hebben om inwoners gezond te houden. Waarbij bewustwording, vraagverheldering, toeleiding en aanbod onlosmakelijk verbonden zijn met elkaar als keten. - Waarbij de aandacht gaat naar een verschuiving van selectieve preventieaanbod naar collectief preventieaanbod. 	2018 ev.
		2018 ev.

Doelstelling	Persoonlijke ontwikkeling Faciliteren van de mogelijkheden tot ontplooiing van alle inwoners, op zowel sociaal, geestelijk, lichamelijk als maatschappelijk gebied.
--------------	--

We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
<ul style="list-style-type: none"> - Er voldoende cultuur bevorderende activiteiten zijn geïnitieerd. - Inwoners deelnemen aan sociaal-culturele en sportieve activiteiten. - Inwoners digitaal vaardig zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren en ondersteunen van activiteiten voor sociaal-culturele en sportieve activiteiten, waarbij specifieke aandacht is voor de uitwerking van de motie 'Kindpakket'. - Het voorstel uit het voorstellencluster "Digitaal vaardig" uitwerken/-voeren. 	2018 ev. 2018 ev.

Doelstelling	Vitaliteit Het hebben van aandacht voor ontwikkelingen in de maatschappij die invloed hebben op geestelijk, lichamelijk, sociaal en maatschappelijk welbevinden.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Een gezonde levensstijl en tegengaan van overgewicht is gestimuleerd. Er specifieke aandacht is voor doelgroepen die een verhoogde kans hebben op een minder gezonde leefstijl en kwetsbare inwoners.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering jeugdgezondheidszorg (wettelijke plicht) - Sport op scholen (wettelijke plicht) - Jongeren op gezond gewicht aanpak (JOGG). - Inzet buurtsportcoaches. - Preventie gericht op bevorderen en instandhouder gezondheid. - Uitwerking gedachtengoed Positieve gezondheid. 	2018 ev. 2018 ev. 2018 ev. 2018 ev. 2018 ev.
Het aantal jongeren dat softdrugs gebruikt in 2018 minder dan 10% bedraagt.	In samenspraak met de bewoners, scholen, moedige moeders, kerken, jeugd- en jongerenwerk, politie, Victas en derden gezamenlijk uitvoering geven aan het plan van aanpak 'samen sterk tegen drugs in Nijkerk'. De thema's zijn: preventie, vroeg signalering, aanbod, behandeling, familie – vrienden – netwerk en nazorg.	2018 ev.

1.3 Beleidskader

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Sportnota	2013 – 2025	2013
Jeugdnota Samen Opvoeden	2014 – 2018	2013
Nota Maatschappelijk Vastgoed	2013 – 2025	2013
Regionale visie Publieke Gezondheidszorg Gelderland Midden	2017-2025	2017
Visiedocument Dialooggroep Leefstijl	2017 – en verder	2017
Uitwerkingsdocument Dialooggroep Leefstijl	2017 – en verder	2017

1.4 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
VGGM (gezondheidsdeel)	<p>De VGGM ondersteunt de gemeente bij het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van haar inwoners, met extra aandacht voor risicogroepen.</p> <p>Begin 2015 hebben alle regiogemeenten besloten om te sturen op integrale jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar. Eind 2015 zijn 15 regiogemeenten overgestapt naar de VGGM met betrekking tot de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. De gemeente Nijkerk sluit per oktober 2017 aan.</p> <p>De nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van het RIVM dient als basis voor de speerpunten in het nationaal en lokaal gezondheidsbeleid en daarmee voor de prioriteiten in 2016 en verder. De nadruk in het landelijke gezondheidsbeleid 2016-2019 en de VTV ligt op de verbinding tussen gezondheidsbeleid en de doelstellingen in het sociaal domein: participatie, zelfregie en zelfredzaamheid.</p>
Regio FoodValley: FrisValley	Regionale samenwerking in de Regio FoodValley voor een integrale aanpak van de alcoholmatiging bij jongeren.
Nijkerk Sportief en Gezond	Uitvoering geven aan de Nijkerk Sportief en Gezond aanpak en Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) aanpak.

1.5 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Leefstijl verbonden zijn.

(bedragen x € 1.000)

-/- = nadeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	4.070	4.348	4.317	4.327
Baten	188	188	188	188
Saldo programma	-3.882	-4.160	-4.129	-4.139

1.6 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Leefstijl horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
5.1	Sportbeleid en activering	240	0	-240
5.2	Sportaccommodaties	2.753	140	-2.613
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	147	13	-134
5.4	Musea	48	2	-46
6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie cluster LFS	405	32	-373
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	84	0	-84
7.1.1	Volksgesondheid cluster LFS	392	0	-392
		4.069	187	-3.882

2.1 Inleiding en ontwikkelingen

Een vitale en duurzame economie is van groot belang voor de Nijkerkse samenleving. Het zorgt voor werkgelegenheid en is belangrijk voor de zelfredzaamheid van inwoners. Ook heeft het direct invloed op het leefklimaat in onze kernen, de vitaliteit van onze centra en het buitengebied. Vanuit dat perspectief zetten we met dit programma in op het stimuleren en faciliteren van de bedrijvigheid en duurzaamheidsinitiatieven. Daarnaast richt dit programma zich op het opvangen en ondersteunen van inwoners die (tijdelijk) buiten de boot vallen. Dit doen we o.a. door samen met hen, én werkgevers, te kijken welke mogelijkheden er zijn, welke kwaliteiten ze kunnen benutten en de zelfredzaamheid te stimuleren.

De veranderingen in de economische verhoudingen vragen ook op dit gebied om het innemen van andere rollen door de gemeente. Vanuit het traject 'Samen aan Zet' heeft de dialooggroep Economie en bedrijfsomgeving een visie opgesteld en voorstellen uitgewerkt. In de visie van de dialooggroep staan vier thema's centraal. De doelstellingen en verantwoordelijkheden binnen het programma Economie en Bedrijfsvoering die naast de Dialoog blijven bestaan vinden binnen deze thema's ook hun plek. Deze zijn het gevolg van autonome ontwikkelingen (zoals duurzaamheid), wetgeving (bijv. het uitvoeren van de participatiewet), regionale samenwerking (Food Production Cluster) of de uitvoering van privaatrechtelijke taken (grondverkoop).

De volgende vier thema's centraal:

1. *Levendige stad*: sterk merk opbouwen om Nijkerk als aantrekkelijke gemeente om in te wonen, te verblijven en in te werken 'op de kaart' te zetten. Nijkerk heeft immers veel te bieden: een prachtig historisch centrum met gevarieerde winkels en horeca, goede bereikbaarheid en volop water en natuur in de omgeving. De vraag is met welk onderscheidend verhaal we Nijkerk nu echt op de kaart gaan zetten, welke communicatiemiddelen daarbij worden ingezet en wie ons hierbij gaat helpen. Daarvoor wordt "het DNA" van Nijkerk gedefinieerd.

De binnenstad van Nijkerk heeft door aparte afspraken een uitzonderingspositie (aansluitend bij de kaders van de dialoog) en loopt langer door qua doel/prioriteit. In dit kader werken diverse werkgroep van het Platform Binnenstad Nijkerk aan de uitvoering van de visie 'Aantrekkelijk Nijkerk'. De gemeente faciliteert de werkgroepen en schept de kaders c.q. randvoorwaarden om de uitvoering van de visie mogelijk maken, o.a. via het bestemmingsplan, beeldkwaliteitsplan en verkeersplan (incl. parkeerbeleid).

De kern Hoevelaken kent een afzonderlijk participatietraject "Vitaal Hoevelaken" in de lijn van het platform Binnenstad Nijkerk. Het vervolg hiervan vanaf 2018 is wel onderdeel van de eerste clusteroverstijgende afweging in het kader van Samen aan Zet. In Nijkerkerveen verloopt de route naar het voorzieningencluster voorspoedig en ook voor de vrijkomende schoollocaties worden plannen ontwikkeld.

2. *Heel Nijkerk werkt*: participatie en door- en uitstroom naar werk vergroten, voor alle inwoners en vooral voor mensen in een kwetsbare positie. Het fundament is een sterk samenwerkingsverband en een laagdrempelig informatie- en adviespunt, waar ook trainingen worden gegeven en (werk)ervaring wordt opgedaan. Belangrijk speerpunt is het creëren van meer werkervaringsplaatsen. Het verstrekken van inkomensvoorzieningen aan die inwoners die hierop zijn aangewezen betreft een wettelijke taak in het kader van de Participatiewet. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan en zodoende is hier weinig beleidsvrijheid. Het aantal inwoners binnen de Participatie-wet is sinds 2016 flink gestegen en neemt verder toe. Mensen in de bijstand profiteren nog onvoldoende van de economische opleving, mede door het afsluiten van de sociale werkvoorziening en de Wajong voor mensen met arbeidsvermogen. Ook de groei van het aantal vergunninghouders en de verdere ophoging van de AOW leeftijd hebben invloed. Om het welzijn van de groep uitkeringsgerechtigden (ruim 200 inwoners met een bijstandsuitkering) nog beter in beeld, te krijgen wordt een bestandsanalyse uitgevoerd. Centrale vraag is hoe het niveau van welzijn is. Op basis van het antwoord kan de (eventuele) ondersteuningsbehoefte worden bepaald of preventieve acties worden ingezet. Het doel is ruimte voor ontwikkeling: inwoners in beweging krijgen en inzet op maatschappelijke en/of arbeidsparticipatie. Waar nodig wordt het beleid bijgesteld.

3. *Vitaal & duurzaam Nijkerk*: we willen vanuit een te ontwikkelen visie het centrum van Hoevelaken weer aantrekkelijk maken. Bij winkelcentra en bedrijventerreinen willen we leegstand tegengaan. Daarnaast willen wij de bedrijventerreinen beter bereikbaar maken. We willen het innoverend vermogen en de positie van het bedrijfsleven versterken en een transformatie bewerkstelligen naar een duurzame circulaire economie.
4. *Samen Nijkerk*: we willen het ondernemersklimaat van Nijkerk verbeteren door samenwerking. Samenwerking door Efficiënt, Effectief en Inspirerend ondernemerschap en een meedenkende gemeente. Dit om mensen te inspireren alles uit het ondernemen te halen en trots en eigenaarschap te vergroten.

Vanuit de speerpunten stimuleren wij de totstandkoming van het Food Productie Cluster Nijkerk (FPC), bedoeld om een impuls te geven aan een meer intensieve samenwerking en nieuwe vormen van partnerschap tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Het gaat daarbij om een breed scala aan activiteiten op het gebied van scholing/onderwijs, het delen van kennis en ervaringen, het inrichten van een gezamenlijke vacaturebank, de instelling van parkmanagement op de bedrijventerreinen, het faciliteren van startende ondernemers, ontwikkeling van de 'circle of food' om Nijkerk te promoten, het aantrekken van (externe) financieringsbronnen etc. Met het FPC wordt Nijkerk steviger gepositioneerd binnen regio Food Valley en overige samenwerkingsverbanden. We hebben extra capaciteit ingezet voor de ontwikkeling van het FPC en het op langere termijn borgen daarvan in de gemeentelijke organisatie.

Ten slotte heeft de gemeente ook een rol bij het in exploitatie nemen van gemeentelijke grondposities voor bedrijfsvestiging. Maar ook hier wordt de rol van de gemeente in sterkere mate gericht op het faciliteren en stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving die aansluiten op de veranderingen die in de economische sectoren plaatsvinden.

Bij de eerste clusteroverstijgende afweging bepaalt de gemeenteraad hoe om te gaan met de ideeën vanuit de Dialoog. Die voorstellen zijn daarom nu nog niet vertaald in de doelstellingen en prestaties. Ook wordt ten tijde van het schrijven van deze programmabegroting volop gewerkt aan de afweging van bestaand beleid in relatie tot Samen aan Zet. Daarom zijn voor een aantal doelen en resultaten alleen korte termijn doelen/resultaten benoemd.

2.2 Doelstellingen en prestaties

Doelstelling	Voorzien in een minimale inkomensvoorziening voor het bestaan.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Inwoners die dit nodig hebben op een efficiënte wijze de benodigde bijstand/inkomensvoorziening ontvangen.	- Efficiënte toetsing, administratie, uitbetaling en controle voor/van bijstandsuitkeringen/inkomensvoorzieningen.	2018 e.v.
	- Goede afstemming met partijen (bedrijfsleven en/of vanuit sociaal domein) om maximaal te helpen mensen zelf in hun inkomen te voorzien.	2018 e.v.

Doelstelling	Heel Nijkerk werkt: participatie en door- en uitstroom naar werk vergroten	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Jongeren met of zonder "een arbeidsbeperking" worden voorbereid op- en toegeleid naar de arbeidsmarkt.	- Ondernemers en werkgevers geven actief uitvoering aan de Participatiewet waardoor talenten van inwoners worden benut. De gemeente stimuleert en faciliteert hierbij o.a. middels bedrijfsbezoeken en werkgeversbijeenkomsten.	2018 e.v.
Jongeren zonder "een arbeidsbeperking", maar met meervoudige problematiek worden arbeidsfit gemaakt.	- Inzet van passende op de persoon toegesneden re-integratie-instrumenten.	2018 e.v.
Overige uitkeringsgerechtigden worden voorbereid op - en zijn toegeleid naar de arbeidsmarkt, of krijgen die ondersteuning die	- Zoeken naar verbeteringen voor aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.	2018 e.v.
	- Inzet van Social return bij aanbestedingen.	2018 e.v.
	- Uitvoeren bestandsanalyse	
	- Extra inzet van capaciteit om de groep statushouders te	

Doelstelling			Heel Nijkerk werkt: participatie en door- en uitstroom naar werk vergroten
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?		Jaar van uitvoering
zij nodig hebben. Statushouders vinden een optimale aansluiting op de arbeidsmarkt en kunnen hun talenten ontwikkelen.	begeleiden		2018 e.v.

Doelstelling			Vitaal Nijkerk: winkelcentra en bedrijventerreinen zijn aantrekkelijk en goed bereikbaar en de openbare ruimte is schoon, heel en veilig.
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?		Jaar van uitvoering
Bedrijventerreinen ook met het openbaar vervoer en digitaal goed bereikbaar zijn.	<ul style="list-style-type: none"> - Faciliteren van de aanleg van glasvezel op bedrijfstreinen. - Het faciliteren van nieuwe werkwijzen participatie in de vorm van park management 		2018 e.v.
De inrichting van de openbare ruimte tot stand komt in samenspraak met de samenleving.	<ul style="list-style-type: none"> - De samenleving betrekken bij de planvorming van (her)inrichtingsprojecten in de openbare ruimte. - Start voorbereiding en uitvoering diverse herinrichtingen in de binnenstad, w.o. Torenstraat/ Callenbachstraat, Langestraat, Kleterstraat en Spoorstraat. 		2018 e.v.
Overlast als gevolg van overvloedige regenval tot een minimum beperkt wordt.	<ul style="list-style-type: none"> - Het treffen van maatregelen op risicolocaties. 		2018 e.v.
Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen en in de winkelcentra op niveau zijn.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van beheermaatregelen vindt plaats op basis van inspecties en beheerplannen en van de uitkomsten van de Dialoog. 		2018 e.v.

Doelstelling			Duurzaam Nijkerk: stimuleren van een transformatie naar een duurzame circulaire economie
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?		Jaar van uitvoering
Nijkerk in 2035 CO2-neutraal is.	<ul style="list-style-type: none"> - In samenwerking met maatschappelijke actoren initiatieven uit de samenleving versterken en verbinden. - Uitwerking plan voor sanering asbestdaken en onderzoek de mogelijkheid om de toepassing van zonnepanelen te stimuleren - CO2 zuinige gemeentelijke gebouwen en zonnepanelen op geschikte eigen daken en maatschappelijk vastgoed. - Energie neutrale nieuwbouw, ook bij gemeentelijke gebouwen. - Circulair inkopen wordt waar mogelijk toegepast bij het gemeentelijk inkoopbeleid 		2018 e.v.

Doelstelling			Levendige stad: Nijkerk als aantrekkelijke gemeente om te wonen, verblijven en te werken op de kaart te zetten.
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?		Jaar van uitvoering
Een levendige en economisch gezonde binnenstad en kernen waar het prettig winkelen en verblijven is. (Wijk)winkelcentra die voorzien in	<ul style="list-style-type: none"> - Initiatieven faciliteren bij het inspelen op kansrijke ontwikkelingen. - Maatwerk bij vergunningverlening. - Faciliteren van de werkgroepen en regiegroep Binnenstad. - Stimuleren van de totstandkoming van een BIZ voor de Binnenstad van Nijkerk. 		2018 e.v.

Doelstelling		
Levendige stad: Nijkerk als aantrekkelijke gemeente om te wonen, verblijven en te werken op de kaart te zetten.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
de behoefte.	- Herzien van het Parkeerbeleidsplan en bestemmingsplan voor de Binnenstad van Nijkerk	2018

Doelstelling		
Samen Nijkerk: verbetering van het ondernemersklimaat en stimuleren van het innoverend vermogen van het bedrijfsleven		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er meer ruimte wordt geboden voor (agrarische) bedrijvigheid, met minimale aantasting van de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.	- In nauwe samenspraak met ondernemers gemeentelijk beleid en regelgeving afschaffen of vereenvoudigen en planologische mogelijkheden verruimen, met oog voor de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.	2018 e.v.
Huidige en nieuwe ondernemers de ruimte krijgen waardoor kansen worden benut en maximale economische en sociale spin-off wordt gerealiseerd.	- Het onderhouden van contacten met (organisaties van) bedrijven. - Faciliteren van initiatieven om startende bedrijven stimuleren en ondersteunen.	2018 e.v.
Bestaande bedrijvigheid wordt behouden en versterkt en nieuwe foodbedrijven en kennisintensieve bedrijven worden aangetrokken.	- Nieuwe bedrijven uit met name de Foodsector enthousiasmeren zich in Nijkerk te vestigen, door het bezoeken van beurzen en evenementen, goede informatievoorziening en p.r. en persoonlijk contact en service. - Stimuleren en faciliteren van het Food Production Cluster Nijkerk.	2018
Het aanbod van bedrijfslocaties optimaal aansluit bij de wensen van het bedrijfsleven.	- Realisatie van bedrijfsterreinen De Flier en Arkerpoort. - Faciliteren van herontwikkeling bestaande bedrijventerreinen.	2018 e.v.

2.3 Beleidskader

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Notitie arbeidsmarktbeleid	2009 – en verder	2009
Beleid promotie en acquisitie bedrijvigheid	2011 – en verder	2011
Structuurvisie Nijkerk-Hoevelaken	2011 – en verder	2011
Binnenstadvisie Nijkerk “Binnenstad als Buitenkans”	2011 – en verder	2011
Nijkerk CO2-neutraal in 2035	2012 – 2020	2012
Milieu-uitvoeringsprogramma	2013 – 2016	2013
Nota re-integratiebeleid Nijkerk: selectief en sociaal	2013	2013
Hoofdpijnennota “Op weg naar een vernieuwd sociaal domein”	2015 en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 en verder	2014
Parkeerbeleidsplan	2014 – 2020	2014
Re-integratieverordening	2015 en verder	2015
Uitgangspunten Visie “Aantrekkelijk Nijkerk”	2015 en verder	2015
Visiedocument Dialooggroep Economie en bedrijfsomgeving	2017 en verder	2017

2.4 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
Regio Noord Veluwe	<p>Per 1 januari 2015 is nieuwe instroom op basis van de Wet sociale werkvoorziening niet meer mogelijk en is de Participatiewet in werking getreden. Met de komst van de Participatiewet is voor de bestaande Sociale Werkvoorziening een sterfhuisconstructie ontstaan. Eind 2015 hebben alle colleges en betrokken gemeenteraden ingestemd met een nieuwe koers voor de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening.</p> <p>In 2016 is door de zeven gemeenten gezamenlijk in opdracht van het portefeuillehoudersoverleg Economie, Werkgelegenheid en Arbeidsparticipatie van de RNV gewerkt aan de uitwerking van deze koers op de volgende punten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) de realisatie van de samenvoeging van Inclusief Groep (IG) en Proson 2) de oriëntatie op en besluitvorming over de vereenvoudiging van de bestuurlijk-juridische structuur 3) het vormgeven aan de gewenste transformatie en veranderopgave bij zowel het SW-bedrijf als bij de RNV-gemeenten 4) de monitoring, verantwoording en vormgeving van contractafspraken <p>De samenvoeging van Inclusiefgroep en Proson is gerealiseerd.</p>
Leisurelands	<p>Tijdens de aandeelhoudersvergadering van 9 juni 2016 heeft de meerderheid van de aandeelhouders, inclusief de gemeente Nijkerk, ingestemd met een verlenging van 5 jaar. Hierdoor blijft invloed op Leisurelands mogelijk. Op basis van argumenten zoals de financiële positie van Leisurelands en de bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen (o.a. ontwikkelingen m.b.t. strand Hulckesteijn en de wens van uw raad om het aantal verbonden partijen tot het noodzakelijke terug te brengen) zal in deze periode continuering van het aandeelhouderschap bezien worden.</p>
Coöperatie Gastvrije Randmeren Harderwijk	<p>Per 1 januari 2014 is de gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren opgeheven en is de Coöperatie Gastvrije Randmeren van start gegaan. Zestien gemeenten langs de Randmeren (Naarden, Huizen, Blaricum, Eemnes, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Kampen, Dronten, Zeewolde en Almere) hebben de overeenkomst voor de oprichting van de coöperatie getekend. Naast onderhoud en beheer zoals het maaien van de waterplanten, wordt meer focus gelegd op de (landelijke) gebiedspositionering.</p>
Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort	<p>Coöperatie van ± 15 gemeentes. Diensten worden afgenomen ten aanzien van onderhoud parkeerautomaten en geldlediging parkeerautomaten. Nijkerk neemt deel aan deze samenwerking tot (vooralsnog) 2019.</p>
Regio Amersfoort	<p>De gemeenten van de regio Amersfoort hebben een bestuursconvenant gesloten ten behoeve van samenwerking op verschillende terreinen. De gemeente Nijkerk is geen partij in dit convenant maar haakt wel aan ten aanzien van een aantal onderwerpen zoals sociaal domein, economie, wonen en verkeer & vervoer. Deze samenwerking voldoet niet aan de criteria van een verbonden partij, maar is opgenomen om een compleet beeld te geven van relevante samenwerkingsverbanden.</p>
Regionaal Werkbedrijf Amersfoort (doelgroep mensen met arbeidsbeperking)	<p>De arbeidsmarktregio Amersfoort omvat het gebied van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten-Spakenburg, Leusden, Nijkerk, Soest en Woudenberg. Bijna vijftig procent van de werkgelegenheid in deze regio bevindt zich binnen de gemeentegrenzen van Amersfoort, dertien procent binnen die van Nijkerk. Het Werkbedrijf draagt bij aan het doel om binnen de arbeidsmarktregio Amersfoort de banenafpraak zoals vastgelegd in het Sociaal Akkoord te (laten) realiseren. Ter indicatie, cijfers 2016: 285 arbeidsbeperkten op extra banen in marktsector en 85 arbeidsbeperkten op extra banen bij de overheid.</p> <p>Het Werkbedrijf is verantwoordelijk voor de organisatie en het aanjagen van de matching van arbeidsbeperkten met de extra banen. Daarnaast monitort het Werkbedrijf de voortgang van de regionale samenwerkingsafspraken, die worden vastgelegd in een marktwerkingplan en bijbehorende jaarplannen.</p>
Werkgevers Servicepunt regio Amersfoort (doelgroep werkzoekenden)	<p>Deze samenwerking draagt bij aan de volgende gemeentelijke doelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het binnenhalen van vacatures/banen voor deze doelgroepen en invullen daarvan. 2. Het bieden van één aanspreekpunt voor werkgevers. 3. Het gezamenlijk opbouwen van een groot netwerk aan werkgevers, die bereid zijn mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.

Verbonden partijen	Doelstelling
Regio FoodValley	De gemeenteraden hebben voor de komende jaren de ambities van de regionale samenwerking in de regio vastgelegd. Bepaald is dat regio FoodValley zich gaat focussen op de taakvelden economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit. Er is tevens extra focus gelegd op de samenwerking tussen het bedrijfsleven, de kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid (genaamd de Triple Helix). Vanaf 2017 wordt hier verder invulling aan gegeven.

2.5 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Economie en bedrijfsomgeving verbonden zijn.

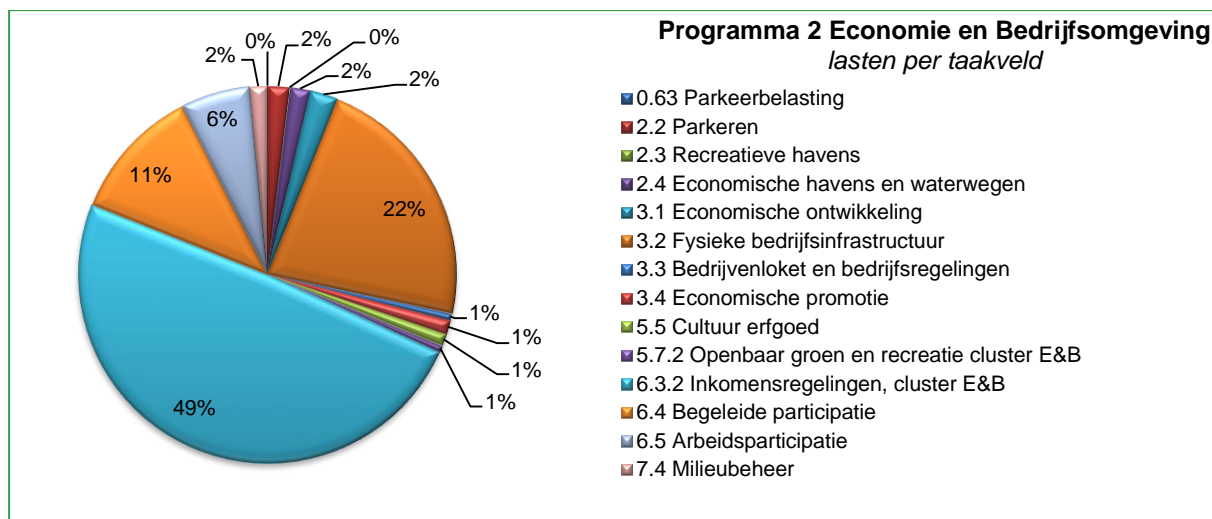
(bedragen x € 1.000)

-/- = voordeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	16.380	17.194	17.605	16.918
Baten	12.407	13.195	13.627	12.926
Saldo programma	-3.973	-3.999	-3.978	-3.993

2.6 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Economie en bedrijfsomgeving horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.63	Parkeerbelasting	4	526	522
2.2	Parkeren	301	46	-255
2.3	Recreatieve havens	11	8	-3
2.4	Economische havens en waterwegen	280	173	-107
3.1	Economische ontwikkeling	395	0	-395
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.651	4.242	592
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	92	106	14
3.4	Economische promotie	202	165	-37
5.5	Cultuur erfgoed	167	0	-167
5.7.2	Openbaar groen en recreatie cluster E&B	94	50	-44
6.3.2	Inkomensregelingen, cluster E&B	8.076	6.850	-1.226
6.4	Begeleide participatie	1.884	0	-1.884
6.5	Arbeidsparticipatie	973	237	-736
7.4	Milieubeheer	251	3	-247
		16.381	12.406	-3.973

3.1 Inleiding en ontwikkelingen

Dit programma omvat naast veiligheid ook de scope van de nieuwe Omgevingswet. Het gaat hier om een grote stelselherziening die veel gaat betekenen voor de werkwijze van gemeenten. Meer dan vijftig regelingen die invloed uitoefenen op ruimtelijke keuzen worden vervangen door de volgende vier: het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving. Wij hebben het ruimtelijk beleid en de vergunningverlening op basis daarvan, in dit programma opgenomen. In deze inleiding en beschrijving van ontwikkelingen gaan wij hieronder eerst in op veiligheid en daarna op het beleidsterrein van de Omgevingswet.

Veiligheid

Veiligheid heeft en houdt een hoge prioriteit. Op dit terrein krijgen inwoners en ondernemers meer invloed. Actuele veiligheidsthema's als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen komen in een stroomversnelling. Door de wens en de feitelijke toename van grotere, complexe en professionele evenementen en de daarbij gepaard gaande risico's is het noodzakelijk om het veiligheidskritische proces voor het afgeven van evenementenvergunningen in kwaliteit, proces en deskundigheid blijvend te verbeteren. Dit vraagt meer van de gemeente op het vlak van veiligheid en openbare orde. Ook wordt ondermijning een landelijk thema waar we als gemeente op in moeten haken. Tot slot wordt de samenwerking Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel op het vlak van toezicht openbare ruimte eind 2017 geëvalueerd. Het beeld is dat Nijkerk de afgelopen drie jaar verhoudingsgewijs meer haalt dan brengt. Dit betekent dat we opnieuw moeten bepalen hoe we hier in staan en of we hier meer middelen aan willen toekennen.

Vanuit wetgeving, regionale afspraken en beleid hebben veel veiligheidsthema's prioriteit. Vanuit het traject 'Samen aan Zet' heeft de dialooggroep Veiligheid & Handhaving in 2017 een visie opgesteld en voorstellen uitgewerkt. De visie omvat 6 kernwaarden: 'Samenwerken', 'Veilig voelen', 'Bescherming & Zichtbaarheid', 'Communicatie', 'Flexibiliteit' en 'Gedeelde verantwoordelijkheid'. In het najaar van 2017 bepaalt de gemeenteraad hoe om te gaan met de voorstellen. Het besluit over de voorstellen kan van invloed zijn op de te behalen doelstellingen, de toekomstige uitvoering en de werkvoorraad van de betrokken thuishoofden. De visie en de voorstellen vanuit 'Samen aan zet' worden vervolgens opgenomen in de toekomstige (regionale) beleidsdocumenten zoals het Integraal Veiligheid Programma 2019-2022.

Een belangrijke uitkomst uit de Dialoog over handhaving is dat de huidige regelgeving moet worden vereenvoudigd en verminderd. Deze regelgeving moet consequent worden gehandhaafd en er moet duidelijk en vroegtijdig over gecommuniceerd worden. Het vereenvoudigen en verminderen van de regelgeving is ook één van de uitgangspunten voor de nieuwe Omgevingswet. De komst van deze wet heeft een grote impact op de fysieke leefomgeving op zowel werkcultuur als uitvoering. De implementatiewerkzaamheden hiervoor zijn reeds gestart.

Bij de uitvoering van al deze taken wordt regionaal samengewerkt met o.a. de Veiligheidsregio (VGGM), de Omgevingsdienst de Vallei (OddV), de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel (samenwerkingsovereenkomst voor toezicht APV en openbare ruimte) en FrisValley (samenwerking toezicht Drank- en Horecawet).

Omgevingswet

Gemeente Nijkerk doet volop mee in de groei die voor Nederland de komende jaren aan de orde lijkt te zijn. Bij de opstelling van de Regionale Ruimtelijke Visie voor de regio Amersfoort (hierna RRV) wordt uitgegaan van zowel groei op het gebied van bedrijven als op het gebied van wonen. Wat dit laatste betreft baseert men zich op cijfers van EIB uit 2013 waarin – door de optelsom van autonome bevolkingsgroei én uitstraling van de groei in de noordflank van de Randstad – 25.000 – 35.000 woningen in het gebied van de regio Amersfoort toegevoegd zouden moeten worden tot 2040 om de vraag goed te kunnen absorberen. Wat de omvang van deze opgave ook daadwerkelijk zal zijn en binnen welke termijn, ook Gemeente Nijkerk zal – in nauwe samenwerking met haar directe buurgemeenten in het kerngebied van de regio – hier nu al op moeten inspelen. Door samen de daadwerkelijke vraag/aanbod-verhoudingen jaarlijks te monitoren zal duidelijk worden in welk tempo locaties beschikbaar moeten komen.

De ruimtelijk/landschappelijk kwalitatieve insteek die de RRV kiest, sluit uitstekend aan bij die in de vigerende Structuurvisie van Nijkerk. Het is de bedoeling dat deze Structuurvisie in de komende maanden wordt geactualiseerd. Een eerste verkenning bij de voorbereiding daarvan laat zien dat het heel goed mogelijk kan zijn dat een combinatie van lopende ontwikkelingen zoals Doornsteeg en Nijkerkerveen, van reeds in de vigerende Structuurvisie benoemde potentiële ontwikkellocaties én van een reeks potentiële 'nieuwe' herontwikkelingslocaties (o.a. Havenkom, Kerkplein, BPD, Spaanse Leger, De Laak e.o.) ons in ieder geval tot 2030 voldoende ruimte zou kunnen bieden om ons aandeel in die groei te kunnen accommoderen. In regio Food Valley en Regio Amersfoort en naar de provincies Gelderland en Utrecht zal een actieve ambtelijke en bestuurlijke rol moeten worden gespeeld om deze opgaven qua planning, afstemming, ruimtelijke inpassing, 'contingenten', financiële haalbaarheid en evenredig aandeel in grotere opgaven boven tafel te krijgen en te houden.

Ook de ontwikkeling van de locaties op zich vraagt om meer capaciteit van de gemeente dan voorhanden is. In deze programmabegroting treft u daarom voorstellen tot uitbreiding van die capaciteit. Het lijkt er op erop dat het faciliteren van (her-)ontwikkelingen van locaties van en door derden minder gemeentelijk capaciteit vraagt dan bij eigen ontwikkeling zoals Doornsteeg en Nijkerkerveen. Echter, bij herontwikkeling vraagt het proces (in relatie tot de veelheid aan belangen) en de kwaliteit (stedenbouwkundig, programmatisch, architectonisch) een intensieve samenwerking met de initiatiefnemer. Last but not least vraagt ook de financiële haalbaarheid (grondexploitatie) van ontwikkelen in bestaand stedelijk gebied – zeker bij meerdere grondeigenaren – veel aandacht, net als het slaan van bruggen naar de provincie die financiële regelingen in het leven heeft geroepen om 'herontwikkeling' te stimuleren.

Meer eigen capaciteit is dan ook absoluut nodig om deze aanpak via herontwikkeling succesvol te kunnen realiseren. Het maakt het tegelijk minder nodig om actief grondbeleid te voeren als gemeente met inbegrip van de daarmee samenhangende risico's.

3.2 Doelstellingen en prestaties

Doelstelling		
Het verhogen van de veiligheid, mede door een actieve bijdrage daaraan van de inwoners.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
In de periode 2015-2018 een verbetering van ten minste 5% bereikt wordt op de prioriteiten van het Integraal Veiligheidsplan (IVP).	<p>Aanpak en uitvoering per prioriteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - woninginbraken (High Impact Crimes) i.s.m. de politie en bewoners. - Onveiligheid in de directe woon- en leefomgeving: naast buurtproblemen zoals overlastzaken, diefstallen, vernieling en te hard rijden gaat het ook om terugkeer van ex-gedetineerden, mensenhandel, kindermishandeling en huiselijk geweld. - Drugsgebruik en drugsoverlast, zie ook www.stopdrugsnijkerk.nl - Drankgebruik en drankoverlast 	2018 e.v.
De criminaliteit vermindert en het veiligheidsgevoel vergroot wordt.	<p>De maatregelen uit het uitvoeringsprogramma verder worden uitgevoerd: Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitrollen van buurtpreventie zoals WhatsAppgroepen zoals het 1000- ogen project. - voortzetten buurtbemiddeling - voortzetten burgernet - aanpak openbare orde projecten - bestuurlijke strafbeschikking / bestuurlijke boete - cameratoezicht - kwaliteitsmeter veilig uitgaan gaat over in een horecaconvenant - Ondersteuning burgerinitiatieven - veiligheidshuis - veiligheidsmonitor - veiligheidsweek (oktober week) - digitale opkoopregisters i.v.m. heling - aanpak terrorismebestrijding 	2018 e.v.

Doelstelling		
Het verhogen van de veiligheid, mede door een actieve bijdrage daaraan van de inwoners.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
	- communicatie over veiligheidszaken	
We anticiperen op de autonome ontwikkelingen die direct effect hebben op de veiligheid.	Er is toenemende aandacht nodig voor deze autonome ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein. Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> - De veranderende rol van de overheid bij ondermijning zodat ondermijningszaken opgepakt kunnen worden (ondermijning betekent het tegengaan van inmenging van de onderwereld in de bovenwereld). - De wens en de feitelijke toename van steeds meer, grotere en complexe evenementen die in de gemeente Nijkerk worden georganiseerd en het veiligheidskritische proces. Dit vraagt meer van de gemeente op het vlak van veiligheid en openbare orde. - De samenwerking Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel op het vlak van toezicht openbare ruimte. Deze samenwerking wordt eind 2017 geëvalueerd. Het beeld is dat Nijkerk de afgelopen drie jaar verhoudingsgewijs meer haalt dan brengt. Dit betekent dat we opnieuw moeten bepalen hoe we hier in staan en of we hier meer middelen aan willen toekennen. - Toezichtscontrole d.m.v. camera's in de binnenstad van Nijkerk i.r.t. extra toezicht en handhaving (zie raadsbesluit camera handhaving nr. 2017-017). 	2018 e.v.
We binnen de normen van brandveiligheid zijn.	Door het geven van voorlichting en het inzetten van preventieve maatregelen enerzijds en het uitvoeren van repressieve maatregelen anderzijds: <ul style="list-style-type: none"> - voorkomen, beperken en bestrijden van brand, - beperken van brandgevaar - voorkomen en beperken van ongevallen bij brand 	2018 e.v.
We in staat zijn om calamiteiten en crises adequaat te bestrijden	Actuele crisisplannen, zowel op regionaal als lokaal niveau, waarbij betrokkenen weten wat van hen verwacht wordt bij een calamiteit en/of crisis.	
Doelstelling		
De regelgeving voor de fysieke leefomgeving bevat slechts de hoogstnodige geboden en verboden.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Het beleid en de regelgeving voor de fysieke leefomgeving kritisch tegen het licht van deze tijd is beoordeeld en voor zover niet zinvol en noodzakelijk, is geschrapt, aangepast of vervangen.	Het beleid verandert en zal zich er steeds meer op richten om beleidsruimte te creëren en tegelijkertijd te zorgen voor een goede ruimtelijke kwaliteit. Beoordeeld dient te worden welk gemeentelijk beleid en regelgeving daartoe overbodig is en kan worden geschrapt, welk beleid kan worden vereenvoudigd en welke ontwikkelingen om nieuwe beleidsregels vragen (ruimtelijke gevolgen energietransitie).	2018 – 2019
Het resterend aantal bestemmingsplannen verder is teruggebracht tot maximaal twee plannen met het oog op de noodzaak tot één gemeentelijk Omgevingsplan te komen.	Procedures vereenvoudigen, verminderen en verkorten, door de opstelling van bestemmingsplannen met voldoende intrinsieke flexibiliteit, door lean werken en minimaal twee keer per jaar opstelling 'veeg'plannen voor de kernen en één keer voor het buitengebied. Ter bevordering van de leesbaarheid van deze plannen en het verbeteren van de transparantie wordt voor beide bestemmingsplannen gewerkt met consolidatieplannen als opmaat naar het Omgevingsplan.	2018 – 2019
Meer beleidsruimte voor de fysieke leefomgeving wordt geboden aan initiatiefnemers die op goede wijze invulling geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de	Het versterken en behouden van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving komt centraal te staan. Daarmee wijzigt de houding in het beleid naar een 'ja, mits' ten opzichte van nieuwe initiatieven. Het voorgaande betekent meer ruimte voor de ontwikkeling van Nijkerk naar een duurzame en participerende samenleving, waarmee in Nijkerk	2018 – 2019

Doelstelling		
De regelgeving voor de fysieke leefomgeving bevat slechts de hoogstnodige geboden en verboden.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
werk- en leefomgeving.	met de dialoog reeds een aanvang is gemaakt In 2018 wordt in het buitengebied reeds met deze beleidswijziging gewerkt met de implementatie van de zogenoemde 'Regionale Menukaart FoodValley' in het Bestemmingsplan Buitengebied. In 2018 wordt tevens het gemeentelijk welstandsbeleid uit 2013 geëvalueerd en, indien de uitkomsten uit de evaluatie dit vragen, geactualiseerd.	
Het instrument 'dialoog' wordt ingezet in de planologische procedures.	Het instrument de dialoog is een nieuwe benaderingswijze die uit gaat van vertrouwen en waarbij er 'vooraf' in overleg met de omgeving wordt geïnvesteerd om zo snel en doeltreffend draagvlak te creëren teneinde een plan in procedure te brengen.	
Het voorgaande uitmondt in een soepele overgang naar de regelgeving zoals vastgelegd in en met de Omgevingswet.	Projectmatige aanpak van de implementatie van de Omgevingswet, waarbij de samenleving (burger en bedrijf) nadrukkelijk is betrokken.	2018 – 2020

Doelstelling		
Leveren van producten en diensten aan inwoners, bedrijven en instellingen.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Vergunningen worden verleend binnen de in het kwaliteitshandvest vastgelegde termijnen.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van het kwaliteitshandvest; - Uitvoering conform de met de omgevingsdienst afgesproken kpi's (kritische prestatie indicatoren – zie onderstaand bij OddV). 	2018 e.v. 2018 e.v.
De handhaving Wabo, Drank & Horeca en APV inzet op de vastgestelde prioriteiten, uitgaande van het doel achter de regels en toepassing van zelfregulering waar dat kan.	Realisatie van de verschillende handhavingsprogramma's voor de Wabo-taken (bij de omgevingsdienst) en de openbare ruimte en drank en horeca. De prioriteiten en de landelijke handhaving strategie daarbij als kader te benutten.	2018 e.v.

Doelstelling		
Ondernemers in het buitengebied wordt binnen de wettelijke mogelijkheden de maximale planologische ruimte geboden.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Meer ruimte voor (agrarische) bedrijvigheid, met minimale aantasting van de ruimtelijke kwaliteit.	Bij uitvoering van de taken vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) de mogelijkheden benutten zoals opgenomen in het VTH-beleid). In overleg met belanghebbenden planologische mogelijkheden bieden, met oog voor de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Maatwerk in vergunningverlening.	2018 -2019 2018 -2019 2018 e.v.

Doelstelling		
Meer ruimte bieden voor ontwikkeling van inbreidingsplannen voor woningbouw.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Inbreidingsplannen gaan voor uitbreidingsplannen.	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling van inbreidingslocaties. - Optimaal benutten van regelgeving (o.a. crisis- en herstelwet) in vergunningverlening. 	2018 e.v. 2018 - 2019
Het groene karakter van wijken zoveel mogelijk behouden blijft.	- De ruimtelijke kwaliteit van een plan wordt onderdeel van het proces tussen initiatiefnemer en omwonenden.	2018 e.v.

Doelstelling	Meer ruimte bieden voor ontwikkeling van inbreidingsplannen voor woningbouw.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Omwonenden actief worden betrokken bij de ontwikkeling van inbreidingsplannen.	- Initiatiefnemers en omwonenden stimuleren en faciliteren om samen een actief ontwikkelproces bij inbreidingsplannen uit te voeren.	2018 – 2019

3.3 Beleidskader

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Bestemmingsplannen en beeldkwaliteitplannen	Doorlopend	Doorlopend
Algemene Plaatselijke Verordening (APV) wijziging sluitingstijden 2015	Doorlopend	2015
Handhavingsbeleid onrechtmatige bewoning recreatieverblijven	Doorlopend	2015
Regionaal Crisisplan deel I	2011 – 2014	2011
Regionaal Crisisplan deel II	2011 – 2014	2012
Drank en horeca nalevingsbeleid	2013 en verder	2013
Evenementenbeleid gemeente Nijkerk	2013 en verder	2013
Drank- en Horecaverordening Nijkerk 2014	2014 – en verder	2014
Nota Preventie- & handavingsplan alcohol gemeente Nijkerk	2014 – 2019	2014
Integraal Veiligheidsprogramma Nijkerk 2015-2018 (IVP)	2015-2018	2015
Beleid Vergunningen, toezicht en handhaving (VTH-beleid)	2016 - 2019	2016
Visiedocument Dialoog V&H: "Nijkerk veilig en leefbaar voor ons allemaal"	2017-2021	2017
Uitwerkingsdocument Dialoog V&H (nog in ontwikkeling)	2017-2021	2017

3.4 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
VGGM (brandweer)	<p>Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zet op efficiënte wijze haar middelen in voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, in casu de veiligheid en de gezondheid, van de inwoners van het verzorgingsgebied. De dienst is dé wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid en rampen. .</p> <p>Na afwikkeling van het project Doorontwikkeling Repressieve Organisatie is voor 2017 afgesproken dat een evaluatie volgt van de regionalisering en dat de voorziene efficiency resultaten in beeld worden gebracht.</p>
Omgevingsdienst de Vallei (OddV)	<p>De 5 gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen en de provincie Gelderland hebben samen Omgevingsdienst de Vallei opgericht (OddV). In de Omgevingsdienst de Vallei werken deze partijen nauw samen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De volgende doelstellingen gelden voor;</p> <p>Vergunningverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> Vergunningaanvragen moeten binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. Het, in overeenstemming met het milieubeleid van de deelnemende gemeenten, bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving door het voorkomen van nieuwe geluidshindersituaties en het saneren van bestaande geluidshindersituaties. Het, met behulp van de Kwaliteitscriteria, verbeteren van de lucht-, bodem- en waterkwaliteit. Het voorkomen van hinder van bedrijven die binnen de grenzen van de deelnemende gemeenten zijn gelegen. <p>Toezicht en handhaving</p> <p>Het Programma Handhaving zet zich ervoor in om te komen tot een zodanige naleving van de wettelijke voorschriften dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.</p>
Regio FoodValley	De gemeenteraden hebben voor de komende jaren de ambities van de regionale samenwerking in

Verbonden partijen	Doelstelling
	de regio vastgelegd. Bepaald is dat regio FoodValley zich gaat focussen op de taakvelden economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit. Er is tevens extra focus gelegd op de samenwerking tussen het bedrijfsleven, de kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid (genaamd de Triple Helix). In 2017 zal hier verder invulling aan worden gegeven.

3.5 Wat mag het kosten?

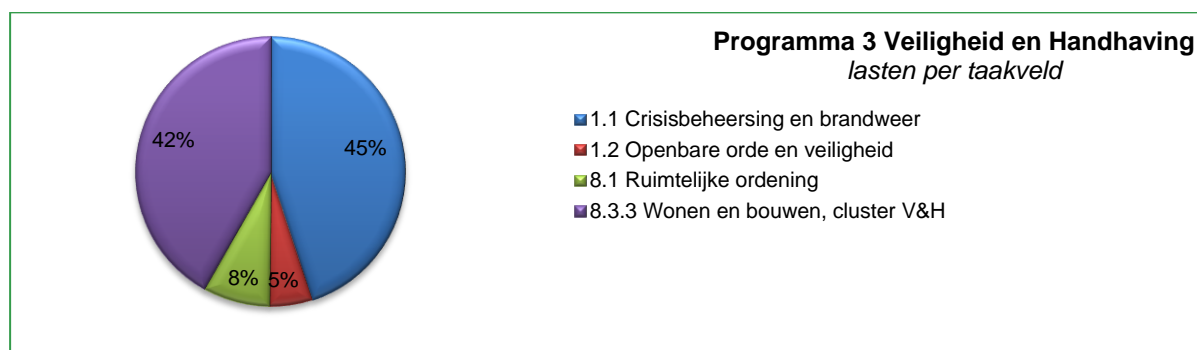
In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Veiligheid en handhaving verbonden zijn.

	(bedragen x € 1.000)			
-/- = voordeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	6.706	6.629	6.629	6.634
Baten	1.319	1.319	1.319	1.319
Saldo programma	-5.387	-5.310	-5.310	-5.315

3.6 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Veiligheid en handhaving horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.015	88	-2.927
1.2	Openbare orde en veiligheid	350	31	-319
8.1	Ruimtelijke ordening	536	55	-481
8.3.3	Wonen en bouwen, cluster V&H	2.804	1.145	-1.659
		6.705	1.319	-5.386

4.1 Inleiding en ontwikkelingen

Het programma wonen en woonomgeving beschrijft de doelen en bijbehorende activiteiten voor uitbreiding, instandhouding en mogelijke verbetering van de leefomgeving. Het programma gaat in op uitbreiding van het woningbestand, voorzieningen in de wijken en bereikbaarheid voor verkeer. Als onderdeel van de dialoog Wonen en Woonomgeving en de Regionale Ruimte Visie regio Amersfoort staat de hoofddoelstelling uit de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030 centraal: het behouden van de onderscheidende kwaliteit van onze kernen en het behouden en versterken van de verschillende in de gemeente Nijkerk aanwezige landschappen. Ontwikkelingen zijn mogelijk voor zover passend bij de maat en schaal van onze gemeente. Daarbij gaat kwaliteit boven kwantiteit. Kortom: "Drie herkenbare en door het landschap met elkaar verbonden woonplaatsen met elk hun eigen cultuur en samenleving. Dorps, landschappelijk en stedelijk wonen in de directe nabijheid van gekoesterde landschappen."

In het programma veiligheid en handhaving is de ruimtelijke ontwikkeling onder de paragraaf 'Omgevingswet' ook benoemd. Dit hangt samen met het feit dat er thans sprake is van een transformatie van het ruimtelijke domein waarin integratie plaatsvindt van alle met ruimtelijke ontwikkelingen samenhangende onderwerpen. Zo gaan 'gezondheid', 'veiligheid', impact op landschappelijke kwaliteit e.d. onderdeel uitmaken van de integrale afweging of een gewenste ruimtelijke ontwikkeling haalbaar blijkt. Initiatiefnemers zullen daarvoor het draagvlak moeten creëren door in hun voorstellen daarop aantoonbaar actief in te spelen in hun proces.

In dit programma Wonen en Woonomgeving staat steeds meer het functioneren van het bestaande stedelijke gebied centraal met thema's als groene- en speelruimte, mobiliteit, duurzaamheid: (energie, water/klimaatadaptatie, afvalstromen/circulaire economie) en faciliteiten (glasvezel, platforms e.d.). Op al deze aspecten is veel beweging. De groenvisie en het groenbeleidsplan worden in 2018 geactualiseerd, zodat zij blijven aansluiten bij wensen vanuit de samenleving. De actualisatie van het beheerplan wegen is in een afrondend stadium. In de Oranjewijk zal voor het eerst in Nijkerk afkoppeling van regenwater van het riool plaatsvinden. Ook de beheerplannen 'groen' en 'spelen' worden geactualiseerd.

De vele lopende activiteiten op het gebied van duurzaamheid worden momenteel, vooruitlopend op te verwachten nieuwe rijks- en provinciale taakstellingen, gebundeld in 'Klimaatuitvoeringsprogramma'. Ook hier is een personele uitbreiding nodig zijn om inwoners (en bedrijven) te helpen bij het treffen van maatregelen en met het maken van keuzen daarbij.

Voor mobiliteit wordt in regionale verbanden de impact van de sterk stijgende mobiliteitsprognoses beoordeeld. Sterk zal moeten worden ingezet op Openbaar Vervoer en Fiets om verkeersinfarcten te beperken en de leefbaarheid in het oog te houden.

Qua woonomgeving is het tot stand brengen van de groene buffer tussen de gemeenten Nijkerk en Amersfoort en de landschappelijke en recreatieve zones in onze gemeente van belang. Zo krijgt de samenwerking met de gemeente Amersfoort nu vorm en inhoud wat betreft de realisatie van de groene bufferzone met Hoevelakense bos en de Laak als dragers. Rijkswaterstaat (natuurcompensatie), Gelders Landschap, Utrechts Landschap e.a. haken hierbij aan. Een voorstel van aanpak is in voorbereiding waarin de participatie van andere belanghebbenden een belangrijke plaats krijgt net als de wijze van besluitvorming tussen en in de beide gemeenten. Een arbeids- en kapitaal intensieve opgave die hard nodig is.

De ontwikkelingen langs het randmeer en de Arkervaart zijn verder in het stadium voor voorbereiding en realisatie. De financiering van de vernieuwing van de fietsroute op de Zeedijk, met behulp van provinciale subsidies, is rond. Met belanghebbenden wordt gesproken over de uitvoering, de planning e.d. Het Stoomgemaal en Nieuw Hulckesteijn zijn grotendeels gerealiseerd. Dat geldt ook voor de uitbreiding van de jachthaven. De plannen voor de vernieuwing van het strand worden voorbereid. Binnen de polder worden de natuurwaarden van het agrarische landschap flink versterkt door nauwe samenwerking tussen de agrarische ondernemers en de natuurorganisaties. De voorzieningen langs de Arkervaart voor (internationale) sportviswedstrijden zijn in gebruik genomen.

Tenslotte: de ontwikkeling van het landgoed Appel komt in een volgende fase met eveneens een uitbreiding van het areaal natuur.

Vanuit het traject 'Samen aan Zet' heeft de dialooggroep Wonen en Woonomgeving een visie opgesteld en zijn voorstellen uitgewerkt. De visie voor Wonen en Woonomgeving omvat de kernwaarde: Voor een toekomstgerichte duurzame leefomgeving. Deze visie valt uiteen in zeven elementen:

- Winkels en voorzieningen: de woonkernen voorzien in beschikbaarheid van de basisbehoeften in een verzorgde en goed bereikbare omgeving.
- Wonen: comfortabel wonen in een geordende omgeving draagt bij aan een respectvol, tolerant en aangenaam leefmilieu.
- Bestaand landschap: leven in een omgeving waarin op een verantwoorde en duurzame wijze wordt omgegaan met de belangen van boeren, bewoners, landgoedeigenaren, recreanten en natuur.
- Cultuurhistorie, cultuurtoekomst & recreatie: groene ruimte en monumenten geven rust en inspiratie en zijn belangrijk voor het welzijn en de Nijkerkse identiteit.
- Maatschappelijk: leven in een waardevolle omgeving waar de sociale verbondenheid voelbaar is en ervaren kan worden.
- Infrastructuur: bereikbaarheid en veiligheid vormen de basis voor aangenaam woon-, werk- en recreatiegenot.
- Rolverdeling: de kracht uit de samenleving wordt benut door de aanjaagfunctie van inwoners te stimuleren en burgerinitiatieven te faciliteren.

4.2 Doelstellingen en prestaties

Doelstelling	De openbare ruimte is schoon, heel en veilig.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Participatie plaatsvindt in beheer openbare ruimte	<ul style="list-style-type: none"> - Het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving om gezamenlijk de openbare ruimte schoon heel en veilig te houden. - De samenleving betrekken bij de planvorming van (her)inrichtingsprojecten in de openbare ruimte. - Overleg met burgers, wijkplatforms etc. over overdracht beheer openbare ruimte op verzoek vanuit de burger. - Participatie als criterium meenemen bij de aanbesteding 	2018 e.v. 2018 e.v. 2018 e.v. 2018 e.v.
Overlast voor inwoners als gevolg van overvloedig regenval tot een minimum wordt beperkt	<ul style="list-style-type: none"> - De instandhouding van de riolering zodanig op niveau houden dat er geen nadelige gevolgen voor inwoners ontstaan. Dit betekent adequaat anticiperen op de gevolgen van klimaatveranderingen (o.a. hevige buien). 	2018 e.v.
Het beheer en onderhoud van de voorzieningen in de wijken op niveau zijn	<ul style="list-style-type: none"> - De groenvisie en het groenbeleidsplan worden in 2018 geactualiseerd, zodat zij aansluiten bij een duurzame en circulaire samenleving. - Vastleggen van groenstructuren en speelvoorzieningen conform het handboek groenbeleid. - Actualisatie van beheerplannen openbare ruimte - Vergroten van duurzaamheid bij (her)inrichtingsprojecten. - Uitvoering van beheermaatregelen vanuit inspecties en beheerplannen. - De inzameling van afval zo efficiënt laten verlopen dat landelijk afgesproken milieudoelstellingen worden gehaald 	2018 e.v.

Doelstelling	Er is een adequaat en divers woningaanbod dat aansluit bij de lokale behoefte.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er voldoende woningen en keuzemogelijkheden voor onze huidige en toekomstige inwoners zijn	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken maken met woningcorporaties over beschikbaarheid van de kernvoorraad voor de doelgroepen (o.a. mensen met een beperking). - Woonruimte (sociale woningbouw) beschikbaar krijgen in overleg met woningbouwverenigingen om zodoende de taakstellende aantal statushouders onderdak te kunnen bieden - Actief participeren in de regionale ruimtelijke Visie 	2018 e.v.

Doelstelling	Er is een adequaat en divers woningaanbod dat aansluit bij de lokale behoefte.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Er voldoende kwaliteit van de woningvoorraad en woonomgeving is	<ul style="list-style-type: none"> - Per jaar gemiddeld 200 nieuwe woningen bouwen naar behoefte, onder andere in Nijkerkerveen en Doornsteeg en diverse (binnenstedelijke) locaties. - Inzicht krijgen in de kwalitatieve vraag van woningen binnen de Foodvalley 	2018 e.v.
	<ul style="list-style-type: none"> - Faciliteren van particuliere initiatieven op het gebied van woningbouw zoals Spaanse leger en Bouwfonds Hoevelaken - Faciliteren van tijdelijke huisvesting voor starters (alleenstaanden) 	2018 e.v.

Doelstelling	Cultuur en landschappelijke waarden in het buitengebied worden gekoesterd.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Landschapskwaliteiten behouden en versterkt worden.	<ul style="list-style-type: none"> - Landgoedeigenaren e.a. faciliteren in hun projecten om hieraan bij te dragen. (o.a. uitvoering koepelplan Appel). - Diverse activiteiten vanuit de Landschapsregeling 2016 (o.a. opschonen poelen en beplantingsprojecten met bewoners). - Natuurcompensatie knooppunt Hoevelaken 2015 e.v. - Vrijkomende agrarische bebouwing herbestemmen of anders benutten. 	2018 e.v. 2018 e.v. 2018 e.v. 2018

Doelstelling	Vervoersmogelijkheden worden gestimuleerd en gefaciliteerd.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Een aantrekkelijk en verkeersveilig fietsnetwerk, met extra aandacht voor verkeersonveilige en drukke kruispunten wordt gerealiseerd.	<ul style="list-style-type: none"> - Aanleg fietstunnels voor ontsluiting van de wijk Doornsteeg; - Herinrichting Torenstraat/Callenbachstraat - Uitvoering verkeersplan binnenstad 	2018 2018
De frequentie van de treinverbindingen vanaf station Nijkerk verdubbelt	<ul style="list-style-type: none"> - Lobby en inbreng in mirt onderzoek 	2018 e.v.
In de ochtend- en avondspits zijn op de ontsluitingswegen binnen de gemeente geen opstoppingen	<ul style="list-style-type: none"> - Capaciteit verhogende maatregelen op kruispunten N301 - In overleg met Amersfoort en RWS ontwerp verbeteren ontsluiting Westerdorpstraat in Hoevelaken 	2018 2018 e.v.

4.3 Beleidskader

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Handboek groenbeleid	2018-2022	2018
Welstandsnota	Doorlopend	2013
Huisvestingsverordening 2015	Doorlopend	2015
Integraal beheerplan openbare Ruimte IBOR	2004 – en verder	2004
Gemeentelijk Waterplan	2005 – 2030	2006
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP)	2010 – 2020	2011
Groene Buffer	2010 e.v.	2011
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	2018 – 2022	2018

Parkeerbeleidsplan	2014 – 2020	2014
Woonvisie 2015+	2015 en verder	2015
Koepelplan Landgoed Appel	2015 en verder	2015
Visie aantrekkelijk Nijkerk	2016	2016
Landschapsregeling 2016	2016	2016
Beheerplan wegen	2018-2022	2018
Beheerplan sloten, bermen en duikers	2018-2022	2018
Visiedocument Dialogogroep Wonen en Woonomgeving	2017 en verder	2017

4.4 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
Regio de Vallei	De gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei is voortgezet in verband met de contractuele verplichtingen in het kader van de afvalverwerking door de ARN. Binnen deze gemeenschappelijke regeling zijn contracten met marktpartijen afgesloten voor de verbranding van restafval (ARN), vergisting en compostering van GFT (Twence) en sortering / vermarkting van kunststof (ARN/Remondis). De met de ARN gesloten overeenkomst voor afvalverbranding eindigt per maart 2020 met een opzegtermijn van twee jaar. Voor maart 2018 zal duidelijk moeten worden hoe de deelnemende gemeenten de afvalverwijdering willen gaan regelen, waarbij bekeken wordt of dit weer binnen het verband van Regio De Vallei dient te gebeuren.
Regio Amersfoort	Het 'convenant woonruimteverdeling regio Amersfoort' heeft als doel om duidelijkheid te scheppen voor woningzoekenden door alle sociale huurwoningen in Nijkerk én de regiogemeente via één systeem te huur aan te bieden.

4.5 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Wonen en woonomgeving verbonden zijn.

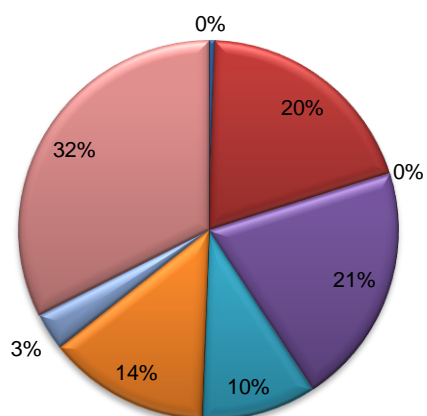
	(bedragen x € 1.000)			
-/- = voordeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	20.869	19.721	18.351	18.341
Baten	14.425	12.939	11.144	11.144
Saldo programma	-6.444	-6.782	-7.207	-7.197

4.6 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Wonen en woonomgeving horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	109	163	54
2.1	Verkeer en vervoer	4.079	119	-3.960
2.5	Openbaar vervoer	-12	0	12
5.7.4	Openbaar groen en (openlucht) recreatie, cluster W&W	4.298	55	-4.243
7.2	Riolering	2.044	2.399	355
7.3	Afval	2.875	3.582	706
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	663	605	-58
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	6.754	7.503	749
8.3.4	Wonen en bouwen, cluster W&W	59	0	-59
		20.869	14.426	-6.444

Programma 4 Wonen en Woonomgeving lasten per taakveld

- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.5 Openbaar vervoer
- 5.7.4 Openbaar groen en (openlucht) recreatie, cluster W&W
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)

5.1 Inleiding en ontwikkelingen

Het goed vormgeven en actief doorontwikkelen van de gemeentelijke taken op het gebied van het sociaal domein, is een belangrijk speerpunt. De ondersteuning aan inwoners met een hulpvraag heeft onze prioriteit, hierbij stimuleren we ook de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van deze inwoners. Binnen het sociaal domein werken wij daarom aan een kanteling van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat', waarbij we een beroep doen op de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de Nijkerkse samenleving. Vanuit een regierol zetten wij in op de samenvoeging van budgetten en een betere samenwerking tussen instellingen en zorgverleners met cliënten. In het licht van de komende Omgevingswet stimuleren wij het langer zelfstandig kunnen wonen van inwoners en het voeren van regie op hun eigen huishouden, bijvoorbeeld door het verruimen van de mogelijkheden voor inwoning en mantelzorg.

Extra gemeentelijke inzet is nodig om de transformatie van het sociaal domein verder vorm te geven en om de monitoring in nauwe afstemming met de gebiedsteams en aanbieders verder te ontwikkelen. Preventief handelen wordt steeds belangrijker. Dit om inwoners tijdig ondersteuning te bieden en mogelijke zorg zo licht en kortdurend als mogelijk te organiseren. In nauwe afstemming wordt met voorscholen, het onderwijs, (zorg)aanbieders, gezondheidscentra, huisartsen en onze gebiedsteams hier vorm en inhoud aan gegeven.

Innovatie in het sociaal domein stimuleren

Onze systemen sluiten niet altijd aan bij de leefwereld van onze inwoners. Als je in het sociaal domein zaken minder bureaucratisch wilt aanpakken, het anders dan anders wilt doen en inwoners niet wilt belasten met regels is het wat ons betreft niet meer, ja maar, maar ja mits.

Deze transformatie om die ruimte te creëren, mogelijkheden te laten ontstaan, energie van inwoners maar ook professionals niet verloren te laten gaan, kost tijd en geld.

Evaluatie gebiedsteams

In het najaar van 2017 is de evaluatie van de gebiedsteams gestart. De nieuwe aanpak zorgt ervoor dat de inwoners laagdrempelig en met korte, snelle lijntjes professionele ondersteuning krijgen. Met persoonlijke aandacht en maatwerk ontzorgen we de inwoners, met behoud van hun eigen regie. Samenwerking met o.a. scholen, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke instellingen wordt actief opgezocht waarbij de privacy gewaarborgd is.

In de evaluatie wordt een oordeel gevormd over de huidige inzet in relatie met de visie zoals deze door de gemeenteraad is vastgesteld. Aanvullend worden casussen via een effectencalculator beoordeeld, in aanwezigheid van de inwoners over wie de casus gaat. Tot slot wordt in afstemming met betrokken medewerkers van de gebiedsteams, moederorganisaties, gemeente en betrokken partners beoordeeld welk model voor de gebiedsteams vanaf 2019 gewenst is. Deze evaluatie bepaalt voor de komende jaren de werkwijze en opzet van de gebiedsteams. In de doorontwikkeling en uitwerking moet ook de samenwerking met de gemeentelijke organisatie worden beoordeeld. Dit kan via een vervolgopdracht naar aanleiding van de evaluatie. Ook lopen op dit moment diverse verbeterlagen, waarbij geldt dat verbetering een continue proces is.

Regievoering gebiedsteams

Binnen de gebiedsteams wordt in 2018 veel aandacht besteed aan het uitrollen van 1 plan - 1 gezicht. Dit betekent veel voor de inwoner die bij een hulpvraag actiever begeleid wordt en minder 'stress van herhaling of de weg kwijt zijn' zal ervaren. Een actieve regievoering vergt veel van de medewerkers in de teams, maar ook binnen de gemeente zelf zal dit wijzigingen tot gevolg hebben. De werkwijze van 1 regie - 1 gezicht past bij de ontwikkelingen vanuit zowel de participatiesamenleving als de dialoog. Hierbij willen we inwoners meer in hun eigen kwaliteiten ondersteunen om waar mogelijk zoveel als mogelijk het eigen leven te kunnen leiden. Waar ondersteuning vanuit de overheid gewenst is, moet sprake zijn van een strakke organisatie met deskundigheid en een snelle besluitvorming rondom de hulpvraag tot gevolg.

Inzet op 18 - 23 jarigen

Bij jongeren in jeugdhulp is het bereiken van de 18 jarige leeftijd een kwetsbaar moment. De jeugdhulp staakt veelal de activiteiten en de Wmo is nog onvoldoende ingeregeld. Jongeren zonder ondersteuning vanuit

ouders/verzorgers worden geacht om een postadres/huisvesting te hebben, inkomen (bijstand, uitkering of werk) en worden wettelijk voldoende geestelijke capaciteit toebedeeld om goede keuzes te kunnen maken. Bij een aantal jongeren in gemeenten is dit niet het geval en blijft dit zo. Het is aan gemeenten om via leerplicht en afstemming met de jongere zelf, ouders/verzorgers, onderwijs, jeugdhulpaanbieders, woningstichtingen etc. te organiseren dat een jongere een geslaagde oversteek naar de Wmo kan maken (indien nodig). Focus vanuit de gemeente op deze doelgroep is essentieel. Nijkerk wil in 2018 via een gerichte aanpak (combinatie monitoring/regievoering gebiedsteams) voor deze doelgroep aan de slag. Dit om problemen vanuit het systeem te voorkomen. Dit kan veelal door tijdige aandacht en communicatie gerealiseerd worden.

Doorontwikkeling Wmo en versterking verbinding voorliggend veld

De afgelopen jaren zijn de taken in het brede sociale domein gedegen opgepakt. Mede vanuit de wens om een gemeente met een sociaal gezicht te blijven is hier vorm en inhoud aan gegeven. Uit de laatste onderzoeken naar de waardering van onze inwoners weten we dat gebruikers de kwaliteit van jeugdhulp en Wmo hoog waarderen. Hier is door velen, inclusief alle zorgaanbieders hard voor gewerkt. Sinds 2015 functioneren binnen Nijkerk een viertal inkoopafdelingen (algemeen toegankelijk, niet algemeen toegankelijk, hulp bij het huishouden en toegang/gebiedsteams). Met aanbieders wordt hierdoor minimaal 4 keer per jaar plenair voortgang en ontwikkeling gevolgd. Steeds vaker blijken voorzieningen of activiteiten nodig die meerdere overlegtafels bestrijken. Door combinaties worden nieuwe activiteiten mogelijk. Een vorm van samenwerking die hierop vooruitloopt is de bundeling van voorzieningen in Entree: bibliotheek, UVV, Sigma, Gebiedsteam Nijkerk Centrum en vluchtelingenwerk werken in dit gebouw samen. Deze inhoudelijke krachtenbundeling willen we de komende jaren verder vorm en inhoud geven. Steeds actiever moet worden beoordeeld welke partner geschikt is voor het uitvoeren van een activiteit. Dit vergt een vorm van flexibel inzetten van middelen. Deze werkwijze wordt in nauwe afstemming met aanbieders, gebiedsteams en de gemeentelijke organisatie vorm gegeven. Doel daarbij is om de middelen zo effectief mogelijk in te zetten in nauwe aansluiting op de wensen van onze inwoners. Dat Nijkerk daarbij op de goede weg is bewijst de hoge waardering vanuit de inwoners. Dit in combinatie met de stabilisatie van aanbieders en daarmee het beschikbare aanbod, dat in hoge mate blijkt aan te sluiten bij de huidige vraag vanuit de samenleving.

Dialog

De dialooggroep Sociaal Domein heeft twee overkoepelende onderwerpen gedefinieerd: participatiebalans (actief participeren maar ook de ruimte hebben om te kunnen herstellen) en maatwerk (afstemming van de dienstverlening op vragen, behoeften en mogelijkheden van inwoner(s) en zijn/haar sociale netwerk). De visie is dat Nijkerk een plek is waar iedereen mee kan en mag doen. Meedoen is maatwerk en afhankelijk van participatie-draagkracht. Ingezet moet worden op samen leven waarbij oog is voor kwaliteit van leven en aandacht voor elkaar. Via drie thema's zijn zaken uitgewerkt:

1. *Samen leven* gaat over verbinden van mensen en organisaties, integratie van verschillende doelgroepen, drempels weg om kansen te creëren, diversiteit bevorderen en dwarsverbanden te leggen.
2. *Kwaliteit van leven* gaat over de inwoner, waarbij rekening gehouden wordt met live-events, uitgegaan wordt van eigen kracht en mogelijkheden, met aandacht voor persoonlijke (sociale) ontwikkeling om van betekenis te zijn en het welbevinden te vergroten.
3. *Aandacht hebben* voor elkaar begint bij preventie en signalering van de hulpvraag en gaat over in ondersteuning van kwetsbare situaties als dat nodig is.

In het najaar van 2017 bepaalt de gemeenteraad hoe om te gaan met de vijf gepresenteerde ideeën: armoede Nijkerk uit, ontdek-en-doe spel, één-loketfunctie, ontmoetingspleinen, regie en samenwerking. Vanaf 2018 zal een besluit over de vijf op te pakken ideeën van invloed zijn op de werkvoorraad van diverse thuishuisteam, de toekomstige uitvoering en de te behalen doelstellingen.

Tijdens de bespreking van de Voorjaarsnota 2017 zijn diverse moties ingediend. De uitwerking van de moties 'kwaliteitsslag' en 'monitoring Sociaal Domein' vergt dit najaar afstemming met de gemeenteraad en meerjarig borging en formatieve inzet, waarbij wordt aangehaakt bij de P&C-cyclus.

Monitoring Sociaal Domein

Het sociaal domein beslaat een groot deel van de gemeentelijke financiën. Binnen de gemeente zijn diverse thuishuisteam aan het sociaal domein verbonden. In 2017 is hard gewerkt aan een doorontwikkeling van de monitor Sociaal Domein, mede aan de hand van de wens vanuit de gemeenteraad via de motie 'kwaliteitsslag sociaal domein'. Vanuit de monitoring wordt duidelijk waar zich binnen het sociaal domein kansen en ontwikkelingen

voordoen en financiële wijzigingen, trends en ontwikkelingen worden zichtbaar. Ook wordt duidelijk dat in de werkprocessen een doorontwikkeling moet plaatsvinden. Monitoring is een structurele aangelegenheid. Via de P&C-cyclus en vanuit de teams wordt structureel de vinger aan de pols gehouden om college en raad te informeren en aanvullend waar gewenst werkprocessen leaner te organiseren of lopend beleid te wijzigingen in het belang van de inwoners van Nijkerk.

5.2 Doelstellingen en prestaties

Doelstelling	Samen leven Het verbinden van mensen en organisaties, integratie van verschillende doelgroepen, drempels weg nemen om kansen te creëren, diversiteit te bevorderen en dwarsverbanden te leggen.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
De professionals in het lokale veld gebruik maken van elkaars kennis en expertise	Faciliteren van trainingen en netwerkbijeenkomsten, met als doel dat professionals in het sociaal domein elkaar kennen en deskundiger worden op inhoudelijke thema's en integrale samenwerking. <i>Voorbeeld training: Aandachtfunctionaris Wet Meldcode.</i>	2018 e.v.
Er een goede integrale samenwerking is binnen het Sociaal domein	De komende jaren wordt ingezet op de inhoudelijke verbindingen tussen de domeinen jeugdhulp, passend onderwijs, sport, Wmo, participatie, publieke gezondheidszorg en wonen. <i>Voorbeeld: afspraken tussen het onderwijs, sportverenigingen, samenwerkingsverbanden, woningcorporaties en gemeente over de financiering en ieders verantwoordelijkheden binnen het sociale domein.</i>	2018 e.v.

Doelstelling	Kwaliteit van leven Over de inwoner, waarbij rekening gehouden wordt met live-events, uitgegaan wordt van eigen kracht en mogelijkheden, met aandacht voor persoonlijke (sociale) ontwikkeling om van betekenis te zijn en het welbevinden te vergroten.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Het welbevinden en de kwaliteit van leven van inwoners wordt vergroot.	<ul style="list-style-type: none"> - Het bieden van voorzieningen en voorlichting voor de Nijkerkse inwoners, bv. algemeen toegankelijk aanbod, schuldpreventie en schuldhulpverlening. - Bieden van maatwerkvoorzieningen (Wmo, Jeugdhulp) die passen bij de persoonlijke situatie en directe omgeving van de inwoner. Extra aandacht gaat naar de kwetsbare doelgroepen. - Adequate en doelmatige inkoop van Jeugdhulp via de Regio FoodValley. <i>Voorbeelden:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Overbelasting onder mantelzorgers wordt voorkomen en mantelzorgers voelen zich ondersteund en ontlast. - Statushouders en andere inburgeringsplichtigen nemen volwaardig deel aan het maatschappelijk leven en hebben hiervoor de verplichte participatieverklaring ondertekend. - Belemmeringen in de toegankelijkheid van de samenleving weggenomen worden aan de hand van uitrol van de lokale Inclusie Agenda. 	2018
Er een levendig activiteitsaanbod is van algemeen toegankelijke voorzieningen dat aansluit bij de lokale behoefte.	<ul style="list-style-type: none"> - De vrijwillige inzet en particuliere initiatieven van inwoners worden gestimuleerd en ondersteund. - Sociaal-culturele en sportieve activiteiten worden voor specifieke doelgroepen vergoed (o.a. via uitwerking Kindpakket). - Via de inkooptafel Algemeen Toegankelijk (AT) wordt het preventie en activiteiten aanbod afgestemd. - Er vindt een inhoudelijke en financiële verschuiving plaats van Niet Algemeen Toegankelijk (NAT) aanbod naar Algemeen Toegankelijk aanbod (AT). 	2018 e.v. 2018 e.v.

Inwoners van Nijkerk wonen zo lang mogelijk zelfstandig en voeren regie op hun eigen huishouden.	<ul style="list-style-type: none"> - Inkoop van voorzieningen algemeen toegankelijk, hulp bij het huishouden, dagbesteding en begeleiding & woningaanpassing. - Laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning bieden via de vier lokale gebiedsteams. - Verbeteren van de levensloopbestendigheid van de woningvoorraad, zodat mensen (langer) zelfstandig in de eigen woning kunnen blijven wonen. Actief faciliteren door campagne Woonbewust en ondersteuning van initiatieven vanuit de samenleving die dit bevorderen. - Verruiming van mogelijkheden voor inwoning/mantelzorg en ouderenhuisvesting in de buurt van voorzieningen. 	2018 e.v.
--	--	-----------

Doelstelling	Aandacht	
	Het aandacht hebben voor elkaar begint bij preventie en signalering van de hulpvraag en gaat over in ondersteuning van kwetsbare situaties als dat nodig is.	
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Jongeren goede kansen hebben op de arbeidsmarkt en zich actief kunnen inzetten in de maatschappij.	Het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters zonder diploma.	2018
Inwoners en organisaties participeren in de totstandkoming en uitvoering van het gemeentelijk beleid.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan de voorstellen uit de dialooggroep Sociaal Domein binnen de door de raad beschikbaar gestelde middelen. - Ontwikkeling en uitvoering van beleid tot stand komt in samenspraak met inwoners, klanten en andere belanghebbenden. - Partijen uit de samenleving verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van activiteiten en adviseren over nog te ontwikkelen beleid. 	2018 e.v.

5.3 Beleidskader

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Verordening en beleidsregel Meedoen	2008 en verder	2012
Regionaal convenant Bestrijding voortijdig schoolverlaten	2012 – 2016	Nieuw convenant in voorbereiding
Nadere regeling Lokale Educatieve Agenda	2012 – 2013	2012
Wmo beleidsplan gemeente Nijkerk	2012 – 2015	2012
Beleidsplan Bibliotheekwerk gemeente Nijkerk	2012 – 2018	2012
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2013 – 2020	2013
Visie op de vernieuwing van het Sociaal Domein	2015 – en verder	2013
Hoofdpijnennota "Op weg naar een vernieuwd Sociaal Domein"	2015 – en verder	2013
Aanvullend beleidskader Sociaal Domein	2015 – en verder	2014
Convenant resultaatafspraken voor- en vroegschoolse educatie	2015 – en verder	2014
Woonvisie 2015+	2015 – en verder	2015
Visiedocument Dialooggroep Sociaal Domein	2017 – en verder	2017
Uitwerkingsdocument Dialooggroep Sociaal Domein	2017 – en verder	2017

5.4 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
VGGM	<p>De VGGM ondersteunt de gemeente bij het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van haar inwoners, met extra aandacht voor risicogroepen.</p> <p>Begin 2015 hebben alle regiogemeenten besloten om te sturen op integrale jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar. Eind 2015 zijn 15 regiogemeenten overgestapt naar de VGGM met betrekking tot de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. De gemeente Nijkerk sluit per oktober 2017 aan.</p> <p>De nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van het RIVM dient als basis voor de speerpunten in het nationaal en lokaal gezondheidsbeleid en daarmee voor de prioriteiten in 2016</p>

Verbonden partijen	Doelstelling
	en verder. De nadruk in het landelijke gezondheidsbeleid 2016-2019 en de VTV ligt op de verbinding tussen gezondheidsbeleid en de doelstellingen in het sociaal domein: participatie, zelfregie en zelfredzaamheid
FoodValley: <i>Jeugdhulp & Verwijsindex</i> ¹	De inkoop jeugdhulp is per 2015 in nauwe afstemming opgezet. Met de inmiddels 160 aanbieders is via accounthoudersschappen contact, zodat de uitvoering actief wordt gevolgd en waar nodig bijgesteld. Via het Knooppunt verloopt de facturatie, monitoring en vindt beleidsmatige aansturing plaats.
Noord-Veluwe: <i>Passend Onderwijs</i> *	Scholen hebben in de Wet Passend Onderwijs de zorgplicht gekregen. Dit betekent dat het verplicht is om voor alle kinderen een passende plek / een passend onderwijsprogramma te bieden. Als dat niet binnen de school kan, dan is de school verantwoordelijk om een andere school (binnen of buiten het samenwerkingsverband) te vinden waar dit wel kan. Thuiszitters zouden hierdoor niet meer voor moeten komen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplicht. Er is een regionaal ambtelijk overleg voor opgericht ter voorbereiding op het formele OOGO (Op overeenstemming gerichte overleg) met de verantwoordelijk wethouders.
Regio Amersfoort: <i>Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)</i> *	Doelstelling is om door een bestuurlijke en operationele herinrichting van de RMC-functie te zorgen voor meer zicht en een betere grip op de grootste groep voortijdig schoolverlaters, de 18+. Gezocht wordt naar een zo goed mogelijke regionale samenwerking en afstemming, o.a. op het administratieve vlak, en een inrichting, waarbij goede sturing mogelijk is op de gewenste samenwerking met het sociaal domein. Het doel van de RMC-functie is het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (in de leeftijdsgroep tot 23 jaar).
Regio Amersfoort: <i>Volwasseneducatie</i> *	Het in samenwerking tot stand brengen van het Regionaal Plan Educatie. Daarnaast wordt overlegd over de lokale inzet van de regionale middelen op het gebied van volwasseneducatie.
Regio Amersfoort: <i>Maatschappelijke opvang & beschermd wonen</i> *	Amersfoort is centrumgemeente en regelt vanuit deze wettelijke verplichting de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen voor inwoners uit de regio Amersfoort. Nijkerk valt voor wat betreft de maatschappelijke opvang en beschermd wonen tot 2020 onder Amersfoort. Vanaf 2020 worden gemeenten hier zelf verantwoordelijk voor.
Regio Amersfoort: <i>Regionaal werkbedrijf & Werkgevers Servicepunt</i> *	De economische oriëntatie van veel inwoners en bedrijven vanuit Nijkerk is op Amersfoort gericht. Vanuit economisch belang en de Participatiewet wordt vanuit Nijkerk zodoende actief samengewerkt in dit regionale verband.

5.5 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Sociaal Domein verbonden zijn.

	(bedragen x € 1.000)			
-/- = voordeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	26.887	26.232	26.276	26.405
Baten	1.130	1.130	1.130	1.130
Saldo programma	-25.757	-25.102	-25.146	-25.275

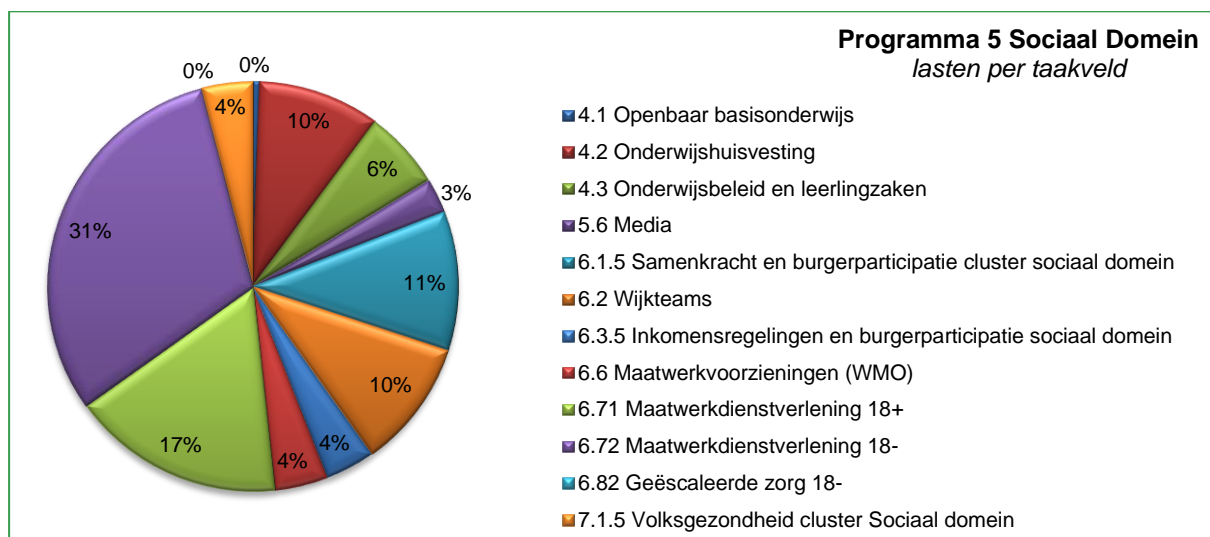
5.6 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Sociaal Domein horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	143	0	-143
4.2	Onderwijshuisvesting	2.576	1	-2.576
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.673	478	-1.196
5.6	Media	733	4	-729
6.1.5	Samenkracht en burgerparticipatie cluster sociaal domein	2.952	105	-2.847

¹ * Deze samenwerking voldoet niet aan de criteria van een verbonden partij, maar is opgenomen om een compleet beeld te geven van de relevante samenwerkingsverbanden.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
6.2	Wijkteams	2.729	0	-2.729
6.3.5	Inkomensregelingen en burgerparticipatie sociaal domein	1.046	60	-986
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.129	51	-1.078
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.522	432	-4.090
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	8.292	0	-8.292
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
7.1.5	Volksgezondheid cluster Sociaal domein	1.091	0	-1.091
		26.886	1.131	-25.757

6.1 Inleiding en ontwikkelingen

Met een andere manier van werken willen wij meer ruimte geven voor innovatie bij inwoners, instellingen en bedrijven. Wij doen een groter beroep op de eigen kracht, verantwoordelijkheid en deskundigheid van onze inwoners en ondernemers. Hierbij past een compactere en flexibele gemeentelijke organisatie en een bestuurscultuur die meer aansluit bij de diversiteit in de Nijkerkse samenleving. Dit vraagt om budget en capaciteit. Niet alleen voor (lokale) autonome ontwikkelingen zoals de economische groei, de groei van het inwoneraantal en de toename van het aantal statushouders, maar ook voor bestuurlijke ambities. Inhoudelijk zijn de ambities al verspreid over de verschillende voorgaande programma's aan de orde geweest. Dit programma sluit af met een compacte samenhangende onderbouwing voor het capaciteitsvraagstuk.

Autonome ontwikkelingen waar reeds aan gewerkt wordt, zijn bijvoorbeeld de implementatie van de nieuwe Omgevingswet en aan het implementeren van nieuwe wetgeving op het vlak van privacy, informatieveiligheid (in combinatie met open data) en de digitale overheid. Er is in deze begroting extra budget opgenomen voor capaciteit voor gegevensbeheer, privacybeheer, informatieveiligheid. Deels wordt dit ingevuld in BLNP-verband.

Onderbouwing capaciteitsvraagstuk autonome ontwikkelingen en bestuurlijke ambities

De groeiende vraag naar onze dienstverlening vraagt om extra budget en inzet. (Lokale) autonome ontwikkelingen zoals de economische groei, de groei van het inwoneraantal (ruim 10% in de afgelopen 10 jaar), maar ook de bestuurlijke ambities leveren een toenemende vraag van burgers en bedrijven op

Een robuust sociaal vangnet

De gebiedsteams zijn goed op stoom gekomen, mede door actieve communicatie en aanwezigheid op de scholen neemt het aantal gesprekken en aanvragen toe. Dit zorgt voor een toenemende werkvoorraad en werkdruk. Daarom is er in deze begroting conform de Voorjaarsnota 2017 incidenteel extra budget voor 2018 opgenomen. Deze ontwikkeling past binnen de voortgaande transformatie sociaal domein nu de transitie nagenoeg is afgerond. Binnen de evaluatie van de gebiedsteams wordt beoordeeld hoe de huidige werkwijze van de gebiedsteams is en of er verbeteringen zijn door te voeren. Dit betekent dat ingaande 2019 een voorstel moet volgen wat de optimale formatieve omvang is in relatie tot de doelgroep waarop de gebiedsteams zich moeten richten. Aan de hand van het advies en de besluitvorming in de gemeenteraad wordt de formatie per 2019 aangepast. Daarnaast is er in deze begroting conform de Voorjaarsnota 2017 budget opgenomen voor capaciteit voor klantmanagers (inkomen, leren en werken), bijzondere bijstand en deels voor applicatiebeheer, administratie en monitoring. Dit is nodig wegens het stijgende aantal cliënten, die zoals bekend mede wordt veroorzaakt door nieuwe doelgroepen. De verwachting is dat deze totale capaciteit voor de helft structureel is. De moties monitoring sociaal domein en kwaliteitsslag sociaal domein ondersteunen de ingezette koers, maar vragen om extra inzet op de korte termijn.

Aandacht voor toekomstige generaties

De extra budgetten voor het sociale domein vallen hier deels mee samen, maar ook gaat het hier om extra slagkracht voor het realiseren van de ambities op het vlak van duurzaamheid. De aangenomen motie "Circulair inkopen" is hiervoor een extra impuls.

Aandacht voor wonen, ontmoeten, recreëren en ondernemen

Hieraan wordt invulling gegeven middels de inzet van extra formatie en het faciliteren van initiatieven uit de samenleving voor uiteenlopende maatregelen en activiteiten. Voorbeelden zijn het faciliteren van de samenwerking en stimuleren van de planontwikkeling in de binnenstad van Nijkerk en het centrum van Hoevelaken, de ontwikkeling van het Food Production Cluster, het versterken van de strategische (ruimtelijke) regionale samenwerking, en het faciliteren van nieuwe ruimtelijke initiatieven zoals bij de entree van Hoevelaken en in het gebied Luxool.

De inzet voor de periode tot en met 2018 wordt gedekt vanuit het niet structurele speerpuntenbudget dat al in de bestaande begroting is opgenomen (waaronder ook duurzaamheid). Met ingang van 2019 is behoefte aan een structurele extra inzet van € 425.000, waarvan € 125.000 voor de jaren 2019-2022 te dekken via de reserve bouwgrondexploitatie.

6.2 Doelstellingen en prestaties

Doelstelling		
Leveren van producten en diensten aan inwoners, bedrijven en instellingen.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
De klant op 60% van alle vragen tijdens het eerste contact antwoord krijgt;	Doelstelling is gehaald. Via monitoring uit het klantcontact- systeem en/of gerichte klanttevredenheidsonderzoeken wordt vinger aan de pols gehouden. In 2018 wordt het dienstverleningsconcept geactualiseerd.	Doorlopend
De gemeenteraadsverkiezingen 2018 goed verlopen.	Op 21 maart 2018 vinden de verkiezingen plaats voor leden van de gemeenteraad. De 21 stembureaus (mogelijk wordt besloten tot meer) zijn dan van 7.30 tot 21.00 in geheel Nijkerk geopend. Aandacht zal worden besteed aan 100 jaar stemrecht! Op landelijk niveau wordt nagedacht over vereenvoudiging van de huidige, traditionele stemprocedure; voor 2018 worden echter nog geen aanpassingen verwacht.	2018
Digitale postverwerking plaatsvindt	Als onderdeel van de digitale overheid, op basis van de in 2017 uitgevoerde pilot, de volledige postverwerking digitaal maken (koppeling met Mijn Overheid).	2018
De website is ontwikkeld tot een volwaardig dienstverleningskanaal en voldoet aan de webrichtlijnen.	Doelstelling is gehaald. Door aanpassing regelgeving en/of technische ontwikkelingen ontstaan geregeld nieuwe kansen. Inzet blijft gericht op een zo optimaal mogelijk gebruik van de website als transactiekanaal.	doorlopend
Doelstelling		
De meerjarenbegroting van Nijkerk is sluitend.		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
De meerjarenbegroting sluitend gehouden wordt met inachtneming van de dialoog met de samenleving	Het adequaat monitoren van ontwikkelingen in lasten en baten Het adequaat afwegen van wensen tegenover financiële ruimte	2018 e.v.
Er voldoende grip op en inzicht in de budgetcyclus en –systematiek is	Onderzoek naar andere manieren van begroten en verantwoorden in verband met toenemende dynamiek samenleving en doorvoeren hiervan.	2018 ev.
Doelstelling		
Veranderende rollen voor bestuur en organisatie		
We hebben onze doelstellingen bereikt als	Wat moet er gebeuren om onze doelstellingen te bereiken?	Jaar van uitvoering
Regionale samenwerking is waar dit een meerwaarde heeft.	Een actieve deelname aan de uitvoering van activiteiten in de strategische agenda Regio Amersfoort en uitvoeringsagenda van de Regio FoodValley. Waarbij de accenten liggen op onderwerpen ruimte en wonen (consequenties woningdruk vanuit de Randstad) en het inhoudelijk vormgeven van een Foodproductiecluster in Nijkerk binnen de Regio FoodValley	2018
Beweging die 'samen aan zet' heeft ingezet wordt voortgezet	<ul style="list-style-type: none"> - Stapsgewijs toegroeien naar nieuwe verhoudingen gericht op het realiseren van de visie(s) vanuit de dialoog - Vervlechten / afwegen voorstellen vanuit de dialoog en het huidige werk - Verbreden beweging - Stimuleren dat verbinding wordt gezocht 	2018 e.v.
Flexibeler organisatie met een meer faciliterende en regisserende rol.	<p>Evalueren van projecten/trajecten met nieuwe werkwijze en rolverdeling (o.a. Binnenstad, WijNijkerk, projecten 'Samen aan zet', Drugsaanpak, Prestatieafspraken Wonen, Groen- en afvalcoördinatie);</p> <p>Evalueren doorontwikkeling resultaatsturing en zelfsturende teams;</p> <p>Verder experimenteren met nieuwe manieren van faciliteren, bijv. op gebied van subsidies en fondswerving.</p> <p>Samenwerking BLNP</p>	2018 – 2019

6.3 Beleidskader

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Nijkerk in de Regio plaatsbepaling	2010 – en verder	2009
Coalitieakkoord/collegeprogramma	2010 – 2014	2010
Coalitieakkoord/collegeprogramma	2014 – 2018	2014
Nijkerk heeft Antwoord©	2010 – 2014	2010
Strategische agenda FoodValley	2011 – 2015	2011
Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen	2014 – en verder	2014
Veranderplan “Anticiperen op participeren”	2014 – 2020	2014
Regeling zonder meer ‘Samenwerking bedrijfsvoering’	2017 – en verder	2016

6.4 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
GBLT	GBLT is de samenwerking op het gebied van uitvoering van de WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.
BLNP	BLNP is de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

6.5 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Bestuur en bedrijfsvoering verbonden zijn.

	(bedragen x € 1.000)			
-/- = voordeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	11.550	11.224	11.259	11.246
Baten	806	812	917	806
Saldo programma	-10.744	-10.412	-10.342	-10.440

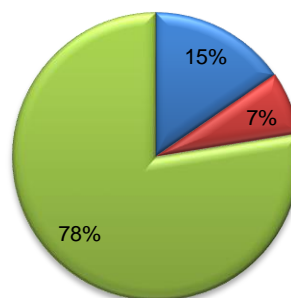
6.6 Uitvoeringsinformatie

Bij het programma Bestuur en bedrijfsvoering horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.1	Bestuur	1.779	0	-1.779
0.2	Burgerzaken	813	669	-145
0.4	Overhead	8.958	138	-8.820
		11.550	807	-10.744

Programma 6 Bestuur en Bedrijfsvoering
lasten per taakveld

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

7.1 Inleiding en ontwikkelingen

In aanvulling op de programma's geeft dit hoofdstuk een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen, zoals het Gemeentefonds, worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Inzicht in de baten is echter essentieel voor de raad. Daarom maakt het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen ook onderdeel uit van het onderdeel programma's.

De voorgaande zes programma's omvatten alle baten en lasten die nodig zijn voor de realisering van die programma's. Specifieke gemeentelijke heffingen zoals het rioolrecht en de afvalstoffenheffing zijn opgenomen bij de baten van het betreffende programma. Hetzelfde gebeurt met de specifieke uitkeringen.

Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat in de begroting een bedrag wordt opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het bedrag voor onvoorzien kan, volgens de voorschriften, worden geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma. Er is voor gekozen om de post onvoorzien voor de begroting in zijn geheel op te nemen.

7.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste onderdelen van het overzicht algemene dekkingsmiddelen zijn voorgeschreven. Het gaat daarbij om:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn met name de OZB, de toeristenbelasting en de hondenbelasting,
- algemene uitkeringen (gemeentefonds),
- dividend,
- saldo van de financieringsfunctie,
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Tabel 7.1 Specificatie algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

B A T E N	2018	2019	2020	2021
Algemene dekkingsmiddelen				
Lokale heffingen (OZB)	8.247	8.247	8.337	8.337
Lokale heffingen (overige belastingen)	2.048	2.048	2.048	2.048
Gemeentefonds	33.131	33.579	33.959	34.150
Gemeentefonds, Sociaal Domein	14.304	14.192	14.186	14.237
Dividend	415	415	415	415
Saldo financieringsfunctie	656	758	814	937
Totaal algemene dekkingsmiddelen	58.801	59.239	59.759	60.124
L A S T E N				
Onvoorzien	24	24	24	24

7.3 Toelichting

Hieronder wordt in het kort het beleid ten aanzien van de onderwerpen in tabel 7.1 toegelicht.

Lokale heffingen

Het beleid over de lokale heffingen wordt uitvoeriger beschreven in de paragraaf Lokale heffingen van deze begroting.

Gemeentefonds

Het gemeentefonds kent drie soorten uitkeringen:

- De algemene uitkering
- Integratie-uitkering Sociaal Domein
- Decentralisatie- en Integratie-uitkeringen

De algemene uitkering

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten met maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. De maatstaven kunnen voortdurend aan veranderingen onderhevig zijn.

Daarnaast wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normerings-systeematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2017. De meicirculaire van het Rijk resulteert voor 2018 en voor de jaren daarna in een hoger accres dan in september 2016 werd voorzien. Deze accreseffecten zijn het resultaat van een veelheid aan mutaties op de rijksbegroting. Deze effecten zorgen ervoor dat de uitkering budgettair gezien in 2018 voordeliger uitvalt.

Integratie-uitkering Sociaal Domein

Met ingang van 2015 hebben de gemeenten belangrijke verantwoordelijkheden op de gebieden Wmo, jeugd en participatie gekregen. Hiervoor zijn middelen toegevoegd aan het deelfonds sociaal domein dat onderdeel uitmaakt van het gemeentefonds. De bestedingsrichting binnen het sociaal domein is vrij.

Gemeenten leggen verantwoording over de besteding van de middelen af aan de gemeenteraad, niet aan het Rijk. Via passende informatieverstrekking stelt de raad het Rijk in staat de toets op de bestedingsvoorwaarde uit te voeren en het beleid te monitoren.

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering Sociaal Domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. Het Rijk heeft ingestemd met het verzoek van de VNG om eerst afspraken te maken over de structurele indexering van de budgetten.

Tabel 7.2 Deelfonds Sociaal Domein

(bedragen x € 1.000)

Deelfonds Sociaal Domein (bedragen x € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Jeugd	7.698	7.698	7.748	7.787
WMO	4.521	4.470	4.490	4.482
Participatie	2.085	2.024	1.948	1.968
Totaal	14.304	14.192	14.186	14.237

* Stand meicirculaire 2017

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Deze uitkeringen (bijv. WMO) maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen zijn verbonden met een zeker doel. Vanuit dat perspectief kan de bestedingsvrijheid formeel niet, maar materieel wel begrensd zijn. Binnen deze uitkeringen zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen.

Dividend

De gemeente Nijkerk heeft aandelen in Alliander, Vitens en BNG. Voor de aandelen gezamenlijk wordt voor 2018 een opbrengst geraamd van in totaal circa € 415.000 per jaar.

Saldo van de financieringsfunctie

Het betreft hier het saldo van enerzijds de gecalculeerde rentelast en anderzijds de aan diverse programma's doorberekende rentelast. De gecalculeerde netto rentelast voor 2018 is € 1,2 miljoen. Op basis van de door de raad vastgestelde financiële spelregels is €1,8 miljoen doorbelast aan de diverse programma's. Hierdoor ontstaat een rekenkundig voordeel van € 0,7 miljoen. Dit is een gevolg enerzijds van de toerekening van de rente aan voorzieningen conform de vernieuwde BBV en anderzijds wegens doorbelasting van rente op basis van het voorcalculatorische rente omslagrente van 1,4% in plaats van de werkelijke omslagrente 1,3%. Het is geen echt budgettair voordeel.

EMU-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt echter op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Het EMU-saldo voor Nijkerk voor 2018 komt uit op € 3,0 miljoen. Het betekent dat in EMU-termen de inkomsten € 3,0 miljoen groter zijn dan de uitgaven. Dit heeft vooral te maken met de opbrengsten vanuit de bouwgrondexploitatie.

Onvoorzien

Voor onvoorzien is een bedrag opgenomen van € 1,50 per woning.

7.4 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan verbonden zijn aan Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

(bedragen x € 1.000)				
-/- = voordeel	2018	2019	2020	2021
Lasten	1.364	1.033	914	770
Baten	58.453	58.790	59.253	59.477
Saldo programma	57.089	57.757	58.339	58.707

7.5 Uitvoeringsinformatie

Bij Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2018 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.5	Treasury	-448	580	1.028
0.61	OZB woningen	0	4.724	4.724
0.62	OZB niet-woningen	0	3.523	3.523
0.64	Belastingen overig	492	2.048	1.556
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	3	47.434	47.431
0.8	Overige baten en lasten	1.317	144	-1.173
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0
		1.364	58.453	57.089
0.10	Mutaties reserves	3.201	2.235	-966
		4.565	60.688	56.123

De paragrafen: zeven dwarsdoorsneden

Naast de zes programma's en het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien bestaat de begroting uit een aantal paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is om inzicht te geven in aspecten die op meerdere programma's betrekking hebben. Via de paragrafen kan de raad ook beleidsuitgangspunten vaststellen ten aanzien van beheersmatige aspecten. Het gaat met name om de beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren.

Thema's van de paragrafen

De volgende paragrafen zijn voorgeschreven.

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

Het is mogelijk extra paragrafen toe te voegen. Tot nu toe is de noodzaak daartoe niet gebleken.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Wettelijk kader

Voorgeschreven is dat de paragraaf lokale heffingen ten minste bevat:

- de geraamde inkomsten
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van kostendekkendheid van de diverse heffingen en de bijbehorende beleidsuitgangspunten
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (specifieke heffingen), als op de heffingen waarvan de besteding ongebonden is (algemene dekkingsmiddelen).

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale heffingen en daarmee meer inzicht is daarom van belang voor de raad. Een aanduiding van de lokale lastendruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale lasten compleet.

Uitgangspunt in de regelgeving is dat tarieven voor een rechtstreekse dienstverlening niet meer mogen opbrengen dan zij aan werk kosten. Er is geen winstdoelstelling voor deze tarieven. Deze uitgangspunten hebben vooral gevolgen voor het tarievenbeleid van retributies in het algemeen en de tarieven van de afvalstoffenheffing en van het rioolrecht. Bij het onderdeel tarievenbeleid retributies komen wij hierop terug.

1.2 Beleid en inkomsten

De inkomsten uit lokale heffingen worden in 2018 geraamd op € 19,2 miljoen. De opbouw is als volgt:

<i>bedragen x € 1 miljoen</i>			
	2018	2017	2016
Belastingen			
OZB woningen	4,7	5,0	5,0
OZB niet woningen	3,5	3,7	3,7
Parkeerbelastingen	0,5	0,5	0,6
Rioolheffing	2,4	2,4	2,6
Afvalstoffenheffing	3,3	3,2	3,0
Precariobelasting	1,8	1,5	1,5
Overige *)	0,4	0,4	0,4
<i>Totaal belastingen</i>	16,6	16,7	16,8
Retributies en leges			
Leges	1,8	1,8	1,7
Lijkbezorgingsrechten	0,6	0,6	0,7
Overige **)	0,2	0,2	0,2
<i>Totaal retributies en leges</i>	2,6	2,6	2,6
Totaal lokale heffingen	19,2	19,3	19,4

* hondenbelasting, forensenbelasting, toeristenbelasting

** haven-, kade- en liggelden

Precario leidingen voor exploitatie nutswerken op gemeentegrond

Met ingang van 2015 wordt precariobelasting geheven op het transport van energie (met name elektriciteit en gas). Nutsbedrijven die kabels en leidingen in/boven grond van de gemeente hebben krijgen een aanslag. De

opbrengst is afhankelijk van de totale lengte van deze netwerken. Jurisprudentie rond deze heffing is in ontwikkeling; reden om de opbrengst vooralsnog te storten in een bestemmingsreserve precariobelasting. Over 2015 heeft heffing en invordering na afloop van het belastingjaar zonder problemen plaatsgevonden; tegen de aanslag 2016 is bezwaar gemaakt en hierbij is sprake van een lopende juridische procedure (aanslag is overigens wel betaald).

Medio 2016 heeft de regering een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer dat tot doel heeft de precariobelasting voor nutsnetwerken af te schaffen. Precariobelasting voor terrassen e.d. blijft wel bestaan. Het kabinet heeft gekozen voor een overgangstermijn zodat daarin de effecten kunnen worden opgevangen van inkomstenderving vanwege deze afschaffing. Deze periode kan worden verkort bij een grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied door het Rijk. Het overgangsrecht geldt alleen als een gemeente in 2015 ook daadwerkelijk inkomsten genoot van deze belasting. Dit deed Nijkerk. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief dat gold op 10 februari 2016; de datum van de brief waarin de minister van BZK het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting heeft aangekondigd.

De opbrengst precarioheffing, voor Nijkerk ongeveer € 1,8 miljoen, wordt toegevoegd aan de reserve precariobelasting.

Heffing bijdrage Bedrijfsinvesteringszone

Na een zorgvuldige voorbereiding en nauwe samenwerking met de Ondernemersvereniging Hoevelaken is met ingang van 2017 besloten tot invoering van een BIZ voor het centrum van Hoevelaken. De door de gemeente, via dienstverlening door GBLT (zie hierna), te heffen bijdragen zullen via een subsidie worden uitgekeerd aan de Stichting Centrum Hoevelaken.

In 2017 worden voorbereidingen getroffen voor de invoering van eveneens een BIZ voor het winkelgebied in de kern Nijkerk. De cruciale draagvlakmeting onder betrokken ondernemers staat gepland voor september/oktober 2017. Bij voldoende draagvlak wordt de raad nog dit jaar een verordening ter vaststelling aangeboden, waarbij de heffing in zal gaan met ingang van 2018. Uitvoering is analoog aan de heffing in Hoevelaken.

Tarievenbeleid belastingen

Het beleid van de gemeente, is om de lastendruk voor burgers zo laag mogelijk te houden. Daarom bleef de tariefstijging in de regel deze beperkt tot alleen een inflatiecorrectie. Voor 2018 worden de tarieven van de diverse belastingen verhoogd met niet meer dan nodig is om de effecten van de loon- en prijsontwikkelingen op te vangen. Voor 2018 is deze stijging in de Voorjaarsnota 2017 berekend op 2,5%.

In dit verband is het volgende voor wat betreft de OZB van belang. Bij de begrotingsbehandeling 2016 is de OZB eenmalig met 10% extra verhoogd gelet op de financiële risico's van de gevolgen van de decentralisaties in het Sociaal Domein. Op 26 juni 2017 heeft de raad bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2017 een motie aangenomen waarbij de verhoging 2016 met ingang van 2018 weer ongedaan wordt gemaakt gelet op de positieve rekeningresultaten over het Sociaal Domein over de jaren 2015 en 2016. Bij de vaststelling van de tarieven 2018 worden de gevolgen van deze motie meegenomen.

Tarievenbeleid retributies

Voor de inkomsten uit retributies wordt met kostprijsdekkende tarieven gerekend. In artikel 212 van de Gemeentewet is voorgeschreven dat de gemeenteraad via de financiële verordening regels stelt voor de wijze van kostprijsbepaling van de gemeentelijke diensten en producten. Daarbij moet tevens rekening worden gehouden met het Besluit Begroting en Verantwoording.

De systematiek van toerekenen van kosten wordt uitgevoerd conform de Financiële Verordening en de belastingverordeningen. De gemeentelijke regelgeving is in 2016 aangepast aan landelijke voorschriften maar heeft geen invloed gehad op de voor Nijkerk al jaren gangbare methodiek en berekeningswijze. Bij de bepaling van de kostprijs worden de bijdragen aan en van reserves overigens meegenomen.

1.3 Lokale lastendruk

Voor de bepaling van de lastendruk wordt gekeken naar de lastendruk huishouding en per woningtype. Hierin worden betrokken de OZB voor woningen, de afvalstoffenheffing inclusief de opbrengsten vanwege afvoer van het afval en de rioolheffing. Wij sluiten hierbij aan bij de definitie welke door het COELO wordt gebruikt. Zie hiervoor ook de bijlage met beleidsindicatoren.

Vergelijkingstabel lokale lastendruk

<i>per huishouden:</i>	2018	Stijging 2018-2017	2017
Meerpersoonshuishouden eigenaar woning	600	-2,9%	618
Eenpersoonshuishouden eigenaar woning	556	-3,1%	574
Meerpersoonshuishouden huurder	191	0,0%	191
Eenpersoonshuishouden huurder	147	0,0%	147

Bij de bepaling van de OZB wordt uitgegaan van een standaard woning met een WOZ-waarde van € 264.000 op peildatum 1 januari 2016.

1.4 Kwijtschelding

In de gemeente Nijkerk bestaat de mogelijkheid om geheel of gedeeltelijk kwijtschelding te verkrijgen van de aanslag voor de afvalstoffenheffing (gedeeltelijk), de ozb en de rioolheffing (gedeeltelijk). Om daarvoor in aanmerking te komen mag het inkomen niet hoger liggen dan 100% van het bijstandsniveau en vindt er een vermogenstoets plaats. Tevens wordt bij de toetsing rekening gehouden met de netto kosten van kinderopvang. Aan mensen die een bijstandsuitkering ontvangen wordt de kwijtschelding, na toetsing van de voorwaarden, automatisch toegekend.

De heffing en invordering van de meeste belastingen wordt uitgevoerd door GBLT (zie hierna). Dit belastingkantoor heeft een koppeling met het Landelijke Inlichtingenbureau. Dit bureau beheert een landelijke database waarin de inkomensgegevens van alle belastingplichtigen zijn opgeslagen. Door gebruik te maken van deze gegevens wordt het toekennen van automatische kwijtschelding verder vergemakkelijkt voor de belastingplichtige. Naar verwachting wordt in 2018 in totaal € 43.000 kwijtgescholden.

1.5 Uitvoering belastingverordeningen door GBLT

Het college heeft de heffing en de invordering van een aantal gemeentelijke belastingen overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn te Zwolle (verder: GBLT). GBLT is een samenwerkingsverband van zes waterschappen en zes gemeenten (naast Nijkerk zijn dat Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Leusden en Zwolle).

GBLT verzorgt voor de gemeente de volgende belastingen:

- onroerende zaakbelastingen
- hondenbelasting
- afvalstoffenheffing
- forensenbelasting
- rioolheffing
- toeristenbelasting
- heffing BIZ-bijdrage centrum Hoevelaken

De belastingplichtigen van Nijkerk ontvangen van GBLT een gecombineerde aanslag, waarop zowel de gemeentelijke heffingen als de waterschapsheffingen zijn vermeld. GBLT draagt er zorg voor dat de informatie op de website van GBLT en de telefonische bereikbaarheid op orde zijn om de vragen van de burgers te kunnen beantwoorden. De afhandeling van bezwaar- en beroepschriften tegen de gemeentelijke heffingen die door GBLT worden uitgevoerd vindt plaats vanuit GBLT.

1.6 Overzicht verordeningen

De verordeningen met daarin de diverse tarieven worden jaarlijks bij afzonderlijk raadsbesluit gewijzigd dan wel opnieuw vastgesteld. De raadsbesluiten worden integraal bekendgemaakt in het elektronisch gemeentebblad, door plaatsing op de website www.officielebekendmakingen.nl. De actuele en vorige versies van de verordeningen zijn te vinden op [www.overheid.nl/lokale wet- en regelgeving](http://www.overheid.nl/lokale-wet- en-regelgeving).

Vanaf 2015 is er om efficiency redenen voor gekozen om niet telkens geheel nieuwe verordeningen vast te stellen, maar de besluitvorming waar mogelijk te gieten in de vorm van een wijzigingsverordening.

2.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een beeld van het risicoprofiel van de gemeente Nijkerk. Dit doen we door de financiële risico's af te zetten tegen de beschikbare buffers om deze op te vangen. Tevens is in deze paragraaf een aantal financiële kengetallen opgenomen.

2.2 Kaderstelling

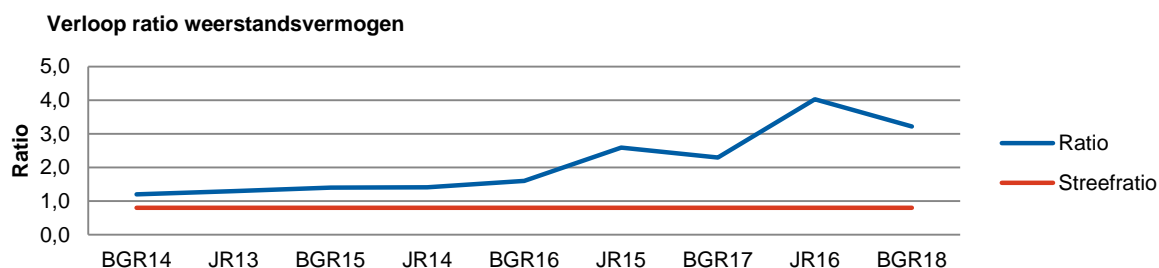
- Het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV);
- Nota Risicomanagement

2.3 Inventarisatie van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om onverwachte en substantiële tegenvallers te dekken. Bijvoorbeeld de algemene reserve en de reserve grondexploitatie, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Hierbij onderscheiden we incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om rekeningtekorten, calamiteiten en incidentele tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

2.4 Incidenteel

De beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen ten opzichte van de laatste berekening (Jaarstukken 2016). De belangrijkste afwijking betreft de daling van het geprognosticeerd begrotingsresultaat 2018-2020, deze is minder positief dan de verwachting bij de 2e bestuursrapportage 2016.

Weerstandvermogen

Conform de Nota risicomanagement wordt het weerstandsvermogen uitgedrukt in een ratio. Met behulp van dit verhoudingsgetal wordt bepaald of het incidenteel weerstandsvermogen toereikend is. De gemeente Nijkerk streeft naar een ratio van tenminste 0,8.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Rekening 2016	Begroting 2018
Beschikbare weerstandscapaciteit	20.400	23.500	15.900
Gewogen risico's	9.065	5.835	4.935
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit	11.335	17.665	10.965
Ratio weerstandsvermogen *	2,3	4,0	3,2

* Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / gewogen risico's

Weerstandscapaciteit

De beschikbare capaciteit wordt bepaald met behulp van de algemene reserve en de reserve grondexploitatie. Overige reserves betreffen bestemmings-/egaliseringsreserves, deze worden niet ingezet om algemene risico's op te vangen.

Reserve Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Rekening 2016	Begroting 2018
Algemene reserve (saldo t+4)	11.800	17.800	10.800
Reserve bouwgrondexploitatie (saldo t)	8.600	5.700	5.100
Totaal weerstandscapaciteit	20.400	23.500	15.900

Inventarisatie risico's

Ten opzichte van de Jaarstukken 2016 zijn er geen substantiële wijzigingen te noemen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Rekening 2016	Begroting 2018
Risico's vermogen	1.605	1.605	1.605
Gewogen risico's grondexploitatie*	7.460	4.230	3.330
Totaal risico's	9.065	5.835	4.935

* Bron: MPG

Gewogen risico's - incidenteel Bedragen x € 1.000, +/- = voordeel	Begroting 2017	Rekening 2016	Begroting 2018
FLO Brandweer Op verzoek van de gemeente Nijkerk voert de VGGM de FLO-overgangsregeling uit. De onzekerheid van de hoogte wordt veroorzaakt door individuele keuzemogelijkheden die de regeling biedt met betrekking tot de omvang van non-activiteitsverlof.	225	225	225
Bestuurlijke ontvlechting Muziekschool Noordwest Veluwe Door het faillissement van de Stichting Muziekschool Noordwest Veluwe (2013) en het faillissement van Studio 155 (2014) is het onduidelijk hoeveel medewerkers een eventueel beroep op de garantstelling gaan/willen doen. Daarnaast is het onduidelijk of de garantstellingsovereenkomst wel van toepassing is omdat er in de overeenkomst niets opgenomen is over een faillissement.	230	230	230
Grote Kans (GK) = 75% risico	455	455	455
Veranderplan, frictiekosten Voor de frictiekosten als gevolg van de veranderende organisatie is een bedrag gereserveerd van € 3,5 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de aanpassing AOW-leeftijd in pensioenregelingen en de aanpassing van de arbeidsvoorwaardenregeling.	250	250	250
Corlaer College In 2015 heeft de Hoge Raad (HR) uitspraak gedaan inzake cassatie gemeente Nijkerk Corlaer 1 college. Corlaer 1 is financieel afgewikkeld in 2016. De uitspraak van de HR biedt nog perspectief voor de later gerealiseerde uitbreiding van Corlaer (Corlaer 2). De procedure om de btw van Corlaer 2 bij de fiscus terug te vorderen is opgestart. De mogelijkheid dat we de btw van Corlaer 2 terugkrijgen van de fiscus benoemen we hier als positief risico (kans).	-500	-500	-500
Middelgrote Kans (MK) = 50% risico	-250	-250	-250
Garantstellingleningen	1.400	1.400	1.400
Kleine Kans (KK) = 25% risico	1.400	1.400	1.400

2.5 Structureel

Weerstandsvermogen

Wanneer de structurele weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de exploitatierisico's ontstaat het volgende beeld:

Weerstandsvermogen	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000	2020 x € 1.000	2021 x € 1.000
Onbenutte budgettaire capaciteit	-41	519	642	590
Onbenutte belastingcapaciteit	5.100	5.100	5.100	5.100
Exploitatierisico's	-515	-515	-515	-515
Totaal	4.544	5.104	5.227	5.175

Uit bovenstaande tabel blijkt dat onze gemeente genoeg capaciteit heeft om toekomstige exploitatierisico's te kunnen opvangen.

Onbenutte budgettaire capaciteit

De onbenutte budgettaire capaciteit wordt bepaald door de post onvoorzien en het saldo van de begroting over de jaren 2018-2021. De uitkomst van de onbenutte budgettaire capaciteit bedraagt:

Onbenutte budgettaire capaciteit	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000	2020 x € 1.000	2021 x € 1.000
Onvoorzien	24	24	24	24
Saldo programmabegroting 2018-2021	-65	495	618	566
Totaal	-41	519	642	590

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is om de OZB-tarieven nog te verhogen. Hiertoe wordt het maximaal toegestane tarief vergeleken met de tarieven van de gemeente Nijkerk. Voor de maximale tarieven wordt uitgegaan van de normen volgens het "redelijk peil" zoals dat wordt gehanteerd voor de toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet. Dit redelijk peil wordt jaarlijks gepubliceerd in de meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Op basis van de laatst beschikbare gegevens (meicirculaire 2017) is dit 0,1952% van de totale WOZ-waarde.

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

- de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
- de rioolheffingen;
- de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Bij gemaximaliseerd tarief bedraagt de OZB-opbrengst voor de gemeente Nijkerk € 13,4 miljoen. De huidige raming van de OZB-opbrengst bedraagt € 8,3 miljoen. Dit brengt de onbenutte belastingcapaciteit op een bedrag van € 5,1 miljoen. De onbenutte belastingcapaciteit wordt voor de provincie in de monitoring steeds belangrijker. Daarnaast is het een ijkpunt voor het financieel beleid dat de gemeente Nijkerk voert.

Specifieke risico's

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de specifieke risico's die een structureel effect kunnen hebben binnen de exploitatie.

Gewogen risico's - structureel -/ = voordeel	2018 x € 1.000	2019 x € 1.000	2020 x € 1.000	2021 x € 1.000
<i>Instandhouding sportaccommodaties</i>	0	0	0	p.m.
Het budgettaire effect van de instandhouding van de sportaccommodaties is in de Voorjaarsnota 2016 budgettair verwerkt middels een ingroeivariant. Dit maakt dat de komende jaren het				

Gewogen risico's - structureel	2018	2019	2020	2021
<i>-/- = voordeel</i>	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
budget nog moet oplopen met iedere nieuwe jaarschijf die aan het meerjarenperspectief wordt toegevoegd. Dit laatste geven we weer als p.m. De jaarschijf 2021 is in de begroting 2018, conform de ingroeivariant, opgehoogd met € 40.000.				
Grote Kans (GK) = 75% risico	0	0	0	p.m.
Niet van toepassing	0	0	0	0
Middelgrote Kans (MK) = 50% risico	0	0	0	0
<i>Instandhouding maatschappelijk vastgoed</i> Het onderhoud van openbare gebouwen is thans structureel budgettair geregeld via een beheerplan. Voor normaal jaarlijks onderhoud en voor groot onderhoud zijn dan budgetten beschikbaar. Voor renovatie c.q. totale vervanging ligt dat anders. Indien de keuze wordt gemaakt om zoveel mogelijk openbare gebouwen en/of gemeentelijke eigendommen af te stoten dan vervalt de plicht tot instandhouding daarvan en blijft deze beperkt tot gemeentelijke gebouwen waarin eigen diensten zijn ondergebracht aangevuld met een enkel bijzonder gebouw (zoals monument gemeentetoren). Investerings in de onderwijs-accommodaties zijn voorzien via het IHP. Nog niet voor alle gemeentelijke gebouwen is voldoende in beeld of er genoeg herinvesteringsruimte binnen de gemeentelijke begroting zit voor nieuwbouw/renovatie. Voor het onderhoud is er wel voldoende beschikbaar in het beheerplan gemeentelijke gebouwen. Het risico van € 550.000 wordt ingeschat op kleine kans.	140	140	140	140
<i>3D's</i> Met betrekking tot de 3D's zijn er veel onzekerheden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het open-eind-karakter van de diverse regelingen, de toekomst van de sociale werkvoorziening, de toename van het aantal statushouders, en de grilligheid van de hoogte van de rijksbijdragen. Deze onzekerheden zijn moeilijk te kwantificeren. Voorshands zijn wij uitgegaan van 10% van de omvang van het deelfonds sociaal domein, met een gewogen kleine kans.	350	350	350	350
<i>Renterisico</i> Het renteniveau ligt op een historisch laag punt. Voor de komende tijd ligt een rentestijging dan ook meer voor de hand dan een verdere daling. Een stijging van de rente heeft uiteraard ook effect op onze rentelast. Een stijging van 1,00% kost ons ± € 100.000.	25	25	25	25
<i>BTW samenwerkingsverbanden</i> Onder andere om de taken op het gebied van de decentralisaties jeugd, participatie en zorg te kunnen uitvoeren, worden gemeenten genoodzaakt tot samenwerken. Samenwerken brengt onvermijdelijk btw-gevolgen met zich mee. Macro gezien kan het ingevoerde BCF plafond nog leiden tot een landelijk nadeel voor alle gemeenten. Voor de samenwerking met de gemeenten Bunschoten, Leusden, Putten en Nijkerk geldt naar huidig inzicht, dat bij de organisatievorm, gastheermodel, er een btw risico is. Ditzelfde geldt voor de Vennootschaps-plicht (vpb) per 1-1-2016. De fiscus heeft inmiddels aangegeven dat het risico marginaal is.	0	0	0	0
Kleine Kans (KK) = 25% risico	515	515	515	515
<i>Vennootschapsbelasting</i> Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten de in verband met de grondexploitatie verschuldigde Vennootschapsbelasting te dekken uit het resultaat van de grondexploitatie dan wel uit de reserve grondexploitatie. Het ziet er nu niet naar uit dat de Vennootschapsbelastingplicht per 2016 budgettaire consequenties heeft buiten de grondexploitaties.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Risico's exploitatie	515	515	515	515

2.6 Kengetallen financiële positie

De kengetallen geven een globaal beeld van de financiële positie. Voor de 1^e globale beoordeling wordt aangesloten bij de zogeheten signaleringswaarden die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	zondercorrectie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	>130%
	met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio		>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte		>0%	=0%	<0%
Grondexploitatie		<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden"		<95%	95-105%	>105%

Uitkomsten

In onderstaande tabel zijn de kengetallen opgenomen. Naast het opnemen van de tabel wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot financiële positie.

Omschrijving	JR 2016	BGR 2017	BGR 2018	MJB 2019	MJB 2020	MJB 2021
Netto schuldquote	32%	52%	54%	40%	34%	37%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	27%	51%	53%	40%	34%	37%
Solvabiliteitsratio	44%	41%	40%	45%	48%	46%
Structurele exploitatieruimte	3,3%	0%	0%	0%	0%	1%
Grondexploitatie	30%	30%	26%	16%	14%	12%
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden"	77%	85%	83%	83%	83%	83%

De kengetallen laten een positief meerjarige ontwikkeling zien. Per saldo zijn wij een financieel gezonde gemeente.

3.1 Inleiding

De gemeente heeft een groot vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van wegen, water, groen riolering, openbare verlichting en gebouwen. Het onderhoud van deze goederen is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op vele terreinen. In deze paragraaf wordt ingegaan op relevante ontwikkelingen voor de begroting 2018.

Het gaat in deze paragraaf om een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen op diverse programma's voorkomen. Met onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

3.2 Beleidskader

Het onderhoud van bovengenoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. De looptijd van een beheerplan is afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de kapitaalgoederen behorende bij het beheerplan. Een beheerplan wordt elke vijf jaar herzien. In het algemeen worden de jaarlijkse lasten behorende bij een beheerplan constant gehouden door gebruik te maken van een voorziening. In deze paragraaf wordt verder een overzicht gegeven van de bestaande en geplande beheerplannen en de financiële consequenties inclusief de vertaling daarvan in de begroting (meerjarig). Elk beheerplan bevat het uitgewerkte beleidskader voor het betreffende onderwerp en een gedetailleerde planning van de financiering. In het vervolg van deze paragraaf worden de hoofdlijnen daarvan samengevat.

3.3 De beheerplannen per categorie

Per categorie kapitaalgoederen bestaan een of meer beheerplannen. Hierin zijn de uitgangspunten voor het beheer beschreven en de beheerplannen geven inzicht in de financiële gevolgen op korte en langere termijn.

3.3.1 Wegen

Beheerplan Wegen

De doelstelling van dit beheerplan is het in stand houden van de openbare wegen die in beheer zijn bij de gemeente Nijkerk. De wegbeheerder is verantwoordelijk voor een optimaal beheer en onderhoud van de verhardingen, zodat de wegen hun functie kunnen vervullen of dat dit wordt aangepast aan de veranderende vraag naar mobiliteit. Optimaal vraagt een afweging tussen de technische minimumeisen, de wensen van de inwoners en het beschikbare budget.

Aan grote projecten voor wegen staat de wijk Renselaer op de planning voor 2018. De planning is dat in het najaar 2018 dit in uitvoering gaat, afhankelijk van de voorbereiding.

In voorbereiding gaat het centrum van Nijkerkerveen. Dat hangt samen met de multifunctionele school die in het centrum nieuw gebouwd gaat worden. De uitvoering volgt na 2018.

De komende jaren wordt vanuit wegen ook een gedeelte van de binnenstad Nijkerk gedekt. In 2018 staan de Kleterstraat, Spoorstraat en Langestraat, Verlaat, Kloosterstraat e.o. op de planning.

De geplande onderhoudswerkzaamheden zijn afhankelijk van de inspecties en de resterende budgetten.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat per 1 januari 2017 investeringen in maatschappelijk nut geactiveerd moeten worden. In het te actualiseren beheerplan wordt hiermee rekening gehouden zodat deze wetswijziging geen budgettaire consequenties heeft.

Het beheerplan infrastructurele kunstwerken (voorheen genoemd als beheerplan kunstwerken)

Dit beheerplan is onderdeel van het beheerplan wegen. Hierin zijn de onderhoudskosten aan bruggen, vlonders, tunnels en viaducten opgenomen. De laatste actualisatie van het beheerplan Kunstwerken vond plaats in 2016.

Op basis van beheerplan wegen wordt in 2018 klein en groot onderhoud uitgevoerd aan de verharding in de gemeente Nijkerk. Daarnaast worden een aantal projecten integraal voorbereid en uitgevoerd. Het

uitvoeringsprogramma 2016-2019 vanuit het GVVP maakt integraal onderdeel uit van het PRMI. (Programma Ruimtelijke en Maatschappelijke Investerings).

In 2018 zullen er opnieuw wegininspecties worden gedaan. Aan de hand van deze wegininspecties zal een meerjarenplanning worden gemaakt en worden maatregelen voor het groot en klein onderhoud van het gemeentelijk wegennet bepaald en in uitvoering genomen.

Naast het reguliere onderhoud aan kunstwerken staan de twee vlonders aan de Horstweg in Hoevelaken in 2018 op de planning, in samenspraak met direct omwonenden. Groot onderhoud in de Gasthuisstraat wordt meegenomen in het project binnenstad Nijkerk (gepland in 2020).

Beheerplan Openbare Verlichting

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting bevat de beleidsinhoudelijke doelstellingen die met openbare verlichting worden nagestreefd, zoals verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

Het eigenlijke beheerplan beschrijft de technische en economische uitgangspunten die de gemeente hanteert bij het beheer van de openbare verlichting en de bijbehorende financiële consequenties.

Uitvoering wordt gegeven aan het groot onderhoud volgens het beheerplan Openbare Verlichting. Het beheerplan is in 2016 geactualiseerd en het nieuwe plan is een voortzetting van het vorige beheerplan. Uitgangspunt is zowel bij nieuwe als groot onderhoud projecten de toepassing van LED verlichting. Bij vervanging van openbare verlichting installaties vindt er zoveel mogelijk afstemming plaats met integrale projecten vanuit de disciplines wegen, riool en groen. Vervanging van lampen vindt periodiek op basis van groepsremplace plaats. De conventionele lampen worden zo veel mogelijk vervangen door energiezuinige duurzame retrofit lampen.

Beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen

Het beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen schept een kader waarbinnen het in de openbare ruimte tot een verantwoorde, eenduidige keuze en inrichting van straatmeubilair en verkeersvoorzieningen komt. Door deze voorziening is het dagelijks en groot onderhoud gewaarborgd. Om de onderhoudskosten laag te houden wordt zoveel mogelijk standaardisatie toegepast.

In 2016 is het beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen geactualiseerd. In 2016 zouden er vier verkeersregelinstallaties (VRI's) vervangen op de N301, waarbij de gemeentelijke bijdrage van € 360.000 uit de voorziening straatmeubilair en verkeersvoorzieningen is gereserveerd. De vervanging is door de provincie uitgesteld naar 2018.

3.3.2 Water

Beheerplan Haven c.a.

Bij de actualisatie en vaststelling van het Beleids- en beheerplan binnen- en buitenhaven, Arkersluiscomplex en Arkervaart zijn beslissingen genomen over de instandhouding van een aantal infrastructurele voorzieningen ten behoeve van de beroepsvaart en de recreatie. Voor de instandhouding van deze voorzieningen zijn investeringen gepland waarvan de financiële gevolgen voor een periode van 20 jaar in beeld zijn gebracht. Financiering verloopt via een voorziening.

In dit beleids- en beheerplan is rekening gehouden met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording. Als gevolg daarvan wordt een beperkt aantal investeringen geactiveerd in plaats van deze in één keer ten laste van de voorziening te brengen. In het beheerplan is aangegeven wanneer deze investeringen voorzien zijn. In 2016 is het beheerplan geactualiseerd en voor de jaren 2017- 2020 gereed gemaakt. Vanuit uitvoerig gehouden inspecties wordt het beheerplan geactualiseerd. In het beheerplan worden de groot onderhoudsklassen genoemd die de komende jaren nodig zijn voor de instandhouding van het sluiscomplex. Daarnaast vindt jaarlijks klein onderhoud, reiniging en inspectie plaats.

Beheerplan Waterlossingen

Bij de vaststelling van het beheerplan bermen, wateren en duikers in augustus 2011 zijn beslissingen genomen over het beheer en onderhoud van bermen wateren en duikers. Dit beheerplan geeft richtlijnen voor dit beheer en onderhoud ter vergroting van de functionaliteit, beleving en ecologische waarde. In dit beheerplan zijn tevens de financiële consequenties vastgelegd voor het dagelijks en groot onderhoud. Op basis van het in 2011 vastgestelde beheerplan bermen, sloten en duikers zal onderhoud worden uitgevoerd aan duikers, beschoeiingen

e.d. Waar nodig zal tot vervanging worden overgegaan. In 2014 zijn alle beschoeiing geïnspecteerd en zijn tevens de daaruit voortkomende werkzaamheden voor de komende jaren gepland.

3.3.3 Groen

Beheerplan Groen

Het handboek groenbeleid bevat de beleidsinhoudelijke doelstellingen die met het openbaar groen worden nagestreefd, bijvoorbeeld het bijdragen aan een prettig woon- en leefklimaat. Het bijbehorende beheerplan beschrijft de technische en economische uitgangspunten die de gemeente hanteert bij het beheer van het openbaar groen en de bijbehorende financiële consequenties. Het plan is gericht op het verantwoord omgaan met de gemeentelijke investeringen en het voorkomen van achterstallig onderhoud.

Op basis van de in 2016 gehouden inspecties worden diverse groenrenovaties uitgevoerd. Voor een aantal projecten wordt de groenrenovatie integraal uitgevoerd in combinatie met het grootonderhoud van wegen en/of riolering. Ook de wensen vanuit de dialoog kunnen hier invloed op hebben.

Speelruimteplan

In het speelruimteplan zijn uitgangspunten vastgesteld voor de aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen van voldoende kwaliteit en veiligheid als onderdeel van een aangename leefomgeving. Het groot onderhoud van speelplaatsen wordt uitgevoerd op basis van het speelruimteplan.

Speelplaatsen met een laag gebruik worden opgeheven en er worden centrale, kwalitatief hoogwaardige speelplaatsen gerealiseerd. In 2018 worden speel- en sporttoestellen vervangen op basis van de uitgevoerde (veiligheid) inspecties en/of vanuit de integrale aanpak van de openbare ruimte. Ook de wensen vanuit de dialoog kunnen hier invloed op hebben.

Beheerplan begraafplaatsen

Het beheerplan begraafplaatsen 2017-2020 geeft inzicht in de benodigde capaciteit voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Het beheerplan voorziet in maatregelen voor groot onderhoud en kwaliteitsverbeteringen. Deze worden in 2018 conform het geactualiseerde beheerplan uitgevoerd.

3.3.4 Riolering

Beheerplan Riolering

Het vaststellen van een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is een wettelijke taak voortvloeiend uit de Wet Milieubeheer. Een dergelijk plan beoogt ervoor te zorgen dat de verwijdering van afvalwater overal in de gemeente op milieutechnisch verantwoorde wijze plaatsvindt. De aanleg van riolering heeft overal in de gemeente plaatsgevonden. Daardoor ligt het accent in het GRP sterk op het beheer en de instandhouding van de voorzieningen, evenals op uitbreiding vanwege de aanleg van nieuwbouwwijken en bedrijfsterreinen. Financiering verloopt via een voorziening. In het huidige plan is rekening gehouden met andere plannen die gerelateerd zijn aan water of afvalwater, zoals het Gemeentelijk Waterplan. De toekomstige ontwikkelingen op het gebied van water en riolering zijn ook, waar mogelijk, betrokken in het plan. Daarnaast zal aangesloten worden bij renovaties.

Het nieuwe GRP voor 2018-2022 zal eind 2017 worden vastgesteld. De groot onderhoud werkzaamheden en de wateropgaven vanuit de zorgplicht voor hemelwater en grondwater worden uitgevoerd zoals verwoord is in het nieuwe GRP. De werkzaamheden hebben met name betrekking op vervanging van riolering, verbetermaatregelen in het rioleringsstelsel, afkoppelen van verhard oppervlakte, verbeteringen aanbrengen aan wateroverlastlocaties, het aanbrengen van drainage en maatregelen in het kader van klimaatadaptatie.

3.3.5 Gebouwen

Beheerplan Gemeentelijke Gebouwen

De doelstelling van het beheerplan is om de conditie van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingskosten over een langere periode. De meerjaren-onderhoudsbegroting (MOB) die deel uitmaakt van het beheerplan strekt zich uit over een periode van 20 jaar. In deze periode worden nagenoeg alle onderhoudsactiviteiten minimaal één keer uitgevoerd. Als onderhoudsniveau is in het beheerplan de kwaliteit "voldoende tot goed" aangehouden om achterstallig onderhoud en verpaupering te voorkomen.

Een groot aantal gebouwen en terreinen in Nijkerk en Nijkerkerveen is geprivatiseerd en overgedragen aan de SRO. De exploitatiekosten daarvan, waarin ook de onderhoudscomponent is verwerkt, worden afgedekt door vaste subsidies die in een periode van 15 jaar jaarlijks ten laste komen van de begroting.

Een aantal sportaccommodaties in Hoevelaken is eigendom van de gemeente, o.a. zwembad en sporthal De Slag, sporthal Ridderspoor en enkele buitensportvoorzieningen. Met ingang van 1 januari 2010 is ook het zwembad Bloemendal in Nijkerk eigendom van de gemeente geworden.

De exploitatie van beide zwembaden en van sporthal Ridderspoor en sporthal De Slag is eveneens opgedragen aan de SRO, die daarbij de zorg heeft voor het klein onderhoud. Voor het groot onderhoud is de gemeente verantwoordelijk en daarvoor zijn meerjaren-onderhoudsbegrotingen opgesteld. Daarmee bestaat er zicht op de te verwachten kosten van groot onderhoud.

De exploitatie en de verzorging van het klein onderhoud van de in 2008 opgeleverde sporthal Corlaer (Nijkerk) is in 2013 na aanbesteding medio 2014 gegund aan SRO. Het groot onderhoud van dit sportcomplex komt ook voor rekening van de gemeente Nijkerk.

Voor het nieuwe zwembad en twee sporthallen wordt een nieuw contract voorbereid ingaande 1-1-2018. De overige vier sporthallen worden per 1-1-2019 toegevoegd aan bedoeld contract.

Alle genoemde sportaccommodaties zijn nu nog ondergebracht in het beheerplan gebouwen, zodat er één totaalplan bestaat voor alle accommodaties die eigendom zijn van de gemeente.

In 2016 zijn de ambtelijke voorbereidingen afgerond om van alle sportaccommodaties de onderhouds- en vervangingskosten voor de komende 20 jaar in beeld te brengen. Dit heeft geleid tot het aanvragen van budgetten voor de renovaties c.q. nieuwbouw van de sportcomplexen in Nijkerk en Hoevelaken.

Bij actualisatie van het beheerplan gemeentelijke gebouwen zal ook het onderhoud van de binnen en buitensport accommodaties in een apart beheerplan worden meegenomen.

Afstoten vastgoed

Vastgoed dat we niet meer nodig hebben voor onze eigen bedrijfsvoering of voor het bereiken van onze maatschappelijke doelstellingen gaan we actief proberen te verkopen dan wel te slopen (Peuterspeelzaal Triangel).

Beheerplan Sportmaterialen

Voor aanschaf en onderhoud van de sportmaterialen van de drie gemeentelijke sporthallen/-zalen Ridderspoor, De Slag en Corlaer is in 2008 een beheerplan opgesteld. Het plan beslaat de periode 2008-2027. Het gehanteerde kwaliteitsniveau is "voldoende tot goed".

Overzicht beheerplannen en planperiodes

Categorie	beheerplan	Planperiode	Jaar herziening
Wegen	Wegen	2003-2023	2018
	Kunstwerken	2016-2020	2019
	Openbare verlichting	2016-2020	2019
	Verkeersvoorzieningen en straatmeubilair	2016-2020	2019
Water	Havens	2016-2020	2019
	Bermen, water en duikers	2011-2032	2018
Groen	Groen	2012-2033	2018
	Speelvoorzieningen	2012-2032	2018
	Begraafplaatsen	2015-2019	2019
Riolering	Riolering (GRP)	2012-2071	2017
Gebouwen	Openbare gebouwen	2008-2027	2018/2019
	Sportmaterialen	2008-2027	2018/2019

In onderstaande tabel vindt u een resumé van alle voorzieningen en reserves die een één op één relatie hebben met het onderhoud en vervanging van kapitaalgoederen.

	Stand per 1 januari (bedragen x € 1.000)			
Voorziening	2018	2019	2020	2021
beheerplan wegen	2.177	2.664	2.636	2.609
beheerplan kunstwerken	414	453	526	303
beheerplan openbare verlichting	1.117	1.191	1.279	1.361
beheerplan riolering	7.644	7.821	7.937	7.980
beheerplan Groen: plantsoenen	402	379	356	333
beheerplan Groen: speelterreinen	197	184	135	97
beheerplan Groen: begraafplaatsen	100	118	128	144
haven-, kade- en sluiswerken	223	267	250	286
beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen	704	762	820	748
beheerplan bermen, water en duikers	52	69	84	90
beheerplan gebouwen	1.935	1.935	1.935	1.935
Sportmaterialen 3 sporthallen	253	259	265	271

4.1 Wettelijk kader

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Artikel 17 van de Financiële verordening bevat de uitgangspunten en richtlijnen waaraan het college zich heeft te houden bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit artikel is nader uitgewerkt in het Financieringsstatuut, vastgesteld door het college. De paragraaf Financiering in de begroting en het jaarverslag gaan in op de (verwachte) financieringspositie van de gemeente en het bijbehorende risicoprofiel.

4.2 Financieringspositie

De financieringspositie per 1 januari verloopt volgens de begroting over de jaren 2018 tot en met 2021 als volgt:

2017	een financieringstekort van	€ 21,0 miljoen
2018	een financieringstekort van	€ 12,8 miljoen
2019	een financieringstekort van	€ 9,6 miljoen
2020	een financieringstekort van	€ 11,4 miljoen

De financieringspositie wordt bepaald door te kijken in welke mate de boekwaarde vaste activa en de voorraden grond worden gefinancierd met eigen vermogen (reserves) en lang vreemd vermogen (langlopende geldleningen en voorzieningen). Het is een hulpmiddel om te kijken welke financieringsbehoefte de gemeente de komende jaren heeft. Hierdoor kan er een inschatting worden gemaakt van de verwachte rentelasten of –baten in de komende jaren. In tegenstelling tot de liquiditeitspositie gaat het hier niet om daadwerkelijke geldstromen. De werkelijke financieringspositie en de daarbij behorende financieringsbehoefte zijn op de korte termijn beheersbaar. Inzicht op langere termijn is vaak afhankelijk van diverse grote investeringen. Als gevolg van procedures, planning, andere deelnemers in projecten, enz. is dit minder goed voorspelbaar/stuurbaar. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan uitgaven in verband met de bouwgrondexploitatie.

4.3 Liquiditeitspositie

Door een goed beheer van de dagelijkse saldi wordt gestreefd naar een optimaal rendement en wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie steeds voldoende is om te garanderen dat de gemeente aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen.

Ter ondersteuning van één en ander worden maandelijks liquiditeitsprognoses opgesteld.

In het algemeen wordt geprobeerd het financieringstekort op te lossen door het aantrekken van kort geld. Dit is niet altijd mogelijk in verband met de zgn. kasgeldlimiet. De door het Rijk vastgestelde kasgeldlimiet is 8,5% van de lasten van deze begroting. In de exploitatiebegroting is rekening gehouden met de rentelasten van het financieringstekort. Daarbij wordt een financieringstekort tot de kasgeldlimiet tegen de rente kort geld (0,50%) meegenomen, de eventuele rest wordt meegenomen tegen de rente lang geld. Voor 2018 schatten wij de rente voor lang geld in op 2,5% en vanaf 2019 op 3,75. Ervaring uit het verleden heeft geleerd dat als gevolg van goed liquiditeitsbeheer deze keuze verantwoord is.

De renteontwikkeling wordt kritisch in de gaten gehouden en indien nodig zullen, mede anticiperend op aflopende leningen op middellange termijn, één of meer nieuwe langlopende geldleningen worden aangetrokken. Bij het optimaliseren van het renteresultaat worden voor het aantrekken van geld als gevolg van de liquiditeitspositie meerdere marktpartijen benaderd voor offertes. Aan de hand van deze offertes wordt een keuze gemaakt. De gemeenten zijn verplicht om hun banksaldi aan te houden bij de rijksoverheid; het zogenaamde schatkistbankieren. Hierdoor hoeven wij geen specifiek beleid te hebben voor het uitzetten van overtollige kasgelden.

4.4 Risicobeheer

De gemeente heeft in het kader van het risicobeheer te handelen conform de uitgangspunten zoals deze zijn opgenomen in de financiële beheersverordening. In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm).

Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld vloeit voort uit de mate waarin het saldo van rentelasten en –baten gevoelig is voor wijzigingen in het rentepercentage op aangetrokken leningen en uitzettingen. De renterisiconorm is in het leven geroepen om het renterisico vanwege herfinanciering en renteherziening van geldleningen te spreiden. In de volgende tabel is uitgerekend welke bedragen overeenkomen met de vastgestelde norm van 20% van het begrotingstotaal.

Bedragen x € 1 miljoen	2017	2018	2019	2020
Renterisiconorm	18,2	17,8	17,5	17,4
Renteherziening op vaste schuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Renterisico op vaste schuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruimte (+) of overschrijding (-)	18,2	17,8	17,5	17,4

Uit de tabel blijkt dat het renterisico op de vaste schuld van de gemeente onder de norm ligt.

Relatiebeheer

In het financieringsstatuut van de gemeente is opgenomen dat bankrelaties en hun bancaire condities eens in de vier jaar beoordeeld moeten worden. In 2010 heeft deze beoordeling plaatsgevonden op basis van een meervoudige onderhandse aanbesteding. Uit deze aanbesteding is de BNG als beste uit de bus gekomen. Besloten is dat de BNG tot en met 2017 de huisbankier van de Gemeente Nijkerk is.

4.5 Renterisicoprofiel

In het voorgaande is de technische werkwijze van gemeente op het gebied van financiering beschreven. Hierna worden de kansen en bedreigingen voor onze financieringspositie en bijbehorende rentelasten- en baten beschreven.

Rentevisie

We zien op dit moment dat zowel de korte rente als de lange rente historisch laag zijn, waarbij er zelfs sprake is van negatieve rente. Om optimaal gebruik te maken van de lage rente wordt de maximale ruimte binnen de regels van de Wet Fido benut. De ontwikkelingen ten aanzien van wereldeconomie, geopolitieke factoren en de economische groei worden gevolgd om de eventuele gevolgen voor de risico-opslag op eventueel aan te trekken kort en/of lang geld zo goed mogelijk in te schatten.

Risicoprofiel

De komende jaren zullen wij uitvoering geven aan de structuurvisie. De uitvoering van deze plannen zal gevolgen hebben voor de inrichting van onze financieringsportefeuille. Bij de uitvoering van (en bepaling van het benodigde budget voor) het project zullen wij dan ook rekening moeten houden met de daaruit voortvloeiende financieringskosten ook als deze projecten worden gedekt door aanwending van reserves.

Zoals eerder vermeld zijn ook de ontwikkelingen binnen de bouwgrondexploitatie van groot belang voor het renteresultaat. Aan de ene kant wordt dit veroorzaakt doordat wij op basis van de boekwaarden financieringskosten doorberekenen aan de bouwgrondexploitatie. Vertraging of versnelling van de uitvoering (de boekwaarde verandert hierdoor) hebben gevolgen voor ons netto renteresultaat en voor daadwerkelijke geldstromen.

5.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en de ontwikkelingen in onze bedrijfsvoering. Onze bedrijfsvoering is erop gericht dat we gestelde doelen bereiken tegen beperkte kosten.

Onze organisatie is geen statisch geheel. We hebben oog voor externe ontwikkelingen en passen waar nodig de bedrijfsvoering aan. We zijn ondertussen behoorlijk gevorderd met de uitvoering van het veranderplan “Anticiperen op participeren” uit 2014 en de nadere invulling daarvan middels de “ontwikkelaanpak”. De ontwikkelaanpak gaat uit van een procesmatige aanpak gebaseerd op de kernwaarden vertrouwen, verantwoordelijkheid en eigen kracht. Bij deze organisatieverandering horen enerzijds investeringen in de bedrijfsvoering en anderzijds bezuinigingen op de bedrijfsvoering. De consequenties hiervan zijn al sinds de Programmabegroting 2015-2018 budgettair verwerkt.

In deze paragraaf besteden we aandacht aan de organisatieontwikkeling, het Huis van de Stad, De bedrijfsvoeringssamenwerking en informatieveiligheid.

5.2 Organiseontwikkeling

Ons doel was en is: “Het behoud van welzijn en voorzieningen door partnerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en samenleving, waarbij de samenleving leidend is en de gemeente volgend”. De gemeente is er voor die zaken waarvan de samenleving vindt dat die moeten gebeuren, maar die de samenleving niet zelf kan of wettelijk niet mag. Vanuit de taakstelling om tot een sluitende begroting te komen en tevens invulling te geven aan andere vormen van samenwerking met de samenleving is de organisatieontwikkeling gestart.

De bijbehorende compactere organisatie is vooral gerealiseerd door het inkrimpen van de organisatie op ruimtelijk beheer en – ontwikkeling, management en advies. Een deel is planmatig gebeurd en een deel is gebeurd bij ontstane vacatures als gevolg van bijvoorbeeld uitstroom of pensionering en de achtergebleven taken te herverdelen. Het nog resterende deel van de bezuiniging op de bedrijfsvoering is met deze begroting ingevuld. Per 2018 is er nog ca. 2 Fte aan leidinggevende formatie geschrapt en vanaf 2019 wordt er een bezuiniging gerealiseerd middels de bedrijfsvoeringssamenwerking BLNP. Deze beweging, in combinatie met het inzetten op de dialoog, heeft geleid tot een grotere interne mobiliteit via de Klussenbank en het realiseren van de bezuinigingsopgave. Ook is er een grotere verbinding tussen de organisatie, het college en de raad én externe verbinding met de samenleving. Wat nog versterkt moet worden, is de onderlinge verbinding tussen teams, het laten landen van de uitkomsten van de dialoog binnen de organisatie en het beter borgen van integraliteit binnen complexe vraagstukken. Wat niet gaat lukken is het volledig zelfsturend maken van alle teams binnen een jaar en het realiseren van de bezuinigingsopgave via de dialoog op korte termijn.

De bestuurlijke ambities en het perspectief van een groeiend Nijkerk in inwonertal in het algemeen en doelgroepen in het bijzonder vraagt om een organisatie(omvang) die daarmee in balans is. In de huidige situatie is er geen sprake meer van een afdelingsstructuur, maar van resultaatgericht zelfsturende teams die flexibel op veranderende omstandigheden kunnen inspelen. Zelfsturing is hierbij geen doel, maar een middel om de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie te beleggen, zover als de teams aankunnen. Er zijn teams die (op dit moment) niet klaar zijn voor een grote mate van zelfsturing. Voor die teams is er een tijdelijke extra hulpstructuur voor meer coördinatie ingericht. Als in de praktijk blijkt dat voor een aantal teams/taken zelfsturing niet haalbaar is, dan wordt het een permanente hulpstructuur voor deze teams/taken. Een duale organisatiestructuur is dan de uitkomst. De nieuwe structuur wordt ook getoetst via de inbreng van de OR en wordt in 2018 geëvalueerd. Om onderlinge verbinding tussen teams te stimuleren is flexwerken voor de gehele organisatie inclusief De Flier ingevoerd en wordt Tijd- en Plaatsafhankelijk werken gefaciliteerd voor medewerkers die dat aanvragen. Daarmee zijn de basisvoorwaarden voor de nieuwe organisatie gerealiseerd, maar is er wel extra capaciteit nodig om de autonome ontwikkelingen en bestuurlijke ambities waar te kunnen maken. Om ook na 2018 invulling te kunnen geven aan de collegespeerpunten op het gebied van: Economie en werkgelegenheid, Duurzaamheid, Regionale samenwerking en Ruimtelijke ontwikkelingen is het speerpunten budget vanaf 2019 in deze meerjarenraming structureel gemaakt. Hiermee willen we voorzien in onze behoefte aan de volgende specialismen:

Speerpunten		
Economie, strategisch adviseur economie en werkgelegenheid	Ontwikkeling Food Productie Cluster; intermediair voor regionale samenwerking op het gebied van economie; faciliteren van de verbinding op diverse economische deelgebieden tussen maatschappelijke actoren, bestuur en organisatie	1 fte
Coördinator duurzaamheid	Versterken en coördineren van de gemeentelijke inzet op duurzaamheid; strategische inbreng leveren (ook regionaal) op het gebied van duurzaamheid; faciliteren van de verbinding tussen maatschappelijke actoren, bestuur en organisatie	0,67
strategisch adviseur regionale samenwerking	Regionaal positioneren van Nijkerk; versterken van de regionale samenwerking in meerdere regio's; versterken van de verbinding tussen verschillende inhoudelijke thema's/beleidssterreinen bij regionale samenwerking	0,33 fte
Projectleider ruimtelijke ontwikkeling	Faciliteren van het toenemend aantal initiatieven tot gebiedsontwikkeling; meer pro-actieve gemeentelijke rol bij ruimtelijke ontwikkelingen	1,0 fte
Planoloog	Het planologisch faciliteren van initiatieven tot gebiedsontwikkeling	0,8 fte
Adviseur Verkeer	Faciliteren van verkeer & vervoerbeleid en -projecten; regionaal portefeuillecoördinator mobiliteit; vanuit verkeer & vervoer leveren van een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente	0,8 fte
Adviseur Wonen	Adviseur wonen (initieëren van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen; faciliteren huisvesting statushouders; intermediair bij de regionale samenwerking op het gebied van wonen; faciliteren van de verbinding tussen maatschappelijke actoren, bestuur en organisatie	0,8 fte
adviseur planeconomie	Vanuit planeconomie faciliteren van het toenemend aantal ruimtelijke ontwikkelingen.	0,4 fte

Om de dienstverlening aan de groeiende doelgroep van het sociaal domein op peil te kunnen houden is in deze begroting ten opzichte van de vorige begroting extra budget opgenomen. Het betreft budget voor ca. 6 Fte waarvan de helft structureel. Hiermee willen we voorzien in onze behoefte aan capaciteit op de volgende taken:

Sociaal Domein		
Uitkeringsadministratie (back office sociaal domein)	Door de toename van het aantal cliënten moet de formatie in de backoffice op peil worden gebracht om aan de toenemende vraag en bijbehorende handelingen te kunnen voldoen.	0,8 fte
Klantmanagement Inkomen	Er is langdurig onderbezetting geweest, deels door toename van de cliëntenpopulatie, deels door verzwarende van de problematiek. Via inhuur is geprobeerd om achterstanden in te lopen en de werkvoorraad op orde te krijgen. Duurzame contracten ondersteunen de relaties tussen de thuisteams in het sociaal domein en de gebiedsteams. Dit zorgt ervoor dat beleid en uitvoering effectiever en nog efficiënter voor onze inwoners kan worden uitgevoerd	1,0 fte
Klantmanagement Werken	Zie bij klantmanagement Inkomen	1,0 fte
Bijzondere bijstand	Zie bij klantmanagement Inkomen	1,5 fte
Applicatiebeheer t.b.v. SD	Vanuit de transitie en bijbehorende budgetten is de complexiteit in systemen en grip op de uitvoering gegroeid. Via uitbreiding in de formatie komt het team informatisering met ingang van 2018 verstevigd en structureel op orde om de huidige uitdagingen aan te kunnen.	0,5
Monitoring t.b.v. SD	Zie boven	0,5

5.3 Huis van de Stad

Door de diverse nieuwe taken, onze veranderende rol, verdergaande samenwerking met en eventueel inhuizing van maatschappelijke organisaties en de bezuinigingen, moeten we onze dienstverlening aanpassen. Inmiddels is er vormgegeven aan een nieuwe manier van werken die de basis biedt voor een nieuwe organisatiestructuur,

andere werkprocessen en aansturing van de medewerkers. De huidige huisvesting van het stadhuis sluit niet meer aan op de behoefte van onze organisatie. De huidige huisvesting is functioneel en technisch verouderd, de faciliteiten voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd en bieden niet de uitstraling en faciliteiten die we nodig hebben. Daarnaast hebben we duurzaamheidsambities waarbij het streven is om een duurzame CO2 neutrale gemeente te worden. Een nieuwe huisvesting en bijbehorende manier van werken draagt hier een belangrijke steen aan bij.

De omvang van gemeentelijke organisaties is de laatste jaren in beweging. Daarnaast hebben de afgelopen jaren al de nodige gemeentelijke herindelingen plaatsgevonden. Wat de toekomst gaat brengen is ongewis, het is onduidelijk hoe de gemeentelijke organisatie er over (bijvoorbeeld) 20 jaar uitziet. Om een gebouw te realiseren wat ook in de toekomst nuttig gebruikt kan worden, is het belangrijk om het flexibel in te delen. Dit betekent dus o.a. hoge plafonds (i.v.m. mogelijke andere functies) of compartimenterbaarheid (zodat een gebouw in delen opgesplitst kan worden).

In 2015 is gekeken naar de mogelijkheden voor het renoveren van de huidige huisvesting. Mede naar aanleiding van het door de werkgroep binnenstad opgestelde visiedocument "Aantrekkelijk Nijkerk" hebben we er mee ingestemd om ook twee nieuwbouwvarianten te onderzoeken namelijk de locatie het Kerkplein en de Havenkom. Beide varianten zijn uitgewerkt. In het voorstel voor de uitwerking van de Visie Aantrekkelijk Nijkerk (op 30 maart 2017 in de raad behandeld) is er onder andere voor gekozen om het Huis van de Stad te realiseren in de Havenkom op de locatie van de dependance. Dit vormt daarmee ook de eerste aanzet voor de ontwikkeling van de Havenkom. Na het zomerreces 2017 wordt een projectopdracht/ambitiedocument voor het Huis van de Stad voorbereid welke eind 2017/begin 2018 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Om een dergelijk renovatie- of nieuwbouwproject te realiseren moet rekening gehouden worden met een tijdsduur van enkele jaren (vanaf een keuze tot ingebruikname). Als een vlotte doorlooptijd, passend bij een reguliere projectfasering, als vertrekpunt wordt genomen dan kan de volgende globale planning worden aangehouden:

- 2017-2020 Ontwikkeling en realisatie van de huisvesting;
- 2020-2021 Ingebruikname huisvesting.

5.4 Samenwerking bedrijfsvoering

De gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten werken op vier taakvelden van de bedrijfsvoering samen: Het betreft de taakvelden Financiën, ICT, Juridische zaken en P&O. Door de werkzaamheden op deze vier taakvelden samen te doen, bundelen we de krachten en kunnen we elkaar versterken. De vier gemeenten werken samen met als doel het waarborgen van de kwaliteit van de dienstverlening door het delen van kennis en expertise, continuïteit te waarborgen, ontwikkelingsmogelijkheden voor het personeel te vergroten en kosten te besparen. De samenwerking komt grotendeels organisch tot stand door het "gewoon" te doen. De vier businesscases hebben laten zien dat er op de gekozen criteria resultaten te behalen zijn. Afspraken zijn vastgelegd in de "Regeling zonder meer". Er is gekozen om slim samen te werken en geen zware gemeenschappelijke regeling (rechtspersoon met een eigen bestuur) te maken. Uitgangspunt is dat juridisch alleen datgene vastgelegd wordt dat nodig is om de afspraken over de samenwerking goed te kunnen regelen en hierbij geen onnodige bureaucratie te creëren. Ook het behouden van eigen identiteit en cultuur voor de individuele gemeente is één van de belangrijke uitgangspunten geweest bij de keuze van deze organisatievorm. In 2016 zijn we overgegaan op onder andere dezelfde software Financiën en P&O. Per 2017 zijn we ook formeel gestart. Voor 2017 en 2018 worden jaarplannen per taakveld uitgevoerd waarmee ook steeds meer praktische invulling aan de samenwerking wordt gegeven

5.5 Informatieveiligheid

Als gemeente hebben wij een grote hoeveelheid informatie. Zo beschikken we over de persoonsgegevens, inkomensgegevens en vanuit het sociaal domein over medische / psychische gegevens van onze inwoners. Deze gegevens beheren en bewerken wij. Deels laten wij dat door externe partijen doen, waarbij wij verantwoordelijk blijven. Om deze informatie te mogen beheren en bewerken, moeten wij voldoen aan diverse wetten, verordeningen en auditverplichtingen. In 2016 jaar hebben we (in samenwerking binnen BLNP) de basis gelegd om te (blijven) voldoen aan diverse wet- en regelgeving op gebied van informatieveiligheid en privacy. Er zijn en worden aanpassingen doorgevoerd op het gebied van informatieveiligheid. Zo is sinds 1 januari 2016 de

meldplicht datalekken in werking. Dit is een aanvulling op de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp). Wetgeving op het gebied van privacy is vanuit de Europese Unie verbreed en verzaamd (AVG, Algemene Verordening Gegevensbescherming). In 2016 zijn de eerste stappen gezet voor de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Dit normenkader bevat alle voorschriften waar Nederlandse gemeenten de komende jaren aan moeten voldoen. De eerste stap die hierbij is gezet, betreft het vaststellen van een gemeentebreed informatiebeveiligingsbeleid. Hierin zijn de uitgangspunten opgenomen die de gemeente Nijkerk hanteert voor informatieveiligheid en er zijn medewerkers benoemd die mede verantwoordelijk zijn voor de implementatie van de normen uit de BIG. Door de samenwerking met de gemeenten Bunschoten, Leusden en Putten is een gemeenschappelijke basis ontstaan voor de aanpak en uitvoering van alle aspecten die zijn gelieerd aan de informatieveiligheid voor onze gemeente(n).

In 2018 wordt weer meer aandacht gegeven aan bewustwording bij medewerkers van informatieveiligheid. Tenslotte zijn er meer wetten in de maak die gevolgen hebben voor ons als gemeente. Het betreft bijvoorbeeld de Europese e-IDAS-verordening die aangeeft dat inwoners en bedrijven uit alle EU landen bij de Nederlandse organisaties van de publieke sector moeten kunnen inloggen. In deze begroting is ten opzichte van de vorige begroting extra budget opgenomen voor onze groeiende behoefte aan capaciteit op het gebied van:

ICT		fte
Functionaris informatieveiligheid (Chief Information Security Officer, CISO)	Wettelijk is vereist dat iedere gemeente ter bescherming van de gegevens toeziet toezien op handhaving van wetten en regels van informatieveiligheid.	0,25
Privacybeheerder (Functionaris Gegevensbescherming - FG).	Op EU-niveau treedt in 2018 de nieuwe wet AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) in werking. De wet vereist van iedere gemeente toezicht op de naleving van de privacyregelgeving.	0,25
Gegevensbeheerder	Beleidsontwikkeling voor het destilleren van informatie uit de gegevens die wij opslaan, de handhaving hiervan en de koppeling tussen de verschillende systemen.	0,5
Divers beheer	Ondersteuning bij alle hulpmiddelen zoals computers en programmatuur die er op draait. Ook het koppelen van documenten aan alle andere applicaties die wij gebruiken, zoals ons zaakstelsel, burgerzaken en financiën, is onderdeel van het takenpakket.	0,5

6.1 Inleiding

De gemeente Nijkerk wil haar doelstellingen optimaal realiseren. In een groot aantal gevallen is dit op eigen gemeentelijke kracht mogelijk. Er zijn echter ook zaken waar het, uit praktisch en bestuurlijk oogpunt, beter is daarvoor met derden samen te werken. Dit kunnen andere overheden zijn (met name gemeenten en provincies), maar soms ook niet-overheden.

Wanneer een dergelijke samenwerking aan een aantal criteria voldoet, is er sprake van een 'verbonden partij'. Het aangaan van banden met deze verbonden partijen komt altijd voort uit het publieke belang.

Deze paragraaf geeft het wettelijk kader en de visie op de verbonden partijen weer en toont een overzicht van de bestaande verbonden partijen. In verband met een wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn de beleidsvoornemens van de verbonden partijen niet vermeld in deze paragraaf, maar opgenomen in de programma's (samenvoeging van de gemeentelijke beleidsdoelen en de doelen van de verbonden partijen).

6.2 Wettelijk kader

Een verbonden partij is volgens het BBV: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Onder financieel belang wordt verstaan: een bedrag dat onze gemeente aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld, dat wij niet kunnen verhalen wanneer de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij vanuit van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij vanuit stemrecht.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

1. Publiekrechtelijk: het aangaan van samenwerkingsvormen in de publiekrechtelijke sfeer is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Volgens de Wgr kunnen de raad, het college of de burgemeester 'afzonderlijk of tezamen ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft' een gemeenschappelijke regeling treffen om één of meer belangen van de gemeente te behartigen. Als het college of de burgemeester tot een gemeenschappelijke regeling wil besluiten, is er vooraf toestemming nodig van de raad. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon (een openbaar lichaam) in het leven geroepen, dan is er sprake van verlengd lokaal bestuur;
2. Privaatrechtelijk: Sinds 2002 is het in de Gemeentewet zo geregeld dat het college beslissingsbevoegd is tot het aangaan van privaatrechtelijke verplichtingen. Daaronder vallen ook de besluiten om als gemeente deel te nemen aan privaatrechtelijke 'verbonden partijen' zoals stichtingen, verenigingen, vennootschappen en dergelijke. Wel voorziet artikel 160 van de Gemeentewet in een verplichte toezending van het ontwerpbesluit aan de raad en is de goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig.

Ontwerpbegrotingen van gemeenschappelijke regelingen

De Wgr verplicht besturen van gemeenschappelijke regelingen om hun ontwerpbegroting ten minste zes weken voor de vaststelling toe te zenden aan de raden van de betreffende gemeenten. Dat geldt voor alle gemeenschappelijke regelingen, ook al betreft de samenwerking uitsluitend college- of burgemeesters bevoegdheden. De gemeenteraad heeft dan gedurende zes weken de gelegenheid om bij het dagelijks bestuur zienswijzen in te dienen over de ontwerpbegroting. Het dagelijks bestuur zorgt ervoor dat de ingediende zienswijzen aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. De termijn van zes weken noodzaakt tot een praktische werkwijze via de lijst van ingekomen stukken van de raad.

Het overzicht in § 6.4 geeft onder meer de bestaande gemeenschappelijke regelingen van de gemeente weer en per gemeenschappelijke regeling welk bestuursorgaan bevoegd is.

6.3 Visie op en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Om te beoordelen of aan 'verbonden partijen' wordt deelgenomen heeft het gemeentebestuur de volgende toetsingscriteria vastgesteld:

- de taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op;
- de voordelen van de samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Het gemeentebestuur van Nijkerk is voorstander van samenwerking binnen publiekrechtelijke kaders. In sommige gevallen is het noodzakelijk om samenwerking op privaatrechtelijk terrein aan te gaan. In dat geval geldt als extra criterium dat samenwerking via publiekrechtelijke weg niet, of slechts zeer moeilijk, mogelijk is.

De beoordeling of onze gemeente blijft deelnemen, aan welke vorm van samenwerking dan ook, is een continu proces. Telkens wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld of de samenwerking nog voldoet aan de criteria, of dat de betreffende taken beter op een andere manier verwezenlijkt kunnen worden.

6.4 Lijst van verbonden partijen

De gemeente c.q. de gemeentelijke bestuursorganen zijn deelnemer in de verbonden partijen welke hieronder staan weergegeven, conform het BBV onderverdeeld in de volgende typen verbonden partijen:

1. Gemeenschappelijke regelingen; 2. Vennootschappen en coöperaties; 3. Stichtingen en verenigingen; en 4. Overige verbonden partijen.

De Nieuwe BBV en de bijlage verbonden partijen

Op basis van het nieuwe BBV is de gemeente verplicht om het onderstaande model te vullen.

Probleem hierbij is dat op het moment van samenstelling van onze begrotingsstukken de marktpartijen hun begroting 2018 nog niet gereed hebben. Ook de publiekrechtelijke verbonden partijen moeten nog wennen aan een balansverplichting op begrotingsbasis 2018. Daarom hebben wij nog niet alle informatie in het model kunnen invullen. Wij hebben bij de verbonden partijen aandacht gevraagd om zorg te dragen dat wij tijdig de benodigde informatie in ons bezit hebben. Bij de jaarrekening geldt dit argument niet; elke partij heeft deze tijdig aangeleverd. De laatste actuele cijfermatige informatie is dan ook te vinden in de bijlage verbonden partijen jaarrekening 2016 van Nijkerk.

1° gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden, gevestigd te Arnhem			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Het voorkomen en bestrijden van incidenten op het gebied van de openbare veiligheid, hulpverlening en volksgezondheid		
Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema en wethouder M.L.C. Klein-Schuurs		
Financieel belang	GGD: verwachte omvang € 840.000		
	BRW: verwachte omvang € 2.641.748		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 7.843.880	€ *)
	Vreemd vermogen	€ 43.069.667	€ *)
Verwacht resultaat 2018	€ 0,00		
Beleidsmatige risico's	-		

2. Regio De Vallei, gevestigd te Ede			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van afvalverwerking		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid van Algemeen Bestuur), raadslid W. Oosterwijk (lid van het Regio Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang € 7.234		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *)	€ *)
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2018	€ -/- 12.500		
Beleidsmatige risico's	-		

3. Regio Food Valley, gevestigd te Ede			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit		
Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema en wethouder W. van Veelen (leden van Algemeen Bestuur), raadsleden de heer H.J. Bokkers en mevrouw M.J. Doddema Kodde (leden van het Regio Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang € 124.871		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *)	€ *)
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2018	€ 0,00		
Beleidsmatige risico's	-		

4. Regio Noord-Veluwe, gevestigd te Harderwijk			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van de sociale werkvoorziening		
Vertegenwoordiging	Wethouders P.M.C. van Loozen en M.L.C. Klein-Schuurs (leden Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang €		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€	€
	Vreemd vermogen	€	€
Verwacht resultaat 2018	Nijkerk treedt naar verwachting eind 2017 uit de RNV vanwege het rechtstreeks aandeelhouder worden in de Inclusief Groep. Naar verwachting wordt de RNV in 2018 opgeheven.		

5. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus, gevestigd te Zwolle			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Belastingheffing van aantal gemeentelijke belastingen		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid van Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang € 571.000		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *)	€ *)
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2018	€ 0		
Beleidsmatige risico's			

6. Omgevingsdienst De Vallei			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen (lid van Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang € 2.031.298		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 644.000	€ 440.000
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2018	€ 0,00		
Beleidsmatige risico's	-		

2° vennootschappen en coöperaties

7. Leisurelands B.V. (voorheen RGV Holding B.V.)			
Type	Besloten Vennootschap		
Openbaar belang	Bevorderen recreatie		
Vertegenwoordiging	Wethouder M.L.C. Klein-Schuurs (lid Aandeelhoudersvergadering)		
Financieel belang	Aandeelhouder		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *	€ *
	Vreemd vermogen	€ *	€ *
Verwacht resultaat 2018	€ *		
Beleidsmatige risico's	Begroting wordt niet verstrekt omdat aandeelhouders daar geen zeggenschap over hebben.		

8. Inclusief Groep N.V.			
Type	Naamloze Vennootschap		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van de sociale werkvoorziening en uitvoering participatiewet		
Vertegenwoordiging	(Naar verwachting) wethouder P.M.C. van Loozen		
Financieel belang	Aandeelhouder (naar verwachting vanaf eind 2017)		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *	€ *
	Vreemd vermogen	€ *	€ *
Verwacht resultaat 2018	€ *		
Beleidsmatige risico's			

9. ParkeerService U.A.	
Type	Coöperatie
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van het parkeermanagement
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen
Financieel belang	Parkeergelden worden na aftrek heffings- en inningskosten uitgekeerd aan de gemeente
Verwachte omvang	Niet van toepassing
Resultaat 2018	€ 0 netto opbrengst parkeergelden
Beleidsmatige risico's	Op basis van een nieuwe, evenredige kostentoerekening stijgen de indirecte kosten van de partners die minder producten afnemen . Voor Nijkerk betekent dit een stijging van S € 12.000 per jaar ingaande 2018.

10. Gastvrije Randmeren			
Type	Coöperatie		
Openbaar belang	Behartigen van bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuurbescherming binnen het gebied Randmeren.		
Vertegenwoordiging	Wethouder M.L.C. Klein-Schuurs		
Financieel belang	€ 10.000 (2 stemmen)		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *	€ *
	Vreemd vermogen	€ *	€ *
Verwacht resultaat 2018	€ *		
Beleidsmatige risico's			

11. O-gen			
Type	Coöperatie		
Openbaar belang	Gebiedsontwikkeling		
Vertegenwoordiging	Wethouder W. van Veelen		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan O-gen		
Verwachte omvang	per:	1-1-2018	31-12-2018
	Eigen vermogen	€ *	€ *
	Vreemd vermogen	€ *	€ *
Verwacht resultaat 2018	€ *		
Beleidsmatige risico's			

*) niet beschikbaar,

3° stichtingen en verenigingen

Geen

4° overige verbonden partijen

Geen

7.1 Wettelijk kader

In de begroting worden in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de begroting worden per onderdeel de beleidsdoelstellingen duidelijk gemaakt; in de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de realisatie hiervan.

In de (toelichting op) BBV worden de volgende onderdelen voor de paragraaf grondbeleid genoemd die tenminste benoemd moeten worden:

- visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting (zie § 7.2);
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert (zie § 7.2 en § 7.3);
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie (zie § 7.5);
- een onderbouwing van de geraamde winstneming (zie § 7.6);
- de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken (zie § 7.8).

Als aanvulling wordt ook ingegaan op:

- Economische situatie in relatie tot grondbeleid (zie § 7.3).
- Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) (zie § 7.4)
- Voorziening grondexploitatie en reserve bouwgrondexploitatie (zie § 7.7 en § 7.8).

Notitie grondexploitatie

In maart 2016 heeft de commissie BBV een nieuwe notitie grondexploitatie uitgebracht, waarmee de notitie uit 2012 is herzien. De bepalingen en richtlijnen in deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2016. Twee ontwikkelingen hebben zich voorgedaan die een nieuwe herziening noodzakelijk maakten. De Adviescommissie vernieuwing van de begroting en verantwoording gemeenten heeft in 2014 een rapport uitgebracht waarin gesignaleerd werd dat de jaarrekening van gemeente mogelijk te weinig informatie bevat over grondexploitaties en doet verschillende aanbevelingen om de verslagleggingsregels op dit punt aan te vullen en te verduidelijken. Daarnaast kunnen gemeentelijke grondbedrijven vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig zijn. Voor een goede uitvoering van de nieuwe belastingplicht is het noodzakelijk om in de notitie Grondexploitatie richtlijnen te geven over de afbakening van grondexploitaties en de aan de grondexploitaties toe te rekenen kosten.

Concreet betekent deze aangescherpte regelgeving voor de gemeente Nijkerk:

- Onderscheid tussen actief en passief (ook wel faciliterend) grondbeleid. De notitie is alleen van toepassing in gevallen waarin de gemeente een actief grondbeleid voert.
- Het is niet meer toegestaan toevoegingen te doen aan een voorziening bovenwijkse voorzieningen. Sparen voor bovenwijkse voorzieningen is mogelijk door het instellen van bestemmingsreserve, toevoegingen kunnen alleen plaatsvinden via resultaatsbestemming.
- Zolang er nog geen "Bouwgrond in exploitatie (BIE)" is vastgesteld door de raad moeten kosten van toekomstige plannen geactiveerd worden als (im)materiële vaste activa. Rente mag niet op het actief worden bijgeschreven maar komt jaarlijks ten laste van de exploitatie. Voor Nijkerk betreft dit de plannen "Nijkerkerveen, deelplan 1a, Nijkerkerveen, deelplan 2 Landelijk en Nijkerkerveen, deelplan 3.
- De toegestane toe te rekenen rente van BIE moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan BIE. Voor Nijkerk betekent dit dat de rente voor de begroting 2018 op 1,8% is bepaald.
- De disconteringsvoet die moet wordt gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties wordt voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Vooralsnog ligt dat percentage op 2%.

De hierboven genoemde zaken waren ook bij het opstellen van de jaarrekening 2016 al aan de orde en zijn daarin ook al als zodanig verwerkt. Het betreft dus geen nieuwe uitgangspunten.

7.2 Visie en uitvoering van het grondbeleid

In maart 2013 is de nota grondbeleid 2013 vastgesteld. Hierin is de visie van het grondbeleid bijgesteld. In de nota grondbeleid 2013 is de doelstelling als volgt omschreven:

“Het beleid dat zich richt op een efficiënte en effectieve inzet van financiële, fiscale en juridische middelen op de grondmarkt, om direct en indirect bij te dragen aan het realiseren van de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals opgenomen in de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030. Het grondbeleidsinstrumentarium wordt zo ingezet dat de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen volgens planning kunnen worden gerealiseerd en financieel haalbaar zijn.”

Het grondbeleid is niet langer gericht op een actief grondbeleid met als hoofddoel het verwerven van grond. Tot de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) was grondbezit vaak een “must” om een behoorlijk kostenverhaal te kunnen realiseren. Op basis van de Wro kan kostenverhaal aan grondeigenaren opgelegd worden via een exploitatieplan. Om die reden kan nu veel vaker worden gekozen voor een faciliterende rol bij het realiseren van het Nijkerkse grondbeleid, zonder grootschalige grondaankopen.

Rekening houdend met bovenstaande uitgangspunten heeft de gemeente Nijkerk in de Nota Grondbeleid 2013 gekozen voor transparant en eenduidig grondbeleid dat strategisch en compact is. Hierin zijn ook de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport Grondbeleid van de Rekenkamer Commissie Vallei en Veluwerand opgenomen.

De gemeente Nijkerk kiest daarom primair voor een actief/ faciliterend grondbeleid:

- De gemeente voert een actief grondbeleid (niet gebaseerd op grondaankopen maar op al verworven grondpositie) met name op het gebied van het uitgeven van grond, om slechts regie te nemen wanneer dat kan en/of nodig is.
- De gemeente voert een faciliterend grondbeleid wanneer initiatief van de markt komt en regie niet nodig is onder meer omdat de gemeente geen/een geringe grondpositie heeft.

Hierbij wordt het grondbeleid gericht op de volgende elementen in Nijkerk:

- Accent op risicobeheersing en risicomanagement
- Door middel van grondbeleid, het kostenverhaal en grondposities de voortgang bij stagnerende projecten positief beïnvloeden.
- Sturen op positieve cashflow.
- Een woningbehoefte die zich tot 2016 laat vertalen in de bouw van circa 100 woningen per jaar.
- Een behoefte aan nieuw bedrijfsterrein van circa 20-25 ha netto in de komende 15 jaar.

Als resultaat van het in het verleden gevoerde actieve grondbeleid beschikt Nijkerk over een voorraad bouwgrond die ruim voldoende is voor de realisatie van lopende en toekomstige grondexploitaties. Analyse van de huidige grondportefeuille leert dat nieuwe strategische aankopen op de korte- en middellange termijn niet nodig zijn voor het realiseren van de toekomstige plannen. Verwervingen binnen (nog op te starten) complexen blijven uiteraard tot de mogelijkheden behoren vanuit een ruimtelijk ordeningsmotief of een programmatisch motief (bv. Voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen). Aan de raad worden grondaankopen vanaf € 250.000 vooraf gemeld.

Dit beleid heeft wel tot gevolg dat op een andere manier moet worden gehandeld in de gevallen dat particulieren grond in eigendom hebben binnen de exploitatiegebieden. In alle gevallen zal geprobeerd worden om een anterieure overeenkomst te sluiten en zo het kostenverhaal op grond van de Wro veilig te stellen. Als dat niet (tijdig) lukt, zal door de raad tegelijk met het bestemmingsplan ook een exploitatieplan moeten worden vastgesteld. Dit speelt op dit moment met name in Doornsteeg deelplan 2.

7.3 Economische situatie in relatie tot grondbeleid

De woningmarkt is bijna geheel hersteld ten opzichte van het dieptepunt in 2012/2013. Dit heeft een gunstig effect op de resultaten van de grondexploitaties. Door de getroffen verliesvoorzieningen van de afgelopen jaren en de beleidsdocumenten Nota grondbeleid 2013, Nota Risicomanagement 2013-2016 en de nota Bovenwijkse en Bovenplanse Voorzieningen staat er een stevige basis waar nu de vruchten van kunnen worden geplukt. De economische ontwikkelingen worden sterk in de gaten gehouden en daar waar nodig wordt meteen bijgestuurd,

omdat een gewijzigd economisch perspectief grote effecten kan hebben op de resultaten van grondexploitaties. Door middel van de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (of indien nodig middels tussentijdse besluiten) wordt u als raad hiervan op de hoogte gehouden.

In 2014 lijkt de woningmarkt zich te hebben gestabiliseerd, waarna in 2015 een voorzichtig herstel is ingezet. Dit herstel heeft in 2016 (en tot nu toe ook in 2017) stevig doorgezet. De eerste woningen in het plan Doornsteeg zijn in 2016 in de verkoop gegaan, spoedig zullen de eerste bewoners hun woning in Doornsteeg betrekken. De verkopen van de volgende woningbouwprojecten in Doornsteeg, evenals de CPO (Collectief-Particulier-Opdrachtgeverschap)-initiatieven zijn voorspoedig verlopen en verlopen nog steeds goed. De eerste fase van Nijkerkerveen deelplan 2 is in 2015 in aanbouw genomen. De volgende fase in deelplan 2 is in aanbouw genomen en voor een deel al gereed. In deelplan 1b in Nijkerkerveen zijn alle percelen geleverd en worden de laatste werkzaamheden in het kader van het woonrijp maken uitgevoerd.

In 2013 is de eerste kavel verkocht op het bedrijventerrein Arkerpoort. In de jaren daarna zijn ook steeds een of meerdere kavels per jaar verkocht. Ongeveer driekwart van Arkerpoort is op dit moment uitgegeven en de vooruitzichten op het verkopen van de nog resterende kavels in de komende jaren zijn positief. Eind 2014 is het bedrijventerrein De Flier in ontwikkeling genomen. Ook hier hebben de afgelopen jaren verscheidene verkopen plaats gevonden, met een piek in de eerste helft van 2017. Voor de overige bedrijventerreinen zijn de vooruitzichten op spoedige verkoop van kavels minder concreet, maar een tweetal recente verkopen op het terrein Westkadijk laten zien dat ook voor de overige terreinen wel animo is.

Deze ontwikkelingen betekenen dat voorzichtig positief naar 2018 kan worden gekeken.

7.4 Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG)

Vanaf 2013 wordt de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) in deze vorm opgesteld. Met de MPG informeert het college de raad tweemaal per jaar over de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen van de grondexploitaties in Nijkerk. De in de MPG bijeengebrachte informatie is enerzijds een uitvloeisel van keuzes die de raad in het verleden heeft gemaakt met betrekking tot inhoud, planning en kosten van grondexploitaties. Te denken valt hierbij aan de vastgestelde structuurvisie en vastgestelde bestemmingsplannen. Anderzijds zijn in de MPG de kaders opgenomen, wordt een risicoanalyse uitgevoerd, worden mogelijke optimalisaties vermeld en is het totale programma weergegeven.

De kaderstelling en rapportage over grondexploitatieprojecten kan naast het MPG plaatsvinden in de kadernota, begroting, bestuursrapportages, jaarrekeningen en in afzonderlijke projectbesluiten.

De MPG wordt twee maal per jaar aan de raad ter vaststelling aangeboden.:

- Bij de jaarrekening – in het voorjaar – met uitgebreide risicoanalyse en berekening van de benodigde hoogte van de reserve bouwgrondexploitatie.
- Bij de begroting – in het najaar – als voortgangsrapportage van de projecten en tussentijdse financiële rapportage.

7.5 Prognose grondexploitatie

Ten opzichte van de laatst vastgestelde actualisatie grondexploitaties hebben zich een tweetal grotere wijzigingen voorgedaan:

- Het geprognosticeerde resultaat voor de Flier is gestegen met ruim € 1,1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat, ten opzichte van de raming voor geheel 2017, de daadwerkelijke verkochte vierkante meters alleen al in de 1^e helft van 2017 een keer zo groot is geweest, tegen een prijs die iets boven het verwachte prijsniveau lag.
- Voor de grondexploitaties van derden, waar de gemeente niet zelf voor de uitvoering verantwoordelijk is, maar wel faciliterend optreedt en daar een vergoeding voor krijgt, zijn een tweetal projecten toegevoegd. Dit betreft de projecten Woonpark Hoevelaken en Koninginneweg 102. Tevens zijn een aantal subsidies die zijn verkregen voor de verschillende projecten verwerkt. Per saldo is het totale saldo van de grondexploitaties van derden daardoor met ca. € 0,2 miljoen verbeterd.

Onderstaand wordt een korte samenvatting van de stand van zaken van de grondexploitaties gegeven, gebaseerd op de meest actuele ramingen die bekend zijn.

Tabel 7.5.1 Overzicht van (actuele) grondexploitaties

Woningbouw (progr. 4)	Start	Verwacht einde looptijd	Vermoedelijk netto contant resultaat jaarrekening 2016	Vermoedelijk netto contant resultaat begroting 2018
Sportweg	2012	2017	-/- € 118.000	-/- € 118.000
Weidelaan	2010	2018	€ 349.000	€ 349.000
Nijkerkerveen de Bunt 1b	2011	2017	-/- € 54.000	-/- € 54.000
Nijkerkerveen deelplan 2, dorp	2014	2019	€ 256.000	€ 256.000
Het Baken	2015	2018	-/- € 42.000	€ -42.000
Doornsteeg	2015	2030	€ 1.904.000	€ 1.861.000
De Globe	2015	2019	€ 126.000	€ 126.000
Bedrijfsterrein (progr. 2)	Start	Verwacht einde looptijd	Vermoedelijk netto contant resultaat jaarrekening 2016	Vermoedelijk netto contant resultaat begroting 2018
De Flier	2013	2040	-/- € 102.000	€ 1.044.000
Arkerpoort	2011	2021	€ 2.326.000	€ 2.456.000
De Oosterpoort	2011	2017	€ 7.000	€ 7.000
Spoorkamp	2011	2026	€ 3.375.000	€ 3.388.000
Westkadijk	2015	2019	€ 162.000	€ 189.000

Tabel 7.5.2 Overzicht boekwaarden van nog niet in exploitatie genomen complexen gronden

Complexen	Grondvoorraad per 31 december 2016	Boekwaarden per 31 december 2016	Start grondexploitatie
Nijkerkerveen deelplan 1A (De Bunt)	± 3,3 ha	€ 2.061.000	2020
Nijkerkerveen deelplan 2 landelijk	± 2,9 ha	€ 643.000	2019
Nijkerkerveen deelplan 3	± 11,2 ha	€ 958.000	n.n.b.
Totaal	± 17,4 ha	€ 3.729.000	

7.6 Afsluiten grondexploitaties en winst/verliesneming

Winstneming

De stelregel is dat winsten pas worden genomen bij het afsluiten van het betreffende complex en dat verliezen moeten worden genomen zodra deze bekend zijn. De Commissie BBV maakt het ook mogelijk om tussentijds winst te nemen, nadat de lokale afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel is gemaakt. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt er toe dat realisatie van winst wordt uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Er zijn situaties denkbaar waarbij al eerder voldoende zekerheid is voor winst nemen. Volgens het realisatiebeginsel mag in die gevallen de winst dan ook worden genomen.

Resultaten uit grondexploitaties komen ten goede aan de Reserve Bouwgrondexploitatie. Toevoegingen komen voort uit positieve resultaten, regel hierbij is dat voordelen pas genomen worden op het moment dat zij daadwerkelijk gerealiseerd zijn. In 2017 verwachten wij een aantal projecten af te kunnen sluiten. Dit betreft met name een aantal (kleinere) grondexploitaties van derden. In hoeverre dit ook leidt tot een winstneming is nu nog enigszins onzeker. Mocht er echter sprake zijn van te nemen winsten, dan gaat dit om beperkte bedragen.

Verliesneming

Verliezen worden genomen direct nadat deze geconstateerd worden. Dit gebeurt door een bijdrage uit de Reserve Bouwgrondexploitatie, waardoor het te verwachten eindresultaat op nihil eindigt. Indien deze reserve niet toereikend is vindt onttrekking uit de Algemene Reserve plaats of uit een andere door de raad aan te geven reserve.

In het verleden is voor verschillende grondexploitaties een verliesvoorziening getroffen. In 2016 heeft er een vrijval van de verliesvoorziening Doornsteeg plaatsgevonden van € 962.000. Deze vrijval is mogelijk geworden door het versnellen van het project en de daardoor ontstane lagere rentekosten. De verliesvoorziening De Flier is in 2016 daarentegen opgehoogd met € 3,9 miljoen. Dit was benodigd omdat het, door toepassing van wettelijke verplichtingen volgend uit het BBV, niet meer toegestaan is om grondexploitaties een langere looptijd dan 10 jaar te geven: maximaal tot en met 2026. Voor De Flier is de verwachting dat het nog tot 2040 duurt voordat alle gronden zijn uitgegeven. De opbrengsten en kosten die in de laatste 14 jaar van het project vallen mogen derhalve niet meer administratief worden meegenomen. Omdat in de laatste jaren meer opbrengsten dan kosten zijn geraamd, betekent dit een afname van het saldo.

In onderstaande tabel is aangegeven welke verliesvoorzieningen getroffen zijn. Indien het geprognosticeerde resultaat in de toekomst dusdanig positief wordt is het mogelijk om deze verliesvoorzieningen (deels) af te bouwen en komt dit geld in eerste instantie weer beschikbaar in de reserve bouwgrondexploitatie.

Getroffen verliesvoorziening	Per 31-12-2016
Woningbouw	
Sportweg	€ 627.000
Nijkerkerveen de Bunt (1a)	€ 1.315.000
Nijkerkerveen de Bunt (1b)	€ 214.000
Nijkerkerveen deelplan 2 Dorp	€ 96.000
Nijkerkerveen deelplan 2 Landelijk	€ 518.000
Nijkerkerveen deelplan 3	€ 1.385.000
Doornsteeg	-
Totaal woningbouw	€ 4.155.000
bedrijfsterrein	
De Flier	€ 13.222.000
De Oosterpoort	€ 2.015.000
Westkadijk	€ 1.081.000
Totaal bedrijfsterrein	€ 16.318.000
Totaal	€ 20.473.000

7.7 Voorzieningen

Een voorziening wordt getroffen wanneer een grondexploitatie wordt afgesloten, maar er nog resterende werkzaamheden moeten worden verricht. Het geld wat daarvoor nodig is wordt in de voorziening bouwgrondexploitatie gestort, waar vervolgens de resterende kosten uit betaald worden.

Complexen	Beschikbaar per 31 december 2016
Watergoor	€ 316.000
Totaal	€ 316.000

De voorziening is toereikend om de nog uit te voeren werkzaamheden van Watergoor te verrichten.

7.8 Reserve en risico's bouwgrondexploitatie

De raad stelt jaarlijks de hoogte vast waar de Reserve Bouwgrondexploitatie minimaal aan moet voldoen. Deze reserve Bouwgrondexploitatie heeft een zogenaamde bufferfunctie. Dit betekent dat de reserve ter dekking van onvoorziene zaken en incidentele tegenvallers is. Risico's van grondexploitaties vinden daarmee primair hun weg naar de reserve bouwgrondexploitatie en komen niet direct ten laste van de algemene middelen. De Reserve Bouwgrondexploitatie wordt gevoed vanuit de positieve saldi van af te sluiten grondexploitaties. Deze had op 1 januari 2017 een omvang van € 5.674.000. De nota grondbeleid geeft aan dat de omvang van de reserve is afgestemd op de hoogte van de risico's die de gemeente in totaal loopt binnen alle grondexploitaties

De minimale hoogte van de reserve bouwgrondexploitatie bedraagt op dit moment € 3.330.000. Deze benodigde omvang is berekend door uit te gaan van een dekking van 80% van de gewogen risico's. Dit komt overeen met de ratio voor het algemene weerstandsvermogen dat u in de nota risicomanagement hebt vastgelegd. Daarbij wordt gecorrigeerd op specifieke omstandigheden van exploitaties. Indien het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie hoog genoeg is om de gewogen risico's op te vangen, heeft hiervoor geen reservering in de reserve te worden opgenomen. Dit is in lijn met de aanbevelingen van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV. Er is geen bovengrens vastgesteld, dit betekent dat alleen middelen uit deze reserve onttrokken kunnen worden na besluitvorming door de raad.

7.9 Kostenverhaal

In de gemeente Nijkerk zijn er diverse inbreidingslocaties. Naast de grondexploitatie van de gemeente Nijkerk gaat dit om particuliere initiatieven. Indien de gemeente Nijkerk meewerkt, gebeurt dit door middel van een bestemmingsplanwijziging. De gemeentelijke kosten die hiervoor gemaakt worden, worden verhaald via een anterieure overeenkomst met de marktpartij. Daarnaast wordt er een bijdrage in rekening gebracht op basis van de Nota Bovenwijkse en Bovenplanse Voorzieningen.

De kosten en opbrengsten hiervan worden verantwoord binnen de grondexploitatie 'diverse inbreidingsplannen'. Ook in het complex Doornsteeg is sprake van een aantal bijdrages die voortkomen uit anterieure overeenkomsten. Indien de gemeentelijke kosten hoger uitvallen dan afgesproken in de anterieure overeenkomst met de marktpartij zal dit ten laste komen van de reserve grondexploitatie. Indien er een positief saldo overblijft, door bijvoorbeeld het verkopen van grond, zal dit worden gestort in de reserve bouwgrondexploitatie.

Algemeen

De begroting is onderverdeeld in twee delen, namelijk de beleidsbegroting en de financiële begroting. Na afloop van het begrotingsjaar wordt het jaarverslag opgesteld. Dit is de verantwoording over de beleidsbegroting. De jaarrekening is de verantwoording op het niveau van de financiële begroting. Deze systematiek volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, naar analogie van de jaarstukken van bedrijven die volgens boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ook bestaan uit de delen jaarverslag en jaarrekening.

De beleidsbegroting bestaat uit de zes programma's, het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de zeven paragrafen. De financiële begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

UITKOMSTEN 2018-2021

Dit onderdeel vormt een samenvatting van de financiële begroting. Het geeft de budgettaire verschillen weer ten opzichte van de besluitvorming tot aan de voorjaarsnota 2017 (dus niet inclusief de voorjaarsnota). Het gaat hierbij om de saldi van de programmabegroting 2017-2020 (incl. begrotingswijzigingen) voordat de besluitvorming plaats vond over de voorjaarsnota 2017. Daarnaast geeft dit onderdeel inzicht in de ontwikkeling van de balans als gevolg van de mutaties in deze begroting.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2018-2021

Hierin is in jaarschijf 2018 aangegeven tot welke bedragen de raad het college autoriseert door het vaststellen van de begroting. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het meerjarenperspectief van deze begroting bij het huidige gevoerde beleid.

TOELICHTING OP BATEN EN LASTEN

In dit onderdeel zijn opgenomen de uitgangspunten voor opstellen van deze begroting. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de baten en lasten voor het sociale domein, de incidentele baten en lasten, de mutaties in de reserves en de arbeidsgelateerde verplichtingen. Ook zijn in dit deel de investeringskredieten opgenomen. Met het vaststellen van de financiële begroting stelt de gemeenteraad de kredieten voor de investeringen in de jaarschijf 2018 beschikbaar. Tenslotte is onder dit onderdeel opgenomen het EMU-saldo van de gemeente. Dit geeft inzicht in de kasstromen van de gemeente Nijkerk.

Uitkomsten 2018-2021

In onderstaande tabel wordt het verschil bepaald tussen de verwachte uitkomsten van de begroting 2018, jaarschijven 2018-2021 ten opzichte van de saldi van de programmabegroting 2017-2020 (incl. wijzigingen) jaarschijven 2017-2020 voordat de besluitvorming plaats vond over de voorjaarsnota 2017.

(bedragen x € 1.000)							
	2018		2019		2020		2021
Saldo begroting 2017-2020 (incl. wijzigingen tot Voorjaarsnota 2017)	972	V	1.782	V	1.794	V	1.794 V
Te verklaren verschil	-1.036	N	-1.286	N	-1.181	N	-1.284 N
Saldo begroting 2018-2021	-65	N	495	V	618	V	566 V
Saldo verwacht volgens Voorjaarsnota 2017	-102	N	400	V	384	V	333 V

De verschillen met budgettaire effect worden in onderstaande tabel op hoofdlijnen verklaard.

(bedragen x € 1.000)							
Progr.	Omschrijving	2018		2019		2020	
1	<i>Renovatie / vervanging buitensport</i> Overeenkomstig Voorjaarsnota 2016 wordt er elk jaar een stelpost beschikbaar gesteld om te kunnen investeren in vervanging / renovatie van kleed- en materiaalruimtes en speelvelden. Het jaar 2021 betreft de nog niet geraamde jaarschijf).	0		0		0	-40 N
2	<i>Gelders Energie Akkoord (GEA)</i> Voor de uitvoering van het klimaatbeleid in het kader van wet Milieubeleid en om de aansluiting te kunnen maken met het Gelders energie akkoord hebben wij een werkbudget nodig van € 50.000. Wij verwachten dat daarnaast extra middelen nodig zullen zijn om verschillende projecten te kunnen uitvoeren. Wij zullen uw raad hier tijdig over informeren.	-50	N	-50	N	-50	-50 N
4	<i>Bestek de Bogen 2016-2021</i> Vanwege de aantrekkende markt is de aanneemsom van het bestek De Bogen meerjarig hoger dan begroot. In de Voorjaarsnota hebben wij u reeds deze autonome ontwikkeling in 2017 gemeld.	-120	N	-120	N	-120	-120 N
4	<i>Verkeersplan binnenstad</i> Het betreft de structureel lasten voor het autoluw maken van de binnenstad en de uitvoering van het verkeersplan binnenstad.	-56	N	-56	N	-86	-86 N
4	<i>Zwerfvuil</i> Met ingang van 2018 maken wij weer gebruik van de mogelijkheid om een deel van de kosten van zwerfvuil ten laste te brengen van het taakveld afval. Doordat er binnen het taakveld afval lagere kosten zijn, hoeven wij de tarieven voor afval niet te verhogen.	140	V	140	V	140	140 V
5	<i>Integraal Onderwijs Huisvestingsprogramma</i> Overeenkomstig bestaand beleid wordt er elk jaar een stelpost beschikbaar gesteld om het Integraal Onderwijs Huisvestingsprogramma (IHP) uit te kunnen voeren. Zo ook voor 2021 (nieuwe jaarschijf).	0		0		0	-126 N
5	<i>Budget bibliotheek 2018</i> Het budget van de bibliotheek is vanaf 2017 gekoppeld aan de uitkomsten van de dialoog. Omdat de uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend en hierdoor is overbrugging noodzakelijk. Geadviseerd wordt om, net als voor 2017, de lopende afspraak te verlengen met nog één jaar. Dit houdt in dat er voor 2018 nog een "extra" bijdrage aan de bibliotheek wordt toegekend, ten laste van de algemene reserve.	-150	N	0		0	0

		(bedragen x € 1.000)			
Progr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
5	<i>Voorschoolse voorziening peuters</i> Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt dat alle peuters de mogelijkheid krijgen om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Via de afspraken zetten gemeenten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat. Via een decentralisatie-uitkering van het Rijk zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld. Dit betreft een budgettaire neutrale, programma-overstijgende wijziging.	-68 N	-90 N	-113 N	-136 N
6	<i>Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering VNG</i> Via de algemene uitkering ontvangen wij middelen om deze gezamenlijke gemeentelijke activiteiten te kunnen bekostigen.	-48 N	-54 N	-54 N	-54 N
6	<i>Digitale overheid</i> Binnen de gemeente Nijkerk krijgen we steeds meer te maken met team-overstijgende processen. De waarde van de juiste gegevens is voor alle teams en voor het primaire proces van groot belang. Hoe beter de kwaliteit van de gegevens is, des te effectiever kan de organisatie werken. Om een verbeterslag te maken is het concept van de basisregistraties ingevoerd. Deze systemen vormen het hulpmiddel om integraal basisgegevens te kunnen aanbieden. Teneinde die gegevens in goede conditie te houden is het opzetten en inrichten van de functie gegevensbeheerder, met name gericht op het beheer van basisregistraties, nodig. Hiervoor is structureel € 100.000 nodig.	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
6	<i>Speerpunten</i> Om op korte termijn significante vooruitgang te boeken op de speerpunten heeft u voor de periode tot en met 2018 extra budget beschikbaar gesteld. Ten laste van het speerpuntenbudget zijn wij concrete activiteiten gestart, die voor het realiseren van effecten op langere termijn om een structurele voortzetting vragen. Wij stellen voor vanaf 2019 structureel extra budget te ramen voor uitvoering van de speerpunten en uitvoering van projecten binnen het ruimtelijk domein voor afgerond € 425.000. De activiteiten op het gebied van projectleiding, planeconomie en planologie hebben voor een groot deel een relatie met de bouwgrondexploitatie. Omdat het rechtstreeks toerekenen van deze kosten (€ 125.000) aan lopende grondexploitaties door gewijzigde boekhoudvoorschriften nog slechts beperkt mogelijk is stellen wij voor genoemde kosten voor 4 jaar (2019-2022) te dekken ten laste van de reserve grondexploitatie en de dekking na deze periode opnieuw te bezien.	0	-425 N	-425 N	-425 N
a.d.	<i>Stelpost Voorschoolse voorziening peuters</i> De stelpost "Voorschoolse voorziening peuters" wordt door middel van een budgettaire neutrale, programma-overstijgende wijziging op het juiste programma ondergebracht.	68 V	90 V	113 V	136 V
a.d.	<i>Gemeentefonds; meicirculaire</i> Op basis van de meicirculaire valt de algemene uitkering ruim € 1,6 miljoen hoger uit dan verwacht bij de 2 ^e BERAP 2016. Hiervan is een groot deel ter compensatie van de loon- en prijspeilontwikkeling.	1.500 V	1.500 V	1.500 V	1.650 V
a.d.	<i>Trendmatige verhoging belastingen</i> Voor de jaarschijven 2018-2021 worden de belastingen trendmatig verhoogd met 2,5%. Dit geldt voor de OZB (€ 225.000) en de honden-, toeristen- en forensenbelasting (€ 10.000).	235 V	235 V	235 V	235 V

		(bedragen x € 1.000)			
Progr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
a.d.	<i>Uitvoering motie OZB bij voorjaarsnota 2017</i> Wij hebben uitvoering gegeven aan uw motie voor verlaging van de OZB. Dit betekent dat de tarieven (incl. trendmatige verhoging OZB) met 6,5% zullen dalen.	-800 N	-800 N	-800 N	-800 N
a.d.	<i>Prijspeilontwikkeling</i> Er wordt vanaf 2017 een prijsontwikkeling van +2,3% geraamd op basis van een 3-jarig voortschrijdend gemiddelde, gebaseerd op de meest recente gegevens van het Centraal Planbureau (maart 2017).	-690 N	-690 N	-690 N	-690 N
a.d.	<i>Loonkostenontwikkeling</i> Er wordt vanaf 2018 een loonkostenstijging van +2,75% verwacht op basis van de verwachte cao-ontwikkelingen. Deze kosten zijn rechtstreeks toegekend aan de programma's.	-330 N	-330 N	-330 N	-330 N
a.d.	<i>Doorbelatingsresultaat kostendekkende activiteiten</i> De laatste jaren hadden wij structureel in de jaarrekening een negatief doorbelatingsresultaat naar kostendekkende activiteiten. In 2016 betrof dit een bedrag van ± € 400.000. Bij de uitwerking in de begroting blijkt dit bedrag € 175.000 hoger uit te vallen. Dit is mede het gevolg van dalende (toe te rekenen) overheadkosten en aanpassing van de BBV-voorschriften.	-575 N	-575 N	-575 N	-575 N
a.d.	<i>Financieringspositie</i> Ons vermogen laat de komende jaren een sterkere groei zien dan de investeringen. Dit heeft een positief effect op onze financieringspositie.	60 V	130 V	280 V	280 V
a.d.	<i>Rente hypotheekregeling ambtenaren</i> Als gevolg van gewijzigde regelgeving lagere inkomsten rente hypotheekregeling ambtenaren.	-95 N	-95 N	-95 N	-95 N
a.d.	<i>Opbrengst precariobelasting</i> De opbrengst van de precario valt hoger uit. Rekening houdend met de wetswijziging is het toegestane laatste jaar van heffen 2021.	280 V	280 V	280 V	280 V
Res.	<i>Algemene reserve</i> Onttrekking aan de algemene reserve ten behoeve van extra bijdrage bibliotheek 2018.	150 V	0	0	0
Res.	<i>Reserve grondexploitatie</i> Onttrekking aan de reserve grondexploitatie ter dekking van speerpunten (programma 6)	0	125 V	125 V	125 V
Res.	<i>Reserve precariobelasting</i> De opbrengst van de precario valt hoger uit, de storting wordt met dezelfde stijging aangepast.	-280 N	-280 N	-280 N	-280 N
Res.	<i>Reserve grondexploitatie</i> Correctie jaarschijf 2021 onttrekking aan de reserve grondexploitatie ten dekking van rentewijziging BBV.	0	0	0	-120 N
	<i>Overig</i>	-107 N	-121 N	-136 N	-103 N
	Totaal	-1.036 N	-1.286 N	-1.181 N	-1.284 N

Resultaat sociaal domein

In dit onderdeel geven wij een toelichting op de verschillen binnen het sociale domein ten opzichte van de 2^e bestuursrapportage 2016. Het saldo is ten opzichte van de 2^e bestuursrapportage niet gewijzigd.

(bedragen x € 1.000)							
	2018		2019		2020		2021
Verwacht saldo volgens 2 ^e bestuursrapportage 2016	-954	N	-660	N	-660	N	-660 N
Saldo begroting 2018-2021	-954	N	-660	N	-660	N	-660 N
Te verklaren verschil	0		0		0		0

In de toelichting op de baten en lasten vindt u een overzicht van baten en lasten van het sociaal domein over In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verschillen die het saldo sociaal domein bepalen toegelicht.

(bedragen x € 1.000)									
Progr.	Omschrijving	2018		2019		2020		2021	
2	<i>Bijstandsverlening</i> De kosten voor bijstandsverlening neemt als gevolg van de verwachte toename van het klantenbestand met € 1,2 miljoen in 2018 tot € 2,3 miljoen in 2021 toe ten opzichte van de 2e BERAP 2016. De inkomsten van Rijk hiervoor houden gelijke tred.	0		0		0		0	
2	<i>WSW</i> Als gevolg van aanpassing van het Rijksbeleid voor financiering van de WSW hoeven wij minder budget door te sluisen naar de WSW's. Via het Gemeentefonds krijgen wij hier ook minder geld voor.	402	V	379	V	358	V	349	V
5	<i>Armoedebestrijding</i> Hogere kosten verstrekkingen vanwege het armoedebeleid (inclusief kindpakket). Voor het uitvoering van het Kindpakket hebben wij via het Gemeentefonds extra geld gekregen.	-419	N	-410	N	-407	N	-397	N
5	<i>Jeugdzorg</i> Momenteel zijn er geen signalen dat het beroep op de jeugdzorg afneemt .Wel ontstaan er verschillen in de kavel ambulant, verblijf en veiligheid. Daarom hebben wij via deze mutaties de raming op het niveau van 2015 en 2016 geraamd	-830	N	-849	N	-861	N	-785	N
5	<i>Lagere uitgaven voor WMO HHV.</i> Als gevolg van gerechtelijke uitspraken rondom ureninzet HHV was een budgetverhoging doorgevoerd. Vanuit de uitkomsten na de herindicatieronde blijkt de stijging van het budget lager dan eerder begroot. Zodoende is het budget in lijn gebracht met de daadwerkelijke behoefte.	441	V	480	V	532	V	447	V
5	<i>Hogere kosten WMO begeleiding/dagbesteding</i> De uitgaven voor Wmo begeleiding/dagbesteding nemen toe als gevolg van een toegenomen vraag in combinatie met een ruimere indicatie als gevolg van het traject herindicatie, de uitwerking van de motie stapelingseffecten en de hogere uurtarieven vanaf 2018.	-608	N	-709	N	-739	N	-738	N
5	<i>Kosten verhoogde asielinstroom uitloop naar 2018</i> Voor gezondheid, onderwijs, huisvesting en re-integratie worden ten behoeve van statushouder die als gevolg van de verhoogde asielinstroom 2015/2016 naar Nijkerk zijn gekomen nog kosten gemaakt. De hiervoor in 2016 en 2017 van het rijk ontvangen middelen zijn/worden toegevoegd aan de reserve sociaal domein.	-137	N	0		0		0	
5	<i>Benodigde extra capaciteit sociaal domein</i> Het betreft de financiële mutatie van de benodigde incidentele en structurele extra capaciteit. In de paragraaf bedrijfsvoering zijn wij hierop reeds ingegaan. Dekking vindt plaats door	-400	N	-400	N	-200	N	-200	N

(bedragen x € 1.000)					
Progr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
	verhoging van het risicoprofiel voor het structurele gedeelte en voor het resterende gedeelte (€ 200.000) door aanwending van de reserve sociaal domein.				
5	<i>Aanpassing risicoprofiel</i> Op basis van de rekeningresultaten 2017 verwachten wij dat op de posten binnen het sociaal domein € 200.000 vrijvalt. Specifieke posten zijn niet toe te wijzen. Dit bedrag komt bovenop de verwachte besparing welke via Samen aan Zet zal worden gerealiseerd.	200 V	200 V	200 V	200 V
5	<i>Gebiedsteams</i> In de Voorjaarsnota 2017 is uitvoerig ingegaan op de werkdruk binnen de gebiedsteams. Om dit te verminderen en wachtlijsten te voorkomen hebben wij in 2018 € 250.000 extra nodig. Over de werkwijze en de toekomst van de gebiedsteams zal via een evaluatie in 2018 een voorstel worden voorgelegd. In dit voorstel zullen wij ook een afweging maken over de benodigde inzet vanaf 2019 Dekking van deze uitgaven vindt plaats via aanwending van de reserve sociaal domein.	-250 N	0	0	0
a.d.	<i>Hogere bijdrage uit het Gemeentefonds voor het sociale domein</i> Het gaat hierbij om extra gelden vanwege het Kindpakket, de integratie-uitkering WMO HHV en de decentralisatie-uitkering sociaal domein.	867 V	888 V	988 V	1.024 V
5	<i>Overige mutaties</i>	147 V	221 V	129 V	100 V
Res.	Reserve sociaal domein	587 V	200 V	0	0
Totaal		0	0	0	0

In de toelichting op de baten en lasten gaan wij nader in op de baten en lasten in het sociale domein.

Ontwikkeling geprognostiseerde balans

Onderdeel van het vernieuwde BBV is om de raad inzicht te geven in de ontwikkeling van de balans. Zoals uit de financiële kengetallen bleek uit de paragraaf weerstandsvermogen verbeterd de financiële positie van de gemeente. Dit komt ook tot uiting in de hieronder geprognostiseerde balans

(bedragen x € 1.000)				
	2018	2019	2020	2021
Activa				
Activa integraal gefinancierd	93.100	91.300	89.600	88.800
Onderhanden werk (o.a. bouwgrondexploitatie)	23.100	14.500	11.900	10.800
Overige vlottende activa				3.400
Totaal	116.200	105.800	101.500	103.000
Passiva				
Eigen vermogen				
<i>Algemene reserves</i>	11.800	11.000	11.000	10.900
<i>Egalisatiereserves</i>	500	500	500	500
<i>Bestemmingsreserves</i>	34.600	35.300	36.300	35.200
Voorzieningen	21.600	23.200	23.700	23.800
Langlopende geldleningen				
Langlopende geldleningen (reeds aangegaan)	26.700	23.000	20.400	17.800
Langlopende leningen (vanuit financieringstekort)	13.300	5.200	2.100	4.000
Overige vlottende passiva	7.700	7.600	7.500	10.800
Totaal	116.200	105.800	101.500	103.000

Overzicht van baten en lasten 2018-2021

Tabel 2.1 Overzicht van baten en lasten 2018-2021
Bedragen met een minteken in de kolom saldo betekent een batig saldo

	Jaarrekening			Begroting			Raming			Raming			Raming			Raming		
	2016			2017			2018			2019			2020			2021		
	€			€			€			€			€			€		
	lasten	baten	saldo	Lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	Baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1. Leefstijl				4.003	188	3.815	4.070	188	3.882	4.348	188	4.160	4.317	188	4.129	4.327	188	4.139
2. Economie en bedrijfsomgeving				16.812	11.523	5.289	16.380	12.407	3.973	17.194	13.195	3.999	17.605	13.627	3.978	16.918	12.926	3.993
3. Veiligheid en handhaving				6.664	1.319	5.345	6.706	1.319	5.387	6.629	1.319	5.310	6.629	1.319	5.310	6.634	1.319	5.315
4. Wonen en woonomgeving				23.037	17.122	5.915	20.869	14.425	6.444	19.721	12.939	6.782	18.351	11.144	7.207	18.341	11.144	7.197
5. Sociaal Domein				25.468	1.126	24.343	26.887	1.130	25.757	26.232	1.130	25.102	26.276	1.130	25.146	26.405	1.130	25.275
6. Bestuur en bedrijfsvoering				12.475	1.036	11.439	11.550	806	10.744	11.224	812	10.412	11.259	917	10.342	11.246	806	10.440
Subtotaal programma's	95.697	37.195	58.502	88.459	32.314	56.146	86.462	30.274	56.188	85.348	29.583	55.765	84.437	28.324	56.113	83.870	27.512	56.358
Vennootschapsbelasting			0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Alg. dekkingsmiddelen	2.456	59.288	-56.832	931	55.725	-54.794	1.364	58.453	-57.089	1.033	58.790	-57.757	914	59.253	-58.339	770	59.477	-58.707
Totaal saldo van baten en laten	98.153	96.483	1.670	89.391	88.039	1.352	87.826	88.727	-901	86.381	88.373	-1.992	85.351	87.577	-2.226	84.640	86.989	-2.349
Mutaties reserves	11.448	16.238	-4.790	3.171	4.183	-1.012	3.201	2.235	966	2.708	1.211	1.497	2.362	755	1.608	2.416	633	1.783
Geraamd resultaat	109.601	112.721	-3.120	92.562	92.222	340	91.027	90.963	65	89.088	89.583	-495	87.714	88.332	-618	87.056	87.622	-566

De begroting 2018-2021 is opgesteld op basis van een nieuwe programma-indeling en op basis van het nieuwe BBV welke is ingegaan bij de begroting 2017-2020. Daarom zijn er wij geen vergelijkende programmeergegevens opgenomen en wordt volstaan met een totaal van de programma's uit de Jaarrekening over 2016.

Toelichting op de baten en lasten

Uitgangspunten ramingen 2018

De begroting 2018-2021 is opgesteld met inachtneming van de algemene uitgangspunten zoals vermeld in de Voorjaarsnota 2017.

Omschrijving	2018
Loonkostenontwikkeling	2,75%
Prijspeilontwikkeling	2,30%

Bij de opstelling van de begroting is rekening gehouden met deze loon- en prijspeil-ontwikkelingen. In de Voorjaarsnota 2017 zijn deze verwerkt via een centrale stelpost. In de begroting is de loonkostenontwikkeling opgenomen binnen de programma's en voor de prijspeilontwikkeling is deze op een centrale stelpost gezet.

Rente

Gebaseerd op het beleid over de Reserves en Voorzieningen opgenomen in de Kadernota 2010 gelden de volgende rentepercentages:

- Rente voor nieuwe investeringen 3,75%
- Rente over financieringstekort tot € 8 miljoen 0,5%
- Rente over het financieringstekort boven € 8 miljoen 2,50% in 2018 en 3,75% vanaf 2019
- Rente over het financieringsoverschot 0,0%

Bij de opstelling van de begroting is rekening gehouden met doorbelasting van rente aan de bouwgrondexploitatie en de andere taakvelden volgens de richtlijnen uit de notitie rente van de commissie BBV uit april 2016, welke op 1 januari 2017 in werking zou gaan treden. Medio juli is bekend geworden dat de inwerkingtreding met een jaar is uitgesteld en dat de notitie zal worden aangepast. Wij hebben er toch voor gekozen om overeenkomstig de notitie rente uit april de rente door te belasten. De gehanteerde doorbelastingspercentages zijn:

- Doorbelaste rente aan bouwgrondexploitatie 1,8%
- Doorbelaste rente aan overige taakvelden op basis van boekwaarde van vaste activa 1,4%.

Trendmatige verhoging gemeentelijke belastingen

De tarieven van de gemeentelijke belastingen worden jaarlijks trendmatig verhoogd voor de loonkosten- en prijspeilontwikkeling.

Voor 2018 is dit percentage bepaald op 2,5% (zie ook de paragraaf Lokale heffingen). Dit geldt voor:

- Hondenbelasting,
- Toeristenbelasting en forensenbelasting.

De tarieven voor de OZB worden als gevolg van de motie hierover bij de Voorjaarsnota 2017 verlaagd met 6,5%. Dit is berekend door de extra opbrengst van € 225.000 vanwege de trendmatige verhoging van 2,75% van de OZB tarieven te verrekenen met de teruggave van de € 800.000 OZB aan de samenleving vanwege de motie. Per saldo leidt dit tot een minder opbrengst van € 575.000. Dit betekent in relatie tot de totale opbrengst van € 8,8 miljoen een daling van de tarieven van afgerond 6,5%.

Kostendekking gemeentelijke tarieven

Het dekkingspercentage van rechten en tarieven wordt gehandhaafd op het niveau van de begroting 2017. Dit geldt voor de leges, de afvalstoffenheffing, het rioolrecht, etc. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

Subsidies

Voor het compenseren van de instellingen die budgetsubsidies ontvangen wordt dezelfde indexering toegepast als voor de trendmatige stijging van de gemeentelijke belastingen, te weten 2,5%.

Uitgangspunten meerjarenraming

De budgetten zijn gebaseerd op constante prijzen met als basisjaar 2018. Rekening is gehouden met volume- en areaalontwikkelingen en incidentele baten en lasten.

Overzicht baten en lasten sociaal domein

Bij de implementatie van de nieuwe taken (decentralisatie) van het sociale domein heeft de raad het kader meegegeven dat de uitvoering van de nieuwe taken en oude taken in het sociale domein moet worden bekostigd uit de middelen die vanuit het Rijk komen voor de nieuwe taken en uit het fictieve deel van onze inkomsten (bijv. het Gemeentefonds en de OZB), welke wij als dekking gebruikten voor de reguliere taken.

In de afgelopen jaren hebben wij u geïnformeerd dat op begrotingsbasis ondanks de extra dekking vanuit de OZB er tekorten zijn ontstaan op het sociaal domein. Via de behandeling van de Voorjaarsnota 2017 en van de Jaarstukken 2016 heeft u ons gevraagd beter inzicht te geven in de lasten en baten binnen het sociaal domein. In onderstaande tabellen hebben wij in een overzicht gezet de lasten die te maken hebben met een geldstroom naar derden (dus zonder kosten van salarissen en overhead) en de huidige specifieke inkomsten van het Rijk welke te maken hebben met het sociale domein. De eigen middelen zijn in dit overzicht niet zichtbaar gemaakt.

Vanuit de monitor Sociaal Domein wordt u naar verwachting medio oktober aanvullend geïnformeerd over de inkomsten en uitgaven in het Sociaal Domein Nijkerk.

Bij de lasten vallen een paar zaken op:

- De stijging van de lasten voor de uitvoering van de participatiewet. Dit heeft voornamelijk te maken met de instroom van inwoners in de bijstand die in het verleden tot de doelgroep van de WSW/Wajong behoorde en de instroom van statushouders.
- Daling van de uitgaven voor de WSW, vanwege het veranderde Rijksbeleid hiervoor. De inkomsten WSW in het onderdeel Gemeentefonds kent dezelfde daling.
- In de post overige zitten de stelposten voor de doorontwikkeling van het sociaal domein, het experimentenbudget (alleen 2018) en de inkoop van de algemeen toegankelijke voorzieningen.

Bij de baten vallen de volgende zaken op :

- De grote daling van het Sociaal domeingedeelte van het Gemeentefonds vanaf 2015. De stijging vanaf 2018 heeft te maken met stijgende prijzen en toename van het areaal die gecompenseerd worden via dit deelfonds.
- De inkomsten voor de uitvoering van de participatiewet houden naar onze verwachting gelijke tred met de stijging van de lasten. Het verschil tussen de baten en lasten betreft met name de lasten voor re-integratie.

Bedrag x € 1 miljoen

Onderwerp	Lasten						
	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Jeugdzorg	8,6	9,0	8,5	8,7	8,7	8,8	8,7
Participatiewet	4,4	5,6	6,9	7,6	8,1	8,6	9,1
WSW	2,7	2,6	2,0	1,9	1,8	1,7	1,7
WMO begeleiding en dagbesteding	1,9	2,4	2,1	2,5	2,6	2,6	2,6
WMO huishoudelijke hulp	1,5	1,3	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0
WMO hulpmiddelen	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Gebiedsteams	1,2	2,3	2,3	2,3	2,0	2,0	2,0
Armoede	0,8	1,0	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Statushouders	0,1	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2
Overig	2,5	1,6	2,1	2,1	1,6	1,4	1,4
	24,8	27,0	28,1	29,4	29,1	29,5	30,0

SU betekent specifieke uitkering van het Rijk

Onderwerp	Baten						
	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Gemeentefonds sociaal domein	15,8	15,1	14,0	14,3	14,2	14,2	14,3
SU BUIG/participatiewet	4,7	4,9	6,1	6,7	7,2	7,6	8,1
Gemeentefonds Huishoudelijke Hulp	2,8	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7
Gemeentefonds Armoede	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
SU Statushouders	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	23,4	22,9	23,0	24,0	24,4	24,8	25,4

Overzicht incidentele baten en lasten

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. Per programma zijn de posten groter dan € 45.000 afzonderlijk gespecificeerd en de overige posten zijn als een totaalbedrag opgenomen.

(bedrag met een minteken betekent per saldo een baat)

Bedragen x € 1.000

Progr.	Onderwerp	2018	2019	2020	2021
2	Bedrijfskavels	-592	-374	-380	-424
	Totaal programma 2	-592	-374	-380	-424
3	Nieuwe omgevingswet	75	0	0	0
	Overig	0	0	0	10
	Totaal programma 3	75	0	0	10
4	Woningbouwkavels	-749	-467	-93	-95
	Overig	0	0	0	0
	Totaal programma 4	-749	-467	-93	-95
5	Innovatie sociaal domein	444	0	0	0
	Sociaal Domein, voorlopige uitbreiding gebiedsteams	250	0	0	0
	Doorontwikkeling Sociaal Domein, tijdelijke uitbreiding	200	200	0	0
	Overig	0	0	0	0
	Totaal programma 5	894	200	0	0
6	Verkoop tractie	0	0	-107	0
	Capaciteit uitvoering speerpunten	350	0	0	0
	Overig	19	16	19	12
	Totaal programma 6	369	16	-88	12
	Totaal mutaties programma's incidenteel	3	625	561	497
Res.	Capaciteit uitvoering speerpunten	-350	0	0	0
	Nieuwe omgevingswet	-75	0	0	0
	Temporiseren bezuiniging bibliotheek	-150	0	0	0
	Sociaal Domein, statushouders	-137	0	0	0
	Sociaal Domein, gebiedsteams	-250	0	0	0
	Sociaal Domein, tijdelijke uitbreiding	-200	-200	0	0
	Mutaties reserves bouwgrondexploitatie	1.341	841	473	519
	Speer- en knelpuntenbudget (t.l.v. grondexploitatie)	0	-125	-125	-125
	Totaal mutaties reserves incidenteel	179	516	348	394
	Totaal saldo incidentele baten en lasten	176	-109	-213	-103

Toelichting mutaties reserves

De mutaties op de reserves hebben op het saldo van de jaarschijven het volgende effect:

<i>(bedrag met een minteken betekent per saldo een baat)</i>		<i>bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	2018	2019	2020	2021	
Per saldo onttrekking vanwege incidentele baten en lasten	-1.162	-325	-125	-125	
Per saldo storting vanwege de bouwgrondexploitatie	1.341	841	473	519	
Per saldo hogere storting vanwege structurele baten en lasten	787	982	1.259	1.389	
Per saldo mutaties reserves	966	1.498	1.607	1.783	

Overzicht arbeidsgelateerde verplichtingen

<i>(bedrag met een minteken betekent per saldo een baat)</i>		<i>bedragen x € 1.000</i>			
Netto lasten	2018	2019	2020	2021	
Wachtgelders	135	0	0	0	
Gepensioneerden	225	225	225	225	
Totaal	360	225	225	225	

Toelichting overzicht arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat jaarlijkse terugkerende arbeidskosten van een vergelijkbaar volume, zoals pensioen- en wachtgeldverplichtingen, in de exploitatiebegroting behoren opgenomen te worden. Voor ongelijkmatige verplichtingen of verplichtingen waarvan het bedrag oploopt, bijv. een wachtgeldverplichting bij personele krimp, dient een voorziening te worden gevormd.

De in het overzicht opgenomen bedragen hebben betrekking op oud-bestuurders en -ambtenaren. De kosten hiervan zijn opgenomen in de exploitatie en zijn opgenomen in het onderdeel "Overige niet te verdelen baten en lasten" van de financiële begroting. Hierin is ook opgenomen de storting in de voorziening pensioenen bestuurders om deze voorziening waardevast te houden.

De lasten die voortvloeien uit de wachtgeldverplichtingen op grond van het sociaal statuut bij de fusie (2000) en de verplichtingen voor de oud-bestuurders komen ten laste van de daarvoor gevormde voorziening "Uitkeringen en wachtgelden personeel".

Investeringsprogramma 2018-2021

		<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2018	2019	2020	2021	
3. Veiligheid en Handhaving					
- Overig	0	35	0	0	
4. Wonen en woonomgeving					
- Ondergrondse afvalcontainers	100	120	50	50	
- Investerings riolering	1.345	1.345	1.345	1.345	
- Binnenstad	2.000	1.445	1.630	0	
- Tunnel en fietspad Doornsteeg	909	0	0	0	
5. Sociaal domein					
- IHP onderwijs	2.018	p.m.	p.m.	p.m.	
6. Bestuur en bedrijfsvoering					
- Automatisering	284	345	228	239	
- Huisvesting en inventaris	315	279	133	p.m.	
- Tractie	0	43	1.191	0	
Totaal	6.971	3.612	4.577	1.634	

Toelichting overzicht investeringskredieten

Met het vaststellen van de programmagroting stelt de raad de kredieten voor de in 2018 in deze tabel genoemde investeringen beschikbaar. In dit overzicht zijn de reguliere vervangingsinvesteringen, de investeringen uit de bestaande beheerplannen, enkele uitbreidingsinvesteringen en investeringen met

maatschappelijk nut opgenomen. Voor de tunnel en fietspad Doornsteg betreft het al door uw raad toegekende krediet hiervoor (raadsbesluit 2017-013). Het is geen extra budget

Berekening EMU-saldo

In onderstaande tabel vindt u de berekening van het EMU-saldo. De berekening van het EMU-saldo is technisch gezien de doorrekening van de kasstroom van de gemeente Nijkerk. Een negatief berekend EMU-saldo is een positieve kasstroom.

				Bedragen x € 1.000
Omschrijving	2017	2018	2019	2020
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c) (-/- = een voordeel)	-901	-1.992	-2.226	-2.349
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.707	3.901	3.795	3.684
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.504	4.430	4.359	4.348
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	6.971	3.612	4.577	1.634
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	-	-	-	-
8 Baten bouwgrondexploitatie: baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	4.919	3.215	3.480	1.915
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	4.080	4.753	5.049	4.331
10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-
11 Verkoop van effecten:	-	-	-	-
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Berekend EMU-saldo (1-2-3+4-5-6-7-8+9+10)	-2.980	-5.173	-4.233	-6.330

Bijlage 1 Overzicht taakvelden

Taak- veld	Omschrijving Taakveld	Raming 2018 €			Raming 2019 €			Raming 2020 €			Raming 2021 €		
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0.1	Bestuur	1.779.200	0	1.779.200	1.757.200	0	1.757.200	1.770.100	0	1.770.100	1.757.200	0	1.757.200
0.2	Burgerzaken	813.100	668.600	144.500	823.200	674.700	148.500	813.100	668.600	144.500	813.100	668.600	144.500
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	108.900	163.100	-54.200	107.899	163.100	-55.201	107.900	163.100	-55.200	107.900	163.100	-55.200
0.4	Overhead	8.957.600	137.500	8.820.100	8.643.300	137.500	8.505.800	8.675.900	248.500	8.427.400	8.675.300	137.500	8.537.800
0.5	Treasury	-448.000	580.000	-1.028.000	-710.000	580.000	-1.290.000	-840.000	580.000	-1.420.000	-961.000	580.000	-1.541.000
0.61	OZB woningen	0	4.723.508	-4.723.508	0	4.723.508	-4.723.508	0	4.813.508	-4.813.508	0	4.813.508	-4.813.508
0.62	OZB niet-woningen	0	3.523.291	-3.523.291	0	3.523.291	-3.523.291	0	3.523.291	-3.523.291	0	3.523.291	-3.523.291
0.63	Parkeerbelasting	4.300	526.000	-521.700	4.300	526.000	-521.700	4.300	526.000	-521.700	4.300	526.000	-521.700
0.64	Belastingen overig	491.900	2.048.100	-1.556.200	502.900	2.048.100	-1.545.200	513.900	2.048.100	-1.534.200	513.900	2.048.100	-1.534.200
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	3.100	47.434.000	-47.430.900	3.100	47.771.000	-47.767.900	3.100	48.144.000	-48.140.900	3.100	48.368.000	-48.364.900
0.8	Overige baten en lasten	1.317.100	144.000	1.173.100	1.237.100	144.000	1.093.100	1.237.100	144.000	1.093.100	1.214.100	144.000	1.070.100
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	3.201.000	2.235.392	965.608	2.707.500	1.210.700	1.496.800	2.362.300	754.800	1.607.500	2.415.900	633.300	1.782.600
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.015.200	88.100	2.927.100	3.010.200	88.100	2.922.100	3.009.200	88.100	2.921.100	3.007.200	88.100	2.919.100
1.2	Openbare orde en veiligheid	349.600	30.500	319.100	352.600	30.500	322.100	353.600	30.500	323.100	360.600	30.500	330.100
2.1	Verkeer en vervoer	4.079.282	118.900	3.960.382	4.089.443	119.100	3.970.343	4.126.443	119.300	4.007.143	4.126.443	119.300	4.007.143
2.2	Parkeren	301.399	46.400	254.999	301.400	46.400	255.000	301.399	46.400	254.999	301.399	46.400	254.999
2.3	Recreatieve havens	11.000	8.300	2.700	11.000	8.300	2.700	11.000	8.300	2.700	9.000	8.300	700
2.4	Economische havens en waterwegen	279.800	172.900	106.900	279.500	172.900	106.600	281.000	172.900	108.100	281.000	172.900	108.100
2.5	Openbaar vervoer	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000
3.1	Economische ontwikkeling	394.700	0	394.700	410.700	0	410.700	410.700	0	410.700	410.700	0	410.700
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.650.500	4.242.200	-591.700	4.170.800	4.544.400	-373.600	4.164.600	4.544.400	-379.800	2.959.300	3.382.900	-423.600
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	92.000	105.500	-13.500	92.000	105.500	-13.500	92.000	105.500	-13.500	92.000	105.500	-13.500
3.4	Economische promotie	202.000	165.300	36.700	202.000	165.300	36.700	202.000	165.300	36.700	225.000	165.300	59.700
4.1	Openbaar basisonderwijs	143.100	0	143.100	143.100	0	143.100	143.100	0	143.100	143.100	0	143.100
4.2	Onderwijshuisvesting	2.576.100	600	2.575.500	2.657.100	600	2.656.500	2.748.100	600	2.747.500	2.855.100	600	2.854.500
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.673.400	477.600	1.195.800	1.694.400	477.600	1.216.800	1.717.400	477.600	1.239.800	1.740.400	477.600	1.262.800
5.1	Sportbeleid en activering	239.900	0	239.900	239.900	0	239.900	239.900	0	239.900	239.900	0	239.900
5.2	Sportaccommodaties	2.753.200	140.300	2.612.900	3.031.200	140.300	2.890.900	3.001.200	140.300	2.860.900	3.011.200	140.300	2.870.900
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	146.900	13.300	133.600	146.900	13.300	133.600	146.900	13.300	133.600	146.900	13.300	133.600
5.4	Musea	48.200	2.200	46.000	48.200	2.200	46.000	48.200	2.200	46.000	48.200	2.200	46.000
5.5	Cultuur erfgoed	167.200	0	167.200	167.200	0	167.200	167.200	0	167.200	167.200	0	167.200
5.6	Media	733.100	3.900	729.200	583.100	3.900	579.200	583.100	3.900	579.200	583.100	3.900	579.200
5.7.4	Openbaar groen en (openlucht) recreatie cluster W&W	4.297.819	54.900	4.242.919	4.334.642	35.400	4.299.242	4.351.842	15.900	4.335.942	4.351.842	15.900	4.335.942
5.7.2	Openbaar groen en (openlucht) recreatie cluster E&B	93.700	50.200	43.500	93.700	50.200	43.500	93.700	50.200	43.500	93.700	50.200	43.500
6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie cluster LFS	405.100	32.100	373.000	405.100	32.100	373.000	404.100	32.100	372.000	404.100	32.100	372.000

Taak- veld	Omschrijving Taakveld	Raming 2018 €			Raming 2019 €			Raming 2020 €			Raming 2021 €		
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
6.1.5	Samenkracht en burgerparticipatie cluster SD	2.951.700	104.800	2.846.900	2.487.700	104.800	2.382.900	2.287.700	104.800	2.182.900	2.287.700	104.800	2.182.900
6.2	Wijkteams	2.728.900	0	2.728.900	2.433.900	0	2.433.900	2.433.900	0	2.433.900	2.433.900	0	2.433.900
6.3.2	Inkomensregelingen cluster E&B	8.076.100	6.850.000	1.226.100	8.551.100	7.336.000	1.215.100	9.044.100	7.768.000	1.276.100	9.532.100	8.228.000	1.304.100
6.3.5	Inkomensregelingen cluster SD	1.046.400	60.000	986.400	1.046.400	60.000	986.400	1.046.400	60.000	986.400	1.036.400	60.000	976.400
6.3	Inkomensregelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.4	Begeleide participatie	1.884.000	0	1.884.000	1.792.000	0	1.792.000	1.693.000	0	1.693.000	1.702.000	0	1.702.000
6.5	Arbeidsparticipatie	973.000	237.000	736.000	884.000	237.000	647.000	906.000	237.000	669.000	906.000	237.000	669.000
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.129.000	51.000	1.078.000	1.129.000	51.000	1.078.000	1.129.000	51.000	1.078.000	1.129.000	51.000	1.078.000
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.521.900	432.000	4.089.900	4.740.900	432.000	4.308.900	4.858.900	432.000	4.426.900	4.942.900	432.000	4.510.900
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	8.291.900	0	8.291.900	8.224.900	0	8.224.900	8.236.900	0	8.236.900	8.161.900	0	8.161.900
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	84.400	0	84.400	84.400	0	84.400	84.400	0	84.400	84.400	0	84.400
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.1.1	Volksgezondheid cluster LFS	392.400	0	392.400	392.400	0	392.400	392.400	0	392.400	392.400	0	392.400
7.1.5	Volksgezondheid cluster SD	1.091.400	0	1.091.400	1.091.400	0	1.091.400	1.091.400	0	1.091.400	1.091.400	0	1.091.400
7.2	Riolering	2.043.603	2.398.800	-355.197	2.041.448	2.398.800	-357.352	2.039.852	2.398.800	-358.948	2.039.852	2.398.800	-358.948
7.3	Afval	2.875.488	3.581.800	-706.312	2.868.036	3.581.800	-713.764	2.845.836	3.581.800	-735.964	2.837.836	3.581.800	-743.964
7.4	Milieubeheer	250.500	3.100	247.400	234.500	3.100	231.400	234.500	3.100	231.400	234.500	3.100	231.400
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	663.000	604.600	58.400	662.300	604.600	57.700	664.900	604.600	60.300	663.900	604.600	59.300
8.1	Ruimtelijke ordening	536.400	55.100	481.300	553.400	225.700	327.700	536.700	55.100	481.600	536.700	55.100	481.600
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	6.754.100	7.502.900	-748.800	5.553.000	5.865.800	-312.800	4.167.000	4.260.300	-93.300	4.165.700	4.260.800	-95.100
8.3.3	Wonen en bouwen cluster V&H	2.804.100	1.144.800	1.659.300	2.729.400	1.144.800	1.584.600	2.729.100	1.144.800	1.584.300	2.729.100	1.144.800	1.584.300
8.3.4	Wonen en bouwen cluster W&W	59.400	0	59.400	59.400	0	59.400	59.400	0	59.400	59.400	0	59.400
		91.027.091	90.962.591	64.500	89.088.268	89.583.399	-495.131	87.713.772	88.331.999	-618.227	87.056.272	87.622.499	-566.227

Bijlage 2 Overzicht taakvelden naar programma

Taak- veld	Omschrijving taakveld	Raming 2018 €			Raming 2019 €			Raming 2020 €			Raming 2021 €		
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma 1. Leefstijl													
5.1	Sportbeleid en activering	239.900	0	239.900	239.900	0	239.900	239.900	0	239.900	239.900	0	239.900
5.2	Sportaccommodaties	2.753.200	140.300	2.612.900	3.031.200	140.300	2.890.900	3.001.200	140.300	2.860.900	3.011.200	140.300	2.870.900
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	146.900	13.300	133.600	146.900	13.300	133.600	146.900	13.300	133.600	146.900	13.300	133.600
5.4	Musea	48.200	2.200	46.000	48.200	2.200	46.000	48.200	2.200	46.000	48.200	2.200	46.000
6.1.1	Samenkracht en burgerparticipatie cluster LFS	405.100	32.100	373.000	405.100	32.100	373.000	404.100	32.100	372.000	404.100	32.100	372.000
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	84.400	0	84.400	84.400	0	84.400	84.400	0	84.400	84.400	0	84.400
7.1.1	Volksgezondheid cluster LFS	392.400	0	392.400	392.400	0	392.400	392.400	0	392.400	392.400	0	392.400
		4.070.100	187.900	3.882.200	4.348.100	187.900	4.160.200	4.317.100	187.900	4.129.200	4.327.100	187.900	4.139.200
Programma 2. Economie en bedrijfsomgeving													
0.63	Parkeerbelasting	4.300	526.000	-521.700	4.300	526.000	-521.700	4.300	526.000	-521.700	4.300	526.000	-521.700
2.2	Parkeren	301.399	46.400	254.999	301.400	46.400	255.000	301.399	46.400	254.999	301.399	46.400	254.999
2.3	Recreatieve havens	11.000	8.300	2.700	11.000	8.300	2.700	11.000	8.300	2.700	9.000	8.300	700
2.4	Economische havens en waterwegen	279.800	172.900	106.900	279.500	172.900	106.600	281.000	172.900	108.100	281.000	172.900	108.100
3.1	Economische ontwikkeling	394.700	0	394.700	410.700	0	410.700	410.700	0	410.700	410.700	0	410.700
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.650.500	4.242.200	-591.700	4.170.800	4.544.400	-373.600	4.164.600	4.544.400	-379.800	2.959.300	3.382.900	-423.600
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	92.000	105.500	-13.500	92.000	105.500	-13.500	92.000	105.500	-13.500	92.000	105.500	-13.500
3.4	Economische promotie	202.000	165.300	36.700	202.000	165.300	36.700	202.000	165.300	36.700	225.000	165.300	59.700
5.5	Cultuur erfgoed	167.200	0	167.200	167.200	0	167.200	167.200	0	167.200	167.200	0	167.200
5.7.2	Openbaar groen en (openlucht) recreatie cluster E&B	93.700	50.200	43.500	93.700	50.200	43.500	93.700	50.200	43.500	93.700	50.200	43.500
6.3.2	Inkomensregelingen cluster E&B	8.076.100	6.850.000	1.226.100	8.551.100	7.336.000	1.215.100	9.044.100	7.768.000	1.276.100	9.532.100	8.228.000	1.304.100
6.4	Begeleide participatie	1.884.000	0	1.884.000	1.792.000	0	1.792.000	1.693.000	0	1.693.000	1.702.000	0	1.702.000
6.5	Arbeidsparticipatie	973.000	237.000	736.000	884.000	237.000	647.000	906.000	237.000	669.000	906.000	237.000	669.000
7.4	Milieubeheer	250.500	3.100	247.400	234.500	3.100	231.400	234.500	3.100	231.400	234.500	3.100	231.400
		16.380.199	12.406.900	3.973.299	17.194.200	13.195.100	3.999.100	17.605.499	13.627.100	3.978.399	16.918.199	12.925.600	3.992.599
Programma 3. Veiligheid en handhaving													
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.015.200	88.100	2.927.100	3.010.200	88.100	2.922.100	3.009.200	88.100	2.921.100	3.007.200	88.100	2.919.100
1.2	Openbare orde en veiligheid	349.600	30.500	319.100	352.600	30.500	322.100	353.600	30.500	323.100	360.600	30.500	330.100
8.1	Ruimtelijke ordening	536.400	55.100	481.300	553.400	225.700	327.700	536.700	55.100	481.600	536.700	55.100	481.600
8.3.3	Wonen en bouwen cluster V&H	2.804.100	1.144.800	1.659.300	2.729.400	1.144.800	1.584.600	2.729.100	1.144.800	1.584.300	2.729.100	1.144.800	1.584.300
		6.705.300	1.318.500	5.386.800	6.645.600	1.489.100	5.156.500	6.628.600	1.318.500	5.310.100	6.633.600	1.318.500	5.315.100
Programma 4. Wonen en woonomgeving													
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	108.900	163.100	-54.200	107.899	163.100	-55.201	107.900	163.100	-55.200	107.900	163.100	-55.200
2.1	Verkeer en vervoer	4.079.282	118.900	3.960.382	4.089.443	119.100	3.970.343	4.126.443	119.300	4.007.143	4.126.443	119.300	4.007.143
2.5	Openbaar vervoer	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000	-12.000	0	-12.000
5.7.4	Openbaar groen en (openlucht) recreatie cluster W&W	4.297.819	54.900	4.242.919	4.334.642	35.400	4.299.242	4.351.842	15.900	4.335.942	4.351.842	15.900	4.335.942
7.2	Riolering	2.043.603	2.398.800	-355.197	2.041.448	2.398.800	-357.352	2.039.852	2.398.800	-358.948	2.039.852	2.398.800	-358.948
7.3	Afval	2.875.488	3.581.800	-706.312	2.868.036	3.581.800	-713.764	2.845.836	3.581.800	-735.964	2.837.836	3.581.800	-743.964

Taak- veld	Omschrijving taakveld	Raming 2018 €			Raming 2019 €			Raming 2020 €			Raming 2021 €		
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	663.000	604.600	58.400	662.300	604.600	57.700	664.900	604.600	60.300	663.900	604.600	59.300
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	6.754.100	7.502.900	-748.800	5.553.000	5.865.800	-312.800	4.167.000	4.260.300	-93.300	4.165.700	4.260.800	-95.100
8.3.4	Wonen en bouwen cluster W&W	59.400	0	59.400	59.400	0	59.400	59.400	0	59.400	59.400	0	59.400
		20.869.592	14.425.000	6.444.592	19.704.168	12.768.600	6.935.568	18.351.173	11.143.800	7.207.373	18.340.873	11.144.300	7.196.573
Programma 5. Sociaal Domein													
4.1	Openbaar basisonderwijs	143.100	0	143.100	143.100	0	143.100	143.100	0	143.100	143.100	0	143.100
4.2	Onderwijshuisvesting	2.576.100	600	2.575.500	2.657.100	600	2.656.500	2.748.100	600	2.747.500	2.855.100	600	2.854.500
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.673.400	477.600	1.195.800	1.694.400	477.600	1.216.800	1.717.400	477.600	1.239.800	1.740.400	477.600	1.262.800
5.6	Media	733.100	3.900	729.200	583.100	3.900	579.200	583.100	3.900	579.200	583.100	3.900	579.200
6.1.5	Samenkracht en burgerparticipatie cluster SD	2.951.700	104.800	2.846.900	2.487.700	104.800	2.382.900	2.287.700	104.800	2.182.900	2.287.700	104.800	2.182.900
6.2	Wijkteams	2.728.900	0	2.728.900	2.433.900	0	2.433.900	2.433.900	0	2.433.900	2.433.900	0	2.433.900
6.3.5	Inkomensregelingen cluster SD	1.046.400	60.000	986.400	1.046.400	60.000	986.400	1.046.400	60.000	986.400	1.036.400	60.000	976.400
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.129.000	51.000	1.078.000	1.129.000	51.000	1.078.000	1.129.000	51.000	1.078.000	1.129.000	51.000	1.078.000
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.521.900	432.000	4.089.900	4.740.900	432.000	4.308.900	4.858.900	432.000	4.426.900	4.942.900	432.000	4.510.900
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	8.291.900	0	8.291.900	8.224.900	0	8.224.900	8.236.900	0	8.236.900	8.161.900	0	8.161.900
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.1.5	Volksgezondheid cluster SD	1.091.400	0	1.091.400	1.091.400	0	1.091.400	1.091.400	0	1.091.400	1.091.400	0	1.091.400
		26.886.900	1.129.900	25.757.000	26.231.900	1.129.900	25.102.000	26.275.900	1.129.900	25.146.000	26.404.900	1.129.900	25.275.000
Programma 6. Bestuur en bedrijfsvoering													
0.1	Bestuur	1.779.200	0	1.779.200	1.757.200	0	1.757.200	1.770.100	0	1.770.100	1.757.200	0	1.757.200
0.2	Burgerzaken	813.100	668.600	144.500	823.200	674.700	148.500	813.100	668.600	144.500	813.100	668.600	144.500
0.4	Overhead	8.957.600	137.500	8.820.100	8.643.300	137.500	8.505.800	8.675.900	248.500	8.427.400	8.675.300	137.500	8.537.800
		11.549.900	806.100	10.743.800	11.223.700	812.200	10.411.500	11.259.100	917.100	10.342.000	11.245.600	806.100	10.439.500
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien													
0.5	Treasury	-448.000	580.000	-1.028.000	-710.000	580.000	-1.290.000	-840.000	580.000	-1.420.000	-961.000	580.000	-1.541.000
0.61	OZB woningen	0	4.723.508	-4.723.508	0	4.723.508	-4.723.508	0	4.813.508	-4.813.508	0	4.813.508	-4.813.508
0.62	OZB niet-woningen	0	3.523.291	-3.523.291	0	3.523.291	-3.523.291	0	3.523.291	-3.523.291	0	3.523.291	-3.523.291
0.64	Belastingen overig	491.900	2.048.100	-1.556.200	502.900	2.048.100	-1.545.200	513.900	2.048.100	-1.534.200	513.900	2.048.100	-1.534.200
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	3.100	47.434.000	-47.430.900	3.100	47.771.000	-47.767.900	3.100	48.144.000	-48.140.900	3.100	48.368.000	-48.364.900
0.8	Overige baten en lasten	1.317.100	144.000	1.173.100	1.237.100	144.000	1.093.100	1.237.100	144.000	1.093.100	1.214.100	144.000	1.070.100
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		1.364.100	58.452.899	-57.088.799	1.033.100	58.789.899	-57.756.799	914.100	59.252.899	-58.338.799	770.100	59.476.899	-58.706.799
Mutaties reserves													
0.10	Mutaties reserves	3.201.000	2.235.392	965.608	2.707.500	1.210.700	1.496.800	2.362.300	754.800	1.607.500	2.415.900	633.300	1.782.600
		3.201.000	2.235.392	965.608	2.707.500	1.210.700	1.496.800	2.362.300	754.800	1.607.500	2.415.900	633.300	1.782.600
		91.027.091	90.962.591	64.500	89.088.268	89.583.399	-495.131	87.713.772	88.331.999	-618.227	87.056.272	87.622.499	-566.227

Bijlage 3 Overzicht reserves en voorzieningen

Staat van reserves (versie augustus 2017)													
Omschrijving	Saldo 1-1-2018	Storting 2018	Onttrekking 2018	Saldo 1-1-2019	Storting 2019	Onttrekking 2019	Saldo 1-1-2020	Storting 2020	Onttrekking 2020	Saldo 1-1-2021	Storting 2021	Onttrekking 2021	Saldo 1-1-2022
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Algemene reserve													
Algemene reserve	11.778.220	0	735.500	11.042.720	0	81.000	10.961.720	0	79.500	10.882.220	0	78.000	10.804.220
Subtotaal A	11.778.220	0	735.500	11.042.720	0	81.000	10.961.720	0	79.500	10.882.220	0	78.000	10.804.220
Egalisatiereserves													
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing*	196.075	36.000	0	232.075	36.000	0	268.075	36.000	0	304.075	36.000	0	340.075
Egalisatiereserve parkeren binnenstad*	11.200	11.200	0	22.400	11.200	0	33.600	11.200	0	44.800	11.200	0	56.000
Egalisatiereserve begraafplaatsen	337.360	0	72.600	264.760	0	67.800	196.960	0	59.800	137.160	0	59.800	77.360
Subtotaal B	544.635	47.200	72.600	519.235	47.200	67.800	498.635	47.200	59.800	486.035	47.200	59.800	473.435
Bestemmingsreserves													
Reserve bovenwijkse voorzieningen	3.350.826	1.340.500	0	4.691.326	839.900	0	5.531.226	472.600	0	6.003.826	472.600	0	6.476.426
Reserve bereikbaarheid binnenstad*	181.361	36.000	0	217.361	36.000	0	253.361	36.000	0	289.361	36.000	0	325.361
Reserve vervanging kunstgrasveld hockey	132.575	0	25.000	107.575	0	25.000	82.575	0	25.000	57.575	0	25.000	32.575
Reserve volkshuisvesting*	255.253	0	0	255.253	0	0	255.253	0	0	255.253	0	0	255.253
Reserve bouwgrondexploitatie	5.128.460	0	420.000	4.708.460	0	435.000	4.273.460	0	305.000	3.968.460	0	185.000	3.783.460
Reserve Sociaal Domein	5.208.440	0	587.000	4.621.440	0	200.000	4.421.440	0	0	4.421.440	0	0	4.421.440
Reserve egalisatie facilitaire zaken	1.809.191	155.400	56.792	1.907.799	155.400	52.400	2.010.799	155.400	36.600	2.129.599	155.400	36.600	2.248.399
Reserve investeringen economisch nut	6.115.543	0	278.000	5.837.543	0	278.000	5.559.543	0	177.400	5.382.143	0	177.400	5.204.743
Reserve investeringen maatschappelijk nut	809.500	0	50.000	759.500	0	61.000	698.500	0	61.000	637.500	0	61.000	576.500
Reserve investeringen in Nijkerkse samenleving	5.454.355	0	1.210.500	4.243.855	0	795.500	3.448.355	0	1.930.500	1.517.855	0	10.500	1.507.355
Reserve mobiliteitsfonds	1.000.000	0	0	1.000.000	0	0	1.000.000	0	1.000.000	0	0	0	0
Reserve precariobelasting	5.156.000	1.810.000	0	6.966.000	1.810.000	0	8.776.000	1.810.000	0	10.586.000	1.810.000	0	12.396.000
Reserve bedrijfsverplaatsing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve groen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve herstructurering bedrijventerreinen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve stadsherstel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal C	34.601.504	3.341.900	2.627.292	35.316.112	2.841.300	1.846.900	36.310.512	2.474.000	3.535.500	35.249.012	2.474.000	495.500	37.227.512
Totaal reserves (A+B+C)	46.924.359	3.389.100	3.435.392	46.878.067	2.888.500	1.995.700	47.770.867	2.521.200	3.674.800	46.617.267	2.521.200	633.300	48.505.167

* op termijn op te heffen reserves

Staat van voorzieningen (versie augustus 2017)													
Omschrijving	Saldo 1-1-2018	Storting 2018	Onttrekking 2018	Saldo 1-1-2019	Storting 2019	Onttrekking 2019	Saldo 1-1-2020	Storting 2020	Onttrekking 2020	Saldo 1-1-2021	Storting 2021	Onttrekking 2021	Saldo 1-1-2022
€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Voorzieningen o.b.v. verplichtingen													
flexibel belonen	11.496	11.900	11.900	11.496	11.900	11.900	11.496	11.900	11.900	11.496	11.900	11.900	11.496
decentrale arbeidsvoorwaarden	17.824	0	0	17.824	0	0	17.824	0	0	17.824	0	0	17.824
grondexploitatie	316.202	0	0	316.202	0	0	316.202	0	0	316.202	0	0	316.202
FLO brandweer	291.226	0	102.000	189.226	0	0	189.226	0	0	189.226	0	0	189.226
pensioenen wethouders	2.757.191	68.000	60.000	2.765.191	68.000	60.000	2.773.191	68.000	60.000	2.781.191	68.000	60.000	2.789.191
individueel loopbaanbudget	0	0	0	0	0	0	0			0			0
Subtotaal D	3.393.939	79.900	173.900	3.299.939	79.900	71.900	3.307.939	79.900	71.900	3.315.939	79.900	71.900	3.323.939
Voorzieningen o.b.v. onderhoud/beheerplannen													
beheerplan wegen	2.177.202	2.120.400	1.633.400	2.664.202	2.105.900	2.133.400	2.636.702	2.105.900	2.133.400	2.609.202	2.105.900	2.133.400	2.581.702
beheerplan kunstwerken	414.753	178.400	139.600	453.553	178.400	105.400	526.553	178.400	401.700	303.253	178.400	93.600	388.053
beheerplan openbare verlichting	1.117.027	174.000	100.000	1.191.027	174.000	86.000	1.279.027	174.000	92.000	1.361.027	174.000	243.000	1.292.027
beheerplan riolering	7.644.602	177.000	0	7.821.602	116.000	0	7.937.602	43.000	0	7.980.602	32.000	0	8.012.602
beheerplan Groen: plantsoenen	402.660	377.000	400.000	379.660	377.000	400.000	356.660	377.000	400.000	333.660	377.000	400.000	310.660
beheerplan Groen: speelterreinen	197.480	127.500	140.000	184.980	127.500	177.000	135.480	127.500	165.000	97.980	127.500	178.000	47.480
beheerplan Groen: begraaftplaatsen	100.707	25.400	8.000	118.107	25.400	15.000	128.507	25.400	9.000	144.907	25.400	60.000	110.307
haven-, kade- en sluiswerken	223.238	74.600	30.000	267.838	76.300	94.000	250.138	77.800	41.000	286.938	77.800	34.000	330.738
beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen	704.217	263.300	205.000	762.517	263.300	205.000	820.817	263.300	336.000	748.117	263.300	228.000	783.417
beheerplan bermen, water en duikers	52.615	90.712	74.000	69.327	92.800	78.000	84.127	92.800	86.000	90.927	92.800	86.000	97.727
beheerplan gebouwen	1.935.287	785.400	785.400	1.935.287	785.400	785.400	1.935.287	785.400	785.400	1.935.287	785.400	785.400	1.935.287
Sportmaterialen 3 sporthallen	253.542	24.100	18.000	259.642	24.100	18.000	265.742	24.100	18.000	271.842	24.100	18.000	277.942
beheerplan roerende zaken stadhuis	195.437	15.300	23.500	187.237	15.300	23.500	179.037	15.300	23.500	170.837	15.300	23.500	162.637
Subtotaal E	15.418.769	4.433.112	3.556.900	16.294.981	4.361.400	4.120.700	16.535.681	4.274.600	4.467.500	16.163.744	4.263.600	4.259.400	16.167.944
Voorzieningen o.b.v. bijdragen van derden													
bovenwijkse voorzieningen	2.479.777	1.068.400	350.000	3.198.177	843.900	560.000	3.482.077	897.100	510.000	3.869.177	0	0	3.869.177
maatschappelijke voorzieningen N'veen	314.448	270.900	0	585.348	276.300	0	861.648	281.800	0	1.143.448	0	0	1.143.448
beheerplan Wheemplein bijdrage VVE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal F	2.794.225	1.339.300	350.000	3.783.525	1.120.200	560.000	4.343.725	1.178.900	510.000	5.012.625	0	0	5.012.625
Totaal voorzieningen (D+E+F)	21.606.933	5.852.312	4.080.800	23.378.445	5.561.500	4.752.600	24.187.345	5.533.400	5.049.400	24.492.309	4.343.500	4.331.300	24.504.509

Bijlage 4 Beleidsindicatoren

Legenda hoofdtaakvelden (Htv)

- 0. Bestuur en ondersteuning
- 1. Veiligheid
- 2. Verkeer en Vervoer
- 3. Economie
- 4. Onderwijs
- 5. Sport, cultuur en recreatie
- 6. Sociaal domein
- 7. Volksgezondheid en Milieu
- 8. Vhrosv

Beleidsindicatoren programma 1 Leefstijl

Indicator	Htv	Eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
1. Niet wekelijkse sporters	5	%	48,3	2014	CBS, RIVM – Zorgatlas

Toelichting:
Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners dat sport.

Beleidsindicatoren programma 2 Economie en bedrijfsomgeving

Indicator	Htv	Eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
1. Demografische druk	8.	%	77,7	2017	CBS - Bevolkingsstatistiek
2. Banen	6.	aantal per 1.000 inw 15-64jr	798,6	2016	LISA
3. Vestigingen	3.	aantal per 1.000 inw 15-64jr	147	2016	LISA
4. Netto arbeidsparticipatie	6.	%	69,2	2016	CBS - Arbeidsdeelname
5. Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	3.	index	104	2013	Atlas voor Gemeenten
6. Functiemenging	3.	%	56,5	2016	LISA
7. Bijstandsuitkeringen	6.	aantal per 1.000 inwoners 18jr en ouder	16,8	2016	CBS - Participatie Wet
8. Aantal re-integratievoorzieningen	6.	per 1.000 inw 15-65jr	4,6	2016	CBS - Participatie Wet
9. % werkloze jongeren	6.	%	0,89	2015	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Toelichting cijfers:

1. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
2. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar .
3. Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
4. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiele) beroepsbevolking.
5. Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.
6. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
7. Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
8. Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
9. Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).

Beleidsindicatoren programma 3 Veiligheid en handhaving

Indicator	Htv	Eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
1. Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	0,9	2015	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
2. Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	2,5	2016	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
3. Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	2,7	2015	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
4. Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	3,5	2016	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
5. Verwijzingen Halt	1.	aantal per 10.000 inwoners	119,4	2016	Bureau Halt
6. Hardekern jongeren	1.	per 10.000 inwoners	0,3	2014	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)
7. Jongeren met delict voor rechter	1.	%	1,25	2015	Verwey Jonker Instituut-Kinderen in Tel
8. Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	2.	%	11	2015	VeiligheidNL
9. Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met een fietser	2.	%	10	2015	VeiligheidNL

Toelichting cijfers:

1. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
2. Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
3. Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
4. Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
5. Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
6. Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
7. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
8. Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
9. Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Beleidsindicatoren programma 4 Wonen en woonomgeving

Indicator	Htv	Eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
1. Woonlasten éénpersoonshuishouden	8.	euro	574	2017	COELO, Groningen
2. Woonlasten meerpersoonshuishouden	8.	euro	618	2017	COELO, Groningen
3. WOZ-waarde woningen	8.	1.000 euro	257	2016	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
4. Nieuwbouw woningen	8.	aantal per 1.000 woningen	9,9	2014	ABF - Systeem Woningvoorraad
5. Fijn huishoudelijk restafval	7.	Kg per inwoner	126	2015	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
6. Hernieuwbare elektriciteit	7.	%	1,6	2015	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Toelichting:

1. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
2. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
3. De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
4. Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
5. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
6. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Beleidsindicatoren programma 5 Sociaal Domein

Indicator	Htv	Eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
1. Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	6.	per 1.000 inw	20	2016	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
2. % kinderen in armoede	6.	%	1,98	2015	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
3. % Jeugdwerkloosheid	6.	%	0,89	2015	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
4. Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	4.	%	2,6	2012	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
5. Absoluut verzuim .	4.	Aantal per 1.000 inw. 5-18 jr.	0,7	2016	Ingrado
6. Relatief verzuim per 1.000 inw. 5-18 jr.	4.	Aantal per 1.000 inw.5-18 jr.	38,95	2016	Ingrado
7. Jongeren met jeugdhulp	6.	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,9	2016	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
8. Jongeren met jeugdbescherming	6.	%	1	2016	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
9. Jongeren met jeugdreclassering	6.	%	0,3	2015	CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Toelichting:

1. Aantal per 1.000. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.
2. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
3. Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
4. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
5. Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners, leeftijd 5-18 jaar.
6. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners leeftijd 5-18 jaar.
7. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
8. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
9. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Beleidsindicatoren programma 6 Bestuur en bedrijfsvoering

Indicator	Htv	Eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
Formatie	0.	Fte per 1.000 inwoners	5,2	2018	Begroting 2018
Bezetting	0.	Fte per 1.000 inwoners	5,2	2018	Begroting 2018
Apparaatskosten	0.	Kosten per inwoner	106	2018	Begroting 2018
Externe inhuur	0.	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	6,8%	2018	Begroting 2018 De extra personeelsbudgetten zoals die zijn opgenomen in deze begroting maken, naast het regulier inhuurbudget van 1% loonsom, onderdeel uit van externe inhuur.
Overhead	0.	% van totale lasten	217	2018	Begroting 2018
Overhead in fte	0.	% van totale fte	34,2%	2018	Begroting 2018